

ЗАКОН за платежните услуги и платежните системи

(отменен 06.03.2018 г.)

Обн., ДВ, бр. 23 от 27.03.2009 г., в сила от 1.11.2009 г., изм., бр. 24 от 31.03.2009 г., в сила от 31.03.2009 г., бр. 87 от 3.11.2009 г., в сила от 3.11.2009 г., изм. и доп., бр. 101 от 28.12.2010 г., в сила от 30.06.2011 г., бр. 105 от 29.12.2011 г., в сила от 29.12.2011 г., бр. 103 от 28.12.2012 г., бр. 57 от 28.07.2015 г., доп., бр. 102 от 29.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г., изм. и доп., бр. 59 от 29.07.2016 г., изм., бр. 95 от 29.11.2016 г., бр. 97 от 5.12.2017 г., в сила от 5.12.2017 г., бр. 15 от 16.02.2018 г., в сила от 16.02.2018 г., отм., бр. 20 от 6.03.2018 г., в сила от 6.03.2018 г.

Бел. ред. - този акт е отменен със Закона за платежните услуги и платежните системи (2018 г.)

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел I

Предмет и изключения от приложното поле

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда:

1. изискванията към дейността на доставчиците на платежни услуги и видовете платежни услуги;
2. условията и реда за лицензиране и осъществяване на дейност от платежните институции;
3. изискванията за предоставяне на информация при извършване на платежни услуги;
4. правата и задълженията на страните при извършването на платежни услуги;
5. (нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) изискванията за прозрачност и съпоставимост на таксите, начислявани на потребителите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки в рамките на страната и улесняването на потребителите при трансгранично откриване на платежни сметки в рамките на Европейския съюз;
6. (нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) условията и реда за откриване и използване от потребителите на платежни сметки за основни операции;
7. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., предишна т. 5, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) условията и реда за лицензиране и осъществяване на дейност от дружествата за електронни пари;
8. (нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., предишна т. 6, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) окончателността на сетълмента в платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа;
9. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., предишна т. 7, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) условията и реда за лицензиране и осъществяване на дейност от платежните системи;
10. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., предишна т. 8, бр.

59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) платежния надзор;

11. (предишна т. 8 - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., предишна т. 9, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) реда за извънсъдебно разрешаване на спорове във връзка с предоставянето на платежни услуги.

Изключения от приложното поле

Чл. 2. (1) Разпоредбите на този закон не се прилагат за:

1. платежни операции, извършени изцяло в наличност от платеща към получателя без участие на посредник;

2. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) платежни операции, извършени от платеща към получателя чрез търговски представител, който е упълномощен от името на платеща или получателя да води преговори или да сключи договор за продажба или покупка на стоки или за предоставяне на услуги;

3. извършване по занятие на превоз на монети и банкноти, включително тяхното събиране, обработка и доставка;

4. платежни операции, свързани със събиране или доставка на пари в наличност, извършвани по нетърговски начин в рамките на благотворителна или на друга дейност с нестопанска цел;

5. услуги по предоставяне на пари в наличност от получателя на платеща, представляващи част от платежна операция, извършена след изрично искане от ползвателя на платежна услуга, направено непосредствено преди изпълнението на платежната операция за плащане при покупка на стоки или услуги;

6. дейности, свързани с обмяна на валута в брой, когато средствата не се държат по платежна сметка;

7. платежни операции, извършвани на основание на някои от следните документи, предявени на доставчика на платежни услуги с цел предоставяне на средства на получателя:

а) чекове, менителници и записи на заповед на хартиен носител по смисъла на Търговския закон или на съответен закон на друга държава членка, която не е страна по Женевските конвенции по буква "б";

б) чекове на хартиен носител, издадени в съответствие с Женевската конвенция от 19 март 1931 г. за единен закон за чековете, и менителници и записи на заповед на хартиен носител, издадени в съответствие с Женевската конвенция от 7 юни 1930 г. за единен закон за менителниците и записите на заповед;

в) ваучерите на хартиен носител;

г) пътническите чекове на хартиен носител;

д) (изм. - ДВ, бр. 105 от 2011 г., в сила от 29.12.2011 г.) пощенските записи съгласно Всемирната пощенска конвенция, изготвена в Букурещ на 5 октомври 2004 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 43 от 2006 г.) (ДВ, бр. 91 от 2006 г.);

8. платежни операции във връзка с предоставяне на услуги относно права по ценни книжа, включително дивиденди, доходи или други разпределения, обратно изкупуване или продажба, извършени от лица по ал. 2 или от инвестиционни посредници, кредитни институции, предприятия за колективно инвестиране или дружества за управление на активи, предоставящи инвестиционни услуги, както и от други лица, които имат право да осъществяват попечителство на финансови инструменти;

9. услуги, предоставяни от доставчици на технически услуги, подпомагащи предоставянето на платежни услуги, ако тези доставчици не придобиват в нито един момент фактическа власт върху средствата по превода, включително услуги по обработка

и съхранение на данни, доверителни услуги или услуги за защита на личните данни, установяване автентичността на данни и идентификация на лица, предоставяне на информационни технологии и комуникационни мрежи, предоставяне и поддръжка на терминали и устройства, използвани за платежни услуги;

10. (изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) платежни услуги, извършвани въз основа на инструменти, които могат да бъдат използвани за придобиване на стоки или услуги единствено в помещенията на издателя или по силата на търговски договор с издателя в рамките на ограничена мрежа от доставчици на услуги или за придобиване на ограничени по вид стоки или услуги;

11. платежни операции, изпълнявани чрез телекомуникационно, цифрово или информационно устройство, когато закупените стоки или услуги се доставят и се използват чрез телекомуникационно, цифрово или информационно устройство и при условие че операторът на телекомуникационни, цифрови или информационни услуги не действа само като посредник между ползвателя на платежни услуги и доставчика на стоки и услуги;

12. платежни операции между доставчици на платежни услуги за тяхна собствена сметка, включително техни представители или клонове;

13. платежни операции между предприятие-майка и негово дъщерно дружество или между дъщерни предприятия на едно и също предприятие-майка без посредничеството на доставчик на платежни услуги, различен от предприятие, принадлежащо към същата група;

14. услуги по теглене на пари в брой чрез терминални АТМ устройства, предоставени от името на един или повече издатели на карти от доставчици, които не са страна по рамковия договор с потребителя, теглец пари от платежна сметка, при условие че тези доставчици не извършват други платежни услуги.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) За платежни операции, извършени в платежна система или в система за сетълмент на ценни книжа между агенти по сетълмента, централни съконтрагенти, клирингови къщи и/или централни банки и други участници в системата, от една страна, и доставчици на платежни услуги, от друга страна, както и за доставчици на услугите по ал. 1, т. 9, които са оператори на платежни системи, се прилагат съответно глави пета "а", шеста, седма, девета и десета.

Раздел II

Доставчици на платежни услуги и видове платежни услуги

Доставчици на платежни услуги

Чл. 3. (1) Доставчици на платежни услуги по смисъла на този закон са:

1. банки по смисъла на Закона за кредитните институции;
2. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) дружества за електронни пари по смисъла на този закон;
3. платежни институции по смисъла на този закон;
4. Европейската централна банка и националните централни банки на държавите членки, когато не действат в качеството си на органи на парична политика или на органи, осъществяващи публичноправни функции;
5. (отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.).

(2) Лица, които не са доставчици на платежни услуги, нямат право да предоставят платежни услуги с изключение на дейностите по чл. 2.

(3) Доставчикът на платежни услуги не контролира предмета и законосъобразността на сделката, във връзка с която се предоставя платежната услуга, освен ако с нормативен акт е предвидено друго.

(4) Доставчиците на платежни услуги и платежните системи обработват лични данни на ползватели на платежни услуги при спазване на Закона за защита на личните данни, като при предотвратяване, разследване и разкриване на измами, свързани с платежни услуги, обработката може да се извършва и без съгласието на лицето, за което се отнасят данните.

Платежни услуги

Чл. 4. Платежни услуги са:

1. услуги, свързани с внасянето на пари в наличност по платежна сметка, както и свързаните с това операции по обслужване на платежна сметка;

2. услуги, свързани с теглене на пари в наличност от платежна сметка, както и свързаните с това операции по обслужване на платежна сметка;

3. изпълнение на платежни операции, включително прехвърляне на средства по платежна сметка на ползвателя при доставчика на платежни услуги или при друг доставчик на платежни услуги:

а) изпълнение на директни дебети, включително еднократни директни дебети;

б) изпълнение на платежни операции чрез платежни карти или други подобни инструменти;

в) изпълнение на кредитни преводи, включително нареждания за периодични преводи;

4. изпълнение на платежни операции, когато средствата са част от отпуснат на ползвателя на платежни услуги кредит:

а) изпълнение на директни дебети, включително еднократни директни дебети;

б) изпълнение на платежни операции чрез платежни карти или други подобни инструменти;

в) изпълнение на кредитни преводи, включително нареждания за периодични преводи;

5. издаване на платежни инструменти и/или приемане на плащания с платежни инструменти;

б. изпълнение на налични парични преводи;

7. изпълнение на платежни операции, при които съгласието на платеца за изпълнение на платежната операция е дадено посредством телекомуникационно, цифрово или информационно устройство и плащането е извършено към оператора на телекомуникационна или информационна система или мрежа, който действа само като посредник между ползвателя на платежната услуга и доставчика на стоките или услугите.

Глава втора

ПЛАТЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ

Раздел I

Лицензиране

Платежна институция

Чл. 5. Платежната институция е юридическо лице, установено в държава членка, което е получило от компетентния орган на държавата членка по произход лиценз за предоставяне и извършване на платежни услуги в цялата Европейска общност.

Компетентен орган

Чл. 6. Българската народна банка (БНБ) издава лиценз за извършване на дейност като платежна институция, когато седалището на заявителя е в Република България.

Забрана за извършване на дейност без лиценз

Чл. 7. (1) Лице, което възнамерява да предоставя платежни услуги като платежна институция, трябва да получи лиценз за извършване на дейност като платежна институция, преди да започне да предоставя платежни услуги.

(2) Платежните институции имат право да предоставят само платежните услуги, включени в лиценза им.

Начален капитал

Чл. 8. Към момента на получаване на лиценза платежната институция трябва да разполага с начален капитал в размер не по-малко от:

1. 40 000 лв. - когато платежната институция предоставя само платежни услуги по чл. 4, т. 6;

2. 100 000 лв. - когато платежната институция предоставя само платежни услуги по чл. 4, т. 7;

3. 250 000 лв. - когато платежната институция предоставя някоя от платежните услуги по чл. 4, т. 1 - 5.

Собствен капитал

Чл. 9. (1) По всяко време на извършване на дейността платежната институция е длъжна да разполага със собствен капитал в размер не по-малък от сбора на следните елементи, умножени с коефициент "к", като обемът на плащанията (ОП) представлява една дванадесета част от общата сума на извършените от платежната институция през предходната година платежни операции:

1. 4 на сто от частта от ОП до 10 млн. лв.,

плюс

2. 2,5 на сто от частта от ОП над 10 млн. лв. и до 20 млн. лв.,

плюс

3. 1 на сто от частта от ОП над 20 млн. лв. и до 200 млн. лв.,

плюс

4. 0,5 на сто от частта от ОП над 200 млн. лв. и до 500 млн. лв.,

плюс

5. 0,25 на сто от частта от ОП над 500 млн. лв.

(2) Коефициентът "к", който се използва при определяне на размера на собствения капитал по ал. 1, е:

1. 0,5 - когато платежната институция предоставя единствено платежната услуга по чл. 4, т. 6;

2. 0,8 - когато платежната институция предоставя платежната услуга по чл. 4, т. 7;

3. 1 - когато платежната институция предоставя някоя от платежните услуги по чл. 4, т. 1 - 5.

(3) Собственият капитал на платежната институция не може да спада под по-голямата от стойностите по ал. 1 или по чл. 8.

(4) Въз основа на оценка на процесите по управление на риска, на базата данни за

рисковете от загуби и на механизмите за вътрешен контрол на платежната институция БНБ може да изисква от платежната институция да разполага със собствен капитал, който е с до 20 на сто по-голям от сумата, която се получава при определяне на размера съгласно ал. 1.

(5) Структурата и елементите на капитала по ал. 1 и по чл. 8, начините и методите на изчисляването му, периодичността, формата и съдържанието на отчетите за размера на капитала се определят с наредба.

Условия за издаване на лиценз

Чл. 10. (1) Дружество, което желае да получи лиценз за извършване на дейност като платежна институция, подава до БНБ писмено заявление.

(2) Документите, необходими за издаване на лиценз за платежна институция, се определят с наредба на БНБ.

(3) При подаване на заявление за издаване на лиценз заявителят представя пред БНБ писмена декларация, че подадената със заявлението информация и приложените към заявлението документи са актуални, пълни и достоверни.

(4) За издаване на лиценз за платежна институция трябва да са изпълнени едновременно следните условия спрямо заявителя:

1. да е регистриран или да е в процес на учредяване като дружество с ограничена отговорност или като акционерно дружество;

2. да е внесен изискуемият по чл. 8 капитал, съответстващ на видовете платежни услуги, които заявителят възнамерява да извършва;

3. произходът на внесения в дружеството капитал или на средствата, с които са придобити акции при прехвърлянето им, да е прозрачен и законен;

4. вписаните в търговския регистър седалище и адрес на управление да съвпадат с мястото, където реално се извършва управлението на заявителя;

5. да прилага надеждни правила за управление на дейността, свързана с предоставянето на платежни услуги, които включват:

а) ясна организационна структура;

б) ясно определени, прозрачни и последователни правила за отговорност;

в) ефективни процедури за установяване, управление, контрол и докладване на рисковете, на които е изложена или може да бъде изложена платежната институция;

г) подходящи механизми за вътрешен контрол, включително надеждни и ефективни административни и счетоводни процедури;

д) програма за мерките срещу изпиране на пари;

6. бизнес планът и прогнозният бюджет за първите три години от дейността да показват, че заявителят е в състояние да използва подходящи и адекватни системи, ресурси и процедури, необходими за надлежното извършване на дейност като платежна институция;

7. да прилага надеждни и подходящи мерки за защита на средствата на ползвателите на платежни услуги, както и на използваните платежни инструменти;

8. управляващите и представляващи заявителя и членовете на неговите органи за управление и надзор, включително като представители на юридически лица, са лица, които притежават необходимата квалификация, професионален опит и добра репутация, изискванията за които са установени с наредба;

9. лицата, които пряко или косвено притежават квалифицирано дялово участие по смисъла на § 1, ал. 1, т. 6 от допълнителните разпоредби на Закона за кредитните институции в капитала на заявителя, са доказали своята надеждност с оглед необходимостта да се гарантира стабилно и разумно управление на платежната

институция;

10. не е установено, че наличието на тесни връзки по смисъла на § 1, ал. 1, т. 10 от допълнителните разпоредби на Закона за кредитните институции между заявителя и други лица може да възпрепятства ефективното упражняване на надзор;

11. по преценка на БНБ изискванията или трудностите при прилагането на отделни нормативни или административни актове на трета държава, регулиращи дейността на едно или повече физически или юридически лица, с които заявителят има тесни връзки, няма да възпрепятстват ефективното упражняване на надзорните функции на БНБ.

(5) Правилата по ал. 4, т. 5 трябва да са всеобхватни и съответстващи на естеството, мащаба и сложността на предоставяните от платежната институция платежни услуги.

Разглеждане на заявление за издаване на лиценз

Чл. 11. (1) Преди да издаде лиценз, БНБ извършва проучвания за съответствие на представените документи с условията за издаване на лиценз и за възможностите на заявителя да изпълни изискванията за извършване на дейността, за която желае да бъде лицензиран. Когато е необходимо, БНБ може да се консултира с други компетентни органи.

(2) В срок до три месеца от получаване на заявлението и всички необходими документи БНБ взема решение за издаване на лиценз или отказва издаването на лиценз.

Издаване на лиценз

Чл. 12. (1) Българската народна банка издава лиценз за извършване на дейност като платежна институция, когато заявителят е представил всички изискуеми сведения и документи в съответствие с изискванията на този закон и подзаконовите актове по прилагането му и ако по преценка на БНБ заявителят отговаря на условията за издаване на лиценз.

(2) Лицензът по ал. 1 се предоставя за неограничен срок и не може да се прехвърля на друго лице, както и да бъде обект на правопримство.

(3) Агенцията по вписванията вписва в предмета на дейност извършването на платежните услуги, за които е лицензирана платежната институция, след като ѝ бъде представен издаденият от БНБ лиценз. След извършване на вписването от Агенцията по вписванията БНБ вписва платежната институция в регистъра по чл. 17.

(4) Платежната институция трябва да отговаря на условията по чл. 8 - 10 през целия период на действие на издадения лиценз.

Промени след издаване на лиценз

Чл. 13. (1) След получаването на лиценз платежната институция уведомява незабавно БНБ за всяка промяна в информацията и документите, представени във връзка с издаването на лиценза.

(2) Когато платежна институция възнамерява да извършва други платежни услуги извън тези, за които ѝ е издаден лиценз, тя подава заявление за допълване на лиценза, като чл. 10 - 12 се прилагат съответно.

Отказ за издаване на лиценз

Чл. 14. Българската народна банка отказва издаването на лиценз за извършване на дейност като платежна институция, когато:

1. прецени, че заявителят не отговаря на някое от условията по чл. 10;

2. заявителят не е представил необходимите сведения и документи или представените документи съдържат непълна, противоречива или невярна информация.

Отнемане на лиценз

Чл. 15. (1) Българската народна банка може да отнеме издадения лиценз за

извършване на дейност като платежна институция, когато:

1. платежната институция не започне да извършва разрешената дейност в срок 12 месеца от датата на издаване на лиценза;

2. платежната институция е преустановила дейността си за повече от 6 месеца;

3. в дейността на платежната институция са констатирани сериозни нарушения;

4. лицензът е бил издаден въз основа на неверни сведения и документи;

5. платежната институция е престанала да отговаря на условията за издаване на лиценза;

6. (отм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.);

7. платежната институция не разполага с достатъчно собствен капитал или не може да се смята, че ще продължи да изпълнява задълженията си към кредиторите;

8. по преценка на БНБ платежната институция би могла да застраши при продължаване на дейността си стабилността на платежна система, в която участва.

(2) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Платежна институция може писмено да заяви пред БНБ, че желае да прекрати извършването на дейността, за която е лицензирана. След съгласие на БНБ по чл. 16, ал. 2 издаденият лиценз се обезсилва.

(3) (Предишна ал. 2, доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Българската народна банка предприема подходящи мерки за уведомяване на обществеността за отнемането или обезсилването на лиценза.

(4) (Предишна ал. 3, доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) В срок до 7 дни след вземането на решение за отнемане или обезсилване на лиценза на платежна институция БНБ отправя искане до Агенцията по вписванията за заличаване на тази дейност от предмета на дейност на съответния търговец в търговския регистър.

Прекратяване на дейността

Чл. 16. (1) Платежната институция съгласува с БНБ най-малко един месец предварително вземането на решение за доброволна ликвидация или за прекратяване на дейността си.

(2) Българската народна банка дава съгласие за вземането на решения по ал. 1, след като платежната институция удостовери, че е:

1. създала необходимата организация и план за прекратяване на дейността си, без да бъдат засегнати интересите на потребителите на платежни услуги;

2. осигурено цялостно и навременно изпълнение на задълженията по извършваните чрез платежната институция платежни операции.

Регистър

Чл. 17. (1) Българската народна банка води публичен регистър на лицензираните от нея платежни институции, както и на техните клонове и представители.

(2) В регистъра се посочват следните данни за платежната институция:

1. номерът на издадения от БНБ лиценз;

2. единният идентификационен код;

3. наименованието, седалището и адресът на управление;

4. лицата, управляващи и представляващи платежната институция;

5. услугите, за които е издаден лицензът;

6. клоновете на платежната институция в страната и в други държави членки с техните адреси и посочване на лицата, които ги управляват и представляват;

7. представителите на платежната институция в страната и в други държави членки с посочване на единния идентификационен код, седалището, адреса на управление и лицата, които ги управляват и представляват - за юридическите лица, а за физическите лица -

трите имена;

8. отнемането на издадения лиценз или прекратяването дейността на платежната институция.

(3) Регистърът по ал. 1 е достъпен по електронен път и се актуализира редовно.

Раздел II

Дейности, свързани с предоставянето на платежни услуги

Допълнителни дейности

Чл. 18. (1) Освен посочените в чл. 4 платежни услуги платежните институции могат да извършват и следните дейности:

1. предоставяне на оперативни и тясно свързани с платежните услуги спомагателни услуги като: осигуряване изпълнението на платежни операции, обмяна на валута, съхранение на документи, свързани с платежните услуги, съхранение и обработка на данни;

2. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) извършване на дейност като оператор на платежна система, с изключение на платежни системи, осигуряващи окончателност на сетълмента по смисъла на Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа, изменена с Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г.;

3. друга търговска дейност при спазване на нормативните изисквания за нейното извършване.

(2) Когато платежна институция извършва освен платежни услуги и друга търговска дейност, БНБ има право да изиска отделянето в самостоятелно дружество на дейността по предоставяне на платежни услуги, ако по преценка на БНБ другата търговска дейност засяга или може да засегне финансовата стабилност на платежната институция или възможността на БНБ като надзорен орган да следи за изпълнението на изискванията на този закон.

Отпускане на кредити

Чл. 19. (1) Платежните институции могат да отпускат кредити, свързани с платежните услуги по чл. 4, т. 4, 5 или 7, ако са изпълнени едновременно следните условия:

1. кредитът има спомагателен характер и се отпуска само във връзка с изпълнението на определена платежна операция;

2. срокът за погасяване на кредита, отпуснат във връзка с платежна операция, не надвишава 12 месеца;

3. средствата, от които се отпуска кредитът, не са получени и не се държат от платежната институция с цел изпълнение на определена платежна операция;

4. собственият капитал на платежната институция по всяко време по преценка на БНБ е достатъчен с оглед размера на отпуснатия кредит.

(2) Ако установи, че някое от условията по ал. 1 не е налице, БНБ може да забрани отпускането на кредити от платежната институция до отстраняване на нарушението.

(3) При отпускането на кредити на потребители се прилага Законът за потребителския кредит.

Раздел III

Изисквания към дейността на платежните институции

Платежни сметки при платежни институции

Чл. 20. (1) Платежните институции могат да поддържат платежни сметки единствено за извършване на платежни операции.

(2) Платежните институции могат да получават средства от ползватели на платежни услуги само с цел предоставяне на платежни услуги.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) Получените от платежните институции средства от ползватели на платежни услуги с цел предоставяне на платежни услуги не представляват получаване на влог или други възстановими средства по смисъла на Закона за кредитните институции, както и електронни пари по смисъла на чл. 76, ал. 2.

(4) Върху средствата по платежните сметки при платежни институции не се договаря начисляване на лихва в полза на ползвателя на платежни услуги.

Защитни мерки

Чл. 21. (1) Платежните институции не смесват и отчитат отделно средствата, получени от ползватели на платежни услуги или чрез друг доставчик на платежни услуги за изпълнение на платежни операции, със средствата на лице, което не е ползвател на платежни услуги, или със собствените си средства.

(2) Платежните институции депозират в отделна сметка в банка по смисъла на чл. 2, ал. 5 от Закона за кредитните институции средствата, получени от ползватели на платежни услуги или чрез друг доставчик на платежни услуги за изпълнение на платежни операции, които все още не са предадени на получателя или на друг доставчик на платежни услуги до края на работния ден, следващ деня, в който средствата са получени. Върху средствата по такива сметки не може да се налага заповед и да се извършва принудително изпълнение за задължения на платежната институция към лица, различни от ползвателите на платежни услуги.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) При откриване на производство по несъстоятелност за платежна институция средствата, получени от ползвателите на платежни услуги или чрез друг доставчик на платежни услуги за изпълнение на платежни операции, не се включват в масата на несъстоятелността, а се връщат от синдика съразмерно на получените от ползвателите на платежни услуги средства.

(4) Когато част от получените от платежната институция средства са предназначени за извършване на бъдещи платежни операции, а остатъкът от тях - за неплатежни услуги, платежната институция прилага мерките по ал. 1 и 2 за средствата, предназначени за извършване на бъдещи платежни операции.

Счетоводна отчетност

Чл. 22. (1) Платежните институции представят на БНБ финансови отчети, които отразяват финансовото им състояние както поотделно, така и на консолидирана основа.

(2) За целите на надзора платежните институции представят на БНБ отделни счетоводни отчети относно извършваните от тях платежни услуги по чл. 4 и относно дейностите по чл. 18 и 19 в периодичност и със съдържание, определени от БНБ с наредба.

(3) Платежните институции съхраняват най-малко 5 години цялата счетоводна и друга информация и документация относно предоставените от тях платежни услуги, включително сключените договори, и извършваните допълнителни дейности.

Одитори

Чл. 23. (1) (Изм. – ДВ, бр. 95 от 2016 г.) Годишните финансови отчети на платежните институции, както и годишните отчети по чл. 22, ал. 2 се проверяват и заверяват от одиторско дружество, което е регистриран одитор съгласно Закона за независимия финансов одит.

(2) В доклада си одиторът дава заключение относно достоверното представяне на имущественото и финансовото състояние на платежната институция и получения финансов резултат.

(3) Одиторът извършва преглед и изразява одиторско мнение и относно надеждността на системите за вътрешен контрол на платежната институция и съответствието на изготвените от нея годишни отчети по чл. 22, ал. 2 с изискванията на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му.

(4) Лицата, които имат материални интереси в платежна институция, различни от тези на ползватели на платежни услуги, или са служители или представители на платежната институция, не могат да бъдат избирани за нейни одитори или да участват в одита на тази институция.

(5) Едно и също лице не може да бъде одитор на една и съща платежна институция за период, надхвърлящ 5 последователни години.

(6) Лице, на което през последните три години са налагани санкции по Закона за независимия финансов одит, не може да бъде одитор на платежна институция.

Задължения на одиторите

Чл. 24. (1) Одиторите информират незабавно и в писмена форма БНБ за всички обстоятелства, които са им станали известни в хода на проверката и които:

1. представляват нарушение на законите, подзаконовите нормативни актове и актовете на БНБ, които регулират дейността на платежната институция;

2. засягат или могат да доведат до засягане нормалното функциониране на платежната институция;

3. водят или биха могли да доведат до ситуация, при която платежната институция няма да е в състояние да изпълнява своите парични задължения;

4. водят до отказ на одитора да завери отчетите или до заверка на отчетите с изразяване на резерви;

5. са свързани с действия на администратор на платежната институция по смисъла на § 1, ал. 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за кредитните институции, които причиняват или могат да причинят значителни вреди на платежната институция или на нейни клиенти;

6. са свързани с неверни или непълни данни в отчетите и докладите, които платежната институция редовно представя в БНБ.

(2) Одиторите на платежната институция са длъжни при писмено искане от БНБ да й представят съответната документация относно обстоятелствата по ал. 1, както и друга информация и документи, придобити в хода на одита.

(3) Одиторите не носят отговорност за нарушаване на съответните законови или договорни условия за запазване на конфиденциалност в случаите, когато по реда на този закон добросъвестно са предоставили информация на БНБ.

Раздел IV

Представители, клонове и подизпълнители на платежна

ИНСТИТУЦИЯ

Клонове и представители

Чл. 25. (1) Платежната институция може да осъществява дейността, за която е лицензирана, пряко или чрез представител.

(2) Представител е търговец, който извършва от името на лицензирана от БНБ платежна институция дейност по предоставяне на платежни услуги.

(3) Платежната институция подава заявление до БНБ за вписване в регистъра по чл. 17 на нейните представители и клонове, заедно с необходимите за това документи.

(4) Представителите и клоновете не могат да започнат дейност преди регистрирането им.

(5) Редът за подаване на заявленията по ал. 3 и изискваните документи за вписване и заличаване от регистъра по чл. 17 на представители и клонове на платежни институции се определят с наредба на БНБ.

Вписване и заличаване на клонове и представители

Чл. 26. (1) След като провери предоставените от платежната институция информация и документи, БНБ вписва клона или представителя в регистъра по чл. 17.

(2) Българската народна банка отказва вписването на клона или представителя, ако установи, че представените документи съдържат неточна или невярна информация или не съответстват на изискванията на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му.

(3) Българската народна банка заличава от регистъра представителя или клона, ако престанат да отговарят на изискванията на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му, както и ако установи, че вписването е било извършено въз основа на невярна информация или документи.

(4) Българската народна банка заличава от регистъра представител или клон въз основа на писмено заявление, подадено от платежната институция най-малко 7 дни преди датата на преустановяване извършването на дейност.

Отговорност на платежната институция

Чл. 27. (1) Платежната институция носи отговорност за действията на нейните служители, клонове, представители или подизпълнители.

(2) Представителите или клоновете на платежната институция информират ползвателите на платежни услуги, че действат от името на платежната институция.

(3) При заличаване на представителя от регистъра документите и средствата във връзка с неизплатените задължения и неприключените отношения по предоставяне на платежни услуги или дейности, свързани с предоставянето на такива услуги, се предоставят на платежната институция.

Изисквания при използване на подизпълнител

Чл. 28. (1) Ако платежна институция възнамерява да възложи на подизпълнител осъществяването на оперативни функции, свързани с платежни услуги, тя уведомява за това БНБ.

(2) Възлагането на важни оперативни функции на подизпълнител не може да се извършва по начин, който съществено намалява качеството на вътрешния контрол на платежната институция или възможността на БНБ да следи за изпълнението на изискванията на този закон.

(3) Важни оперативни функции са тези, при които недостатък или пропуск при тяхното изпълнение би довел до съществено нарушение на изискванията на този закон, на

финансовите показатели, надеждността и/или непрекъснатото предоставяне на платежни услуги от платежната институция.

(4) При възлагането на важни оперативни функции на подизпълнител се спазват следните изисквания:

1. възлагането да не води до прехвърляне на функции, свързани с управлението на платежната институция, на трети лица;

2. възлагането да не води до промяна на правата и задълженията на платежната институция спрямо ползвателите на предоставяните от нея платежни услуги;

3. да не се нарушават или променят условията, при които е издаден лицензът на платежната институция, и да не се нарушават изискванията към дейността ѝ.

(5) Платежните институции предприемат необходимите мерки, за да осигурят спазването на изискванията на този закон от лицата, на които са възложили оперативни функции.

Раздел V

Право на установяване и свобода на предоставяне на услуги

Извършване на дейност на територията на друга държава членка от платежна институция, лицензирана в Република България

Чл. 29. (1) Платежна институция, лицензирана в Република България, може да извършва включените в лиценза ѝ платежни услуги на територията на друга държава членка чрез клон, представител или директно, след като уведоми писмено БНБ за намерението си за първи път да извършва дейности на територията на друга държава членка.

(2) С уведомлението по ал. 1 платежната институция информира БНБ относно:

1. държавата членка, на чиято територия възнамерява да извършва дейност;

2. начина, по който платежната институция ще извършва дейност - чрез клон, представител или директно;

3. вида на платежните услуги, които ще се предоставят на територията на другата държава членка.

(3) Ако платежната институция възнамерява да предоставя платежни услуги чрез клон, освен информацията по ал. 2 тя предоставя на БНБ и данни за:

1. лицата, на които е възложено управлението и представителството на клона, заедно с описание на отговорностите им;

2. организационната структура и адреса на клона;

3. документите съгласно чл. 25, ал. 5.

(4) В срок до един месец от получаване на уведомлението и на всички документи по ал. 2 и 3 БНБ изпраща на компетентните органи на приемащата държава информация относно наименованието и адреса на управление в Република България на платежната институция, както и информация по ал. 2, т. 2 и 3 и ал. 3, като информира и платежната институция за изпратеното уведомление и вписва в регистъра по чл. 17 извършването на дейност в друга държава членка чрез клон.

(5) Когато платежна институция възнамерява да извършва дейност чрез представител в друга държава членка, БНБ информира предварително компетентните органи на приемащата държава за намерението си да впише представителя в регистъра по чл. 17.

След като обсъди становището на компетентните органи на приемащата държава, БНБ вписва представителя в регистъра.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) Ако БНБ бъде уведомена от компетентните органи на приемащата държава, че имат основателни съмнения, че платежна институция, лицензирана в Република България, ще използва или използва клон или представител с цел изпиране на пари или финансиране на тероризма, или че използването на представител или учредяването на клон може да повиши риска от изпиране на пари или финансиране на тероризма, тя може да откаже да регистрира клона или представителя или да заличи вече направена регистрация.

(7) Във връзка с осъществяване на надзорните си правомощия БНБ си сътрудничи с компетентните органи на приемащата държава, когато платежна институция, лицензирана в Република България, осъществява дейност чрез клон, представител или директно на територията на тази държава членка.

(8) Българската народна банка обменя с компетентните органи на приемащата държава членка информация и документи, необходими за осъществяването на надзор, включително информация относно нарушения и предполагаеми нарушения от страна на клон, представител или подизпълнител на лицензирана в Република България платежна институция, както и всяка друга съществена информация, поискана от компетентните органи на приемащата държава или предоставена им по инициатива на БНБ.

(9) Българската народна банка може да извършва проверки на място на лицензирана от нея платежна институция, осъществяваща дейност на територията на друга държава членка, след като уведоми предварително съответните компетентни органи на тази държава членка. Българската народна банка може да делегира на компетентните органи на приемащата държава да извършат проверка на място върху дейността на лицензирана от БНБ платежна институция, извършваща дейност на територията на тази държава членка.

Извършване на дейност на територията на Република България от платежна институция, лицензирана в друга държава членка

Чл. 30. (1) Платежна институция, лицензирана в друга държава членка, може да извършва на територията на Република България включените в лиценза ѝ платежни услуги чрез клон, представител или директно, след като БНБ бъде уведомена за това от компетентния орган, издал лиценза.

(2) Българската народна банка си сътрудничи с компетентните органи на изпращащата държава членка, когато лицензирана от тях платежна институция извършва дейност чрез клон, представител или директно на територията на Република България.

(3) Българската народна банка обменя с компетентните органи на изпращащата държава членка информация и документи, необходими за осъществяването на надзор на лицензирана от тях платежна институция, включително информация относно нарушения или предполагаеми нарушения от страна на клон, представител или подизпълнител на такава институция, както и всяка друга съществена информация, поискана от компетентните органи на изпращащата държава членка или предоставена им по инициатива на БНБ.

(4) Компетентните органи на държава членка по произход могат след предварително уведомление за това до БНБ да извършат проверка на място на лицензирана от тях платежна институция, осъществяваща дейност на територията на Република България. Българската народна банка може при делегиране от компетентните органи на изпращащата държава членка да извърши проверка на място в платежна институция, лицензирана в друга държава членка и извършваща дейност на територията на Република България.

(5) Българската народна банка уведомява компетентните органи на изпращащата държава, в която е лицензирана платежната институция, когато съществуват основателни съмнения, че тази платежна институция ще използва или използва клон или представител на територията на Република България с цел изпиране на пари или финансиране на тероризма, или че използването на такъв представител или учредяването на такъв клон може да повиши риска от изпиране на пари или финансиране на тероризма.

Глава трета

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИНФОРМАЦИЯТА ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПЛАТЕЖНИ УСЛУГИ

Раздел I

Общи положения

Приложно поле

Чл. 31. (1) Разпоредбите на тази глава се прилагат за еднократни платежни операции, рамкови договори и платежни операции - предмет на тези договори.

(2) Изискванията на тази глава се прилагат, когато доставчикът на платежни услуги на платеца и/или доставчикът на платежни услуги на получателя, или единственият доставчик на платежни услуги по платежната операция се намират на територията на Европейската общност.

(3) Когато ползвателят на платежна услуга не е потребител, страните по платежна операция могат да договорят, че в отношенията им няма да се прилагат изцяло или отчасти изискванията на тази глава.

Исключения от изискванията за информация относно платежни инструменти и електронни пари на ниска стойност

Чл. 32. За платежни инструменти и електронни пари, които според рамковия договор се използват само за извършване на отделни платежни операции, които не надвишават 60 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута, или които имат лимит на плащанията от 300 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута, или на които се съхраняват средства, които в нито един момент не надхвърлят 300 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута, може да се договори следното:

1. доставчикът на платежни услуги да няма задължение да предоставя информация по чл. 41, 42 и 45 и да предоставя на платеца само информация за основните характеристики на платежната услуга, включително информация относно начина, по който може да се използва платежният инструмент, отговорността, дължимите такси и други съществени обстоятелства, необходими за вземането на информирано решение, както и за мястото, където е осигурена на разположение всяка друга информация по чл. 41;

2. от доставчика на платежни услуги да не се изисква да предлага промени в условията на рамковия договор по начина и в сроковете, предвидени в чл. 43;

3. след изпълнение на платежната операция доставчикът на платежни услуги да няма задължение да предоставя информация по чл. 46 и 47, като:

а) предоставя или осигурява на разположение само справка, позволяваща на ползвателя на платежни услуги да идентифицира платежната операция, нейната стойност и дължимите такси за нея и/или в случай на няколко платежни операции от един и същ вид,

извършени към един и същ получател - само информацията относно общия им размер и дължимите за тях такси;

б) не е задължен да предоставя или осигурява на разположение информацията по буква "а", ако липсва техническа възможност за това; в този случай доставчикът на платежни услуги осигурява на платеща възможност да проверява размера на наличните средства.

Такси за предоставяне на информация

Чл. 33. (1) Доставчикът на платежни услуги не може да начислява на ползвателите на платежни услуги такси за предоставяне на информация, изискуема съгласно тази глава.

(2) Страните по договор за предоставяне на платежна услуга могат да договорят заплащането на такси за допълнителна информация или за предоставяне на информация на по-кратки от установените в този закон периоди, или за предоставяне на информация чрез средства за комуникация, различни от установените в рамковия договор, по искане на ползвателя на платежна услуга. В тези случаи доставчикът на платежни услуги може да начислява такси, които са адекватни и съответстващи на действителните му разходи.

Валута и обмяна на валута

Чл. 34. (1) Плащанията се извършват във валутата, уговорена между страните.

(2) Когато преди началото на платежна операция в търговски обект или от получателя се предлага услуга по обмяна на валута, лицето, предлагащо на платеща услугата по обмяна на валута, му съобщава предварително всички такси и комисиони и обменния курс, които ще използва при обмяната на валута.

(3) Платецът приема услугата по обмяна на валута във връзка с платежна операция въз основа на информацията по ал. 2.

Информацията относно таксите, дължими за ползване на платежни инструменти

Чл. 35. (1) Когато получателят на плащане по платежна операция, осъществена с определен платежен инструмент, изисква такса или предлага отстъпка за използването му, той информира платеща за това преди началото на платежната операция.

(2) Когато за използването на определен платежен инструмент доставчикът на платежни услуги или трето лице изисква такса, информира за това ползвателя на платежни услуги преди началото на платежната операция.

Раздел II

Еднократни платежни операции

Приложно поле

Чл. 36. (1) Този раздел се прилага за еднократни платежни операции, които не са предмет на рамков договор.

(2) Когато платежно нареждане за еднократна платежна операция се предава посредством платежен инструмент, уреден с рамков договор, доставчикът на платежни услуги не е задължен да предоставя или да осигурява на разположение на ползвателя информация, която вече му е предоставена от друг доставчик на платежни услуги, както и информация, която ще му бъде предоставена в изпълнение на този рамков договор.

Предварителна информация

Чл. 37. (1) Преди ползвателят на платежни услуги да бъде обвързан с договор или с предложение за извършване на еднократна платежна услуга, доставчикът на платежната услуга осигурява на разположение на ползвателя на платежни услуги по достъпен начин следната предварителна информация:

1. вида и характеристиките на информацията или уникален идентификатор, или друга информация, която трябва да бъде предоставена от ползвателя на платежни услуги, за да се осигури точното изпълнение на платежното нареждане;

2. максималния срок за изпълнение на предоставяната платежна услуга;

3. всички такси и комисиони, дължими от ползвателя на платежни услуги на доставчика на платежни услуги, и когато е приложимо, представени по вид и стойност;

4. когато е приложимо, действащия или референтния обменен курс, който ще се използва при платежната операция;

5. срока, след който непотърсени от получателя средства ще бъдат върнати на платеца - при извършване на налични парични преводи; този срок не може да надвишава 7 дни от датата на нареждане на превода.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя във вид на ясен и разбираем текст и в достъпна форма на официалния език на държавата членка, в която се предлага платежната услуга, или на друг език, уговорен между страните.

(3) По искане на ползвателя на платежни услуги доставчикът на платежни услуги му предоставя информацията по ал. 1 на хартиен или друг дълготраен носител.

(4) Ако по искане на ползвателя на платежни услуги договорът за еднократна платежна услуга е сключен чрез средства за дистанционна комуникация и не е налице възможност доставчикът на платежни услуги да спази изискванията на ал. 1, доставчикът изпълнява задълженията си незабавно след изпълнението на платежната операция.

(5) Задълженията на доставчика на платежни услуги по ал. 1 могат да бъдат изпълнени чрез предоставяне на ползвателя на платежни услуги на проекта на договор за еднократна платежна услуга или на платежното нареждане, ако в тях се съдържа изцяло информацията по ал. 1 и са спазени изискванията на ал. 2.

(6) Когато е приложимо, с оглед спецификата на платежната операция доставчикът на платежни услуги предоставя на ползвателя на платежни услуги по достъпен начин всяка друга информация по чл. 41, която е от значение за платежната операция.

Информация за платеца след получаване на платежното нареждане

Чл. 38. (1) Незабавно след получаване на платежното нареждане доставчикът на платежни услуги на платеца предоставя или осигурява на разположение на платеца по достъпен начин следната информация:

1. регистрационния номер на платежната операция и, когато е необходимо, информацията относно получателя;

2. стойността на платежната операция, изразена във валутата, в която е дадено платежното нареждане;

3. данни за размера на всички такси и комисиони, дължими от платеца във връзка с платежната операция, и когато е приложимо, представени по вид и стойност;

4. когато е приложимо, обменния курс, използван от доставчика на платежни услуги при платежната операция, или данни за този курс, когато е различен от предварително оповестения по реда на чл. 37, и стойността на платежната операция след извършената обмяна на валута;

5. датата на получаване на платежното нареждане.

(2) За информацията по ал. 1 се прилагат изискванията на чл. 37, ал. 2 и 3.

Информация за получателя след изпълнение на платежното нареждане

Чл. 39. (1) Незабавно след изпълнението на платежната операция доставчикът на платежни услуги на получателя предоставя или осигурява на разположение на получателя по достъпен начин следната информация:

1. регистрационния номер на платежната операция и информация относно платеща, както и всяка друга информация, придружаваща платежната операция;

2. стойността на платежната операция, изразена във валутата, в която средствата са предоставени на разположение на получателя;

3. данни за размера на всички такси и комисиони, дължими от получателя във връзка с платежната операция, и когато е приложимо, представени по вид и стойност;

4. когато е приложимо, обменния курс, използван при платежната операция от доставчика на платежни услуги на получателя, както и стойността на платежната операция преди обмяната на валута;

5. вальора на заверяване на сметката на получателя.

(2) За информацията по ал. 1 се прилагат изискванията на чл. 37, ал. 2 и 3.

Раздел III

Рамкови договори

Приложно поле

Чл. 40. (1) Този раздел се прилага за платежни операции, които са предмет на рамков договор.

(2) Рамков договор е договор за платежни услуги, уреждащ бъдещото изпълнение на отделни или на поредица от платежни операции, който може да определя задълженията и условията за откриване и водене на платежна сметка и съдържа най-малко предварителната информация по чл. 41.

Предварителна информация

Чл. 41. В достатъчен срок преди ползвателят на платежни услуги да бъде обвързан с рамков договор или с предложение за сключване на такъв договор, доставчикът на платежната услуга трябва да предостави на ползвателя на платежна услуга следната предварителна информация относно:

1. доставчика на платежни услуги:

а) наименование, седалище и адрес на управление и, когато е приложимо, адрес на представителя или клона, установен в държавата членка, в която се предлагат платежните услуги, както и друг адрес, включително електронен адрес, необходим за връзка с доставчика на платежни услуги;

б) посочване на компетентния орган, отговорен за надзора спрямо доставчика на платежни услуги, на регистъра при компетентния орган, в който е вписан съответният доставчик на платежни услуги, и на регистрационния му номер или друг равностоен начин за идентифицирането му (единен идентификационен код);

2. платежните услуги:

а) описание на платежните услуги, които ще бъдат предоставяни;

б) вида и характеристиките на информацията или уникален идентификатор, които трябва да бъдат предоставени от ползвателя на платежни услуги, за да се осигури точното изпълнение на платежно нареждане;

в) формата и реда за даване на съгласие за изпълнение на платежната операция и за оттеглянето на това съгласие;

г) данни за момента на получаване на платежното нареждане по чл. 60 и за крайния срок за приемане на платежното нареждане, ако има такъв, определен от доставчика на платежни услуги;

д) максималния срок за изпълнение на предоставяните платежни услуги;

е) данни за възможността за уговаряне на лимити на плащанията при използване на платежни инструменти;

3. таксите, комисионите, лихвените проценти и обменните курсове във връзка с предоставяните платежни услуги:

а) всички такси и комисиони, дължими от ползвателя на платежна услуга на доставчика, и когато е приложимо, представени по вид и стойност;

б) когато е приложимо, лихвения процент и обменния курс, които се прилагат, а ако се използва референтен лихвен процент или обменен курс - начина на изчисляването им, както и съответната дата, индекс или база за определяне на такъв референтен лихвен процент или обменен курс;

в) ако е уговорено, незабавно прилагане на промените в референтния лихвен процент или обменен курс и данни за информационните изисквания относно промените в съответствие с чл. 43;

4. реда за осъществяване на комуникация между страните по договора:

а) когато е приложимо, средствата за комуникация, включително техническите изисквания към оборудването на ползвателя на платежни услуги, уговорени между страните за предаване на информация, или уведомявания съгласно този закон;

б) начина и периодичността, с която изискуемата по закон информация ще бъде предоставяна или оставяна на разположение на ползвателя на платежни услуги;

в) езика или езиците, на които ще се сключи рамковият договор и ще се осъществява комуникация по време на действието на договора;

г) правото на ползвателя на платежни услуги да получи по всяко време условията на рамковия договор в съответствие с чл. 42;

5. защитните мерки:

а) описание на действията, които трябва да бъдат предприети от ползвателя на платежни услуги с цел запазване сигурността на определен платежен инструмент, както и процедурата за уведомяване на доставчика на платежни услуги в случай на загуба, кражба, присвояване или неразрешена употреба на платежен инструмент съгласно чл. 53, т. 2;

б) ако е уговорено, условията, при които доставчикът на платежни услуги има право да блокира определен платежен инструмент съгласно чл. 52;

в) отговорността на платеца с посочване размера на сумата съгласно чл. 58;

г) срока и начина, по който ползвателят на платежни услуги е задължен да уведоми доставчика на платежни услуги за всяка неразрешена или неточно изпълнена платежна операция съгласно чл. 55, както и отговорността на доставчика на платежни услуги за неразрешени платежни операции съгласно чл. 57;

д) отговорност на доставчика на платежни услуги за изпълнението на платежните операции съгласно чл. 68, 69 и чл. 70, ал. 1;

е) условията за възстановяване на средства в съответствие с чл. 59;

6. изменението и прекратяването на рамковия договор:

а) ако е уговорено, информация, че ползвателят на платежни услуги ще се смята за обвързан от промените в условията на рамковия договор, освен ако уведоми доставчика на платежни услуги, че не приема тези промени преди датата, на която промените влизат в сила;

б) срок на договора;

в) посочване, че ползвателят на платежни услуги има право да прекрати рамковия договор и споразуменията, свързани с него, съгласно чл. 44;

7. реда за правна защита:

а) посочване на предвижданото според договора приложимо право и/или компетентен съд;

б) посочване на извънсъдебни процедури за възражение и решаване на спорове, достъпни за ползвателя на платежни услуги.

Начин за предоставяне на информацията

Чл. 42. (1) Информацията по чл. 41 се предоставя на хартиен или друг дълготраен носител във вид на разбираем текст и в достъпна форма на официалния език на държавата членка, в която се предлага платежната услуга, или на друг език, уговорен между страните.

(2) Ако по искане на ползвателя на платежни услуги рамковият договор е сключен чрез средства за дистанционна комуникация и не е налице възможност доставчикът на платежни услуги да спази изискванията на чл. 41, доставчикът на платежни услуги изпълнява задълженията си незабавно след сключване на рамковия договор.

(3) Задълженията на доставчика на платежни услуги по чл. 41 могат да бъдат изпълнени чрез предоставяне на ползвателя на платежни услуги на проекта на рамков договор, ако в него се съдържа изцяло информацията по чл. 41 и са спазени изискванията на ал. 2.

(4) По време на действието на рамковия договор ползвателят на платежни услуги има право при поискване да получи условията на рамковия договор, както и предварителната информация по чл. 41 на хартиен или друг дълготраен носител.

Промени в рамковия договор

Чл. 43. (1) Всички предвиждани промени в рамковия договор, отнасящи се до промени в предварителната информация по чл. 41, се предоставят предварително по начина, посочен в чл. 42, ал. 1, от доставчика на платежни услуги на ползвателя на платежни услуги в срок не по-малко от два месеца преди датата, на която е предложено промените да влязат в сила.

(2) Когато е приложимо, заедно с уведомлението по ал. 1 доставчикът на платежни услуги информира ползвателя на платежни услуги, че смята, че последният е приел промените в условията на рамковия договор, освен ако уведоми доставчика на платежни услуги, че не приема тези промени преди датата, на която промените влизат в сила. В тези случаи доставчикът на платежни услуги трябва да уведоми ползвателя на платежни услуги, че последният има право да прекрати незабавно рамковия договор преди датата, на която е предложено промените да влязат в сила, без да носи отговорност за разноси и обезщетения.

(3) Ако рамковият договор предвижда такава възможност, промените в лихвените проценти и обменните курсове могат да се прилагат незабавно и без предварително уведомление по ал. 1, ако тези промени са на база референтния лихвен процент или референтния обменен курс и възможността за незабавно прилагане на тези промени е посочена в предварителната информация по чл. 41.

(4) В случаите по ал. 3 ползвателят на платежни услуги трябва да бъде информиран за промените при първа възможност, като промените трябва да му бъдат представени на хартиен или друг дълготраен носител, освен ако между страните по договора бъде уговорен друг срок или начин, по който информацията трябва да се предостави или осигури на разположение.

(5) Когато промените в лихвените проценти или обменните курсове са по-благоприятни за ползвателя на платежни услуги, те се прилагат без предварително уведомление.

(6) При изпълнението на платежни операции доставчиците на платежни услуги

прилагат и изчисляват промените в лихвения процент или в обменния курс по обективен начин, който не накърнява правата на ползвателите на платежни услуги.

(7) Обхватът на предоставените платежни услуги може да се разширява по взаимно съгласие на страните, като срокът по ал. 1 не се прилага.

(8) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Разпоредбата на чл. 147б от Закона за защита на потребителите относно изменения в общите условия не се прилага по отношение на промени в рамковия договор, извършени по реда и при условията на този член.

Прекратяване

Чл. 44. (1) Ползвателят на платежни услуги може по всяко време да прекрати рамковия договор, освен ако страните по договора са уговорили срок на предизвестие, който не може да е по-дълъг от един месец.

(2) При прекратяване на безсрочен рамков договор или на рамков договор, чийто срок е по-дълъг от 12 месеца, ползвателят на платежни услуги не може да бъде задължаван да заплаща такси или неустойки за прекратяването, ако са изтекли 12 месеца от сключването на рамковия договор.

(3) Извън случаите по ал. 2 таксите или неустойките за прекратяване на рамков договор трябва да са подходящи и съобразени с действителните разходи на доставчика на платежни услуги.

(4) Ако е уговорено в рамковия договор, доставчикът на платежни услуги може да прекрати безсрочен рамков договор с предизвестие със срок най-малко два месеца. Предизвестие се предоставя на ползвателя на платежни услуги на хартиен или друг дълготраен носител.

(5) При прекратяването на рамков договор ползвателят на платежни услуги заплаща начисляваните периодично по договора такси за платежни услуги пропорционално на изтеклия период на действие на договора. Ако такива такси са платени авансово, те се възстановяват пропорционално на срока на прекратяването.

(6) Алинеи 1 - 5 не се прилагат при прекратяване на рамков договор поради неизпълнение на задължение на една от страните.

Информация преди изпълнението на отделна платежна операция

Чл. 45. В случаите, когато платецът е поискал изпълнение на отделна платежна операция по рамков договор, при получаване на искане от платеца за тази платежна операция доставчикът на платежни услуги му предоставя изрична информация за максималния срок за изпълнението ѝ и за таксите и комисионите, дължими от платеца, и когато е приложимо, представянето им по вид и стойност.

Информация за платеца относно отделни платежни операции по рамков договор

Чл. 46. (1) След като сметката на платеца бъде задължена със сумата на отделна платежна операция по рамков договор или ако платецът не използва платежна сметка - след получаване на платежното нареждане, доставчикът на платежни услуги на платеца му предоставя незабавно на хартиен или друг дълготраен носител следната информация:

1. регистрационен номер на платежната операция и, когато е необходимо, информацията относно получателя;

2. стойността на платежната операция, изразена във валутата, в която е задължена платежната сметка на платеца, или във валутата, посочена в платежното нареждане;

3. данни за размера на всички такси и лихви, дължими от платеца във връзка с платежната операция, представени по вид и стойност;

4. обменния курс, използван от доставчика на платежни услуги по отношение на платежната операция, и стойността на платежната операция след извършената обмяна на

валута;

5. вальора на задължаване на платежната сметка или датата на получаване на платежното нареждане.

(2) В рамковия договор може да бъде предвидено, че информацията по ал. 1 се предоставя или осигурява на разположение на ползвателя на платежни услуги поне веднъж месечно и по уговорен начин, който позволява на платеца да съхранява и възпроизвежда информацията в непроменен вид.

Информация за получателя относно отделни платежни операции по рамков договор

Чл. 47. (1) След изпълнението на отделна платежна операция по рамков договор доставчикът на платежни услуги предоставя на получателя съевременно на хартиен или друг дълготраен носител следната информация:

1. регистрационен номер и, когато е необходимо, информация относно платеца, както и всяка друга информация, придружаваща платежната операция;

2. стойността на платежната операция, изразена във валутата, в която е заверена платежната сметка на получателя;

3. данни за размера на всички такси и лихви, дължими от получателя във връзка с платежната операция, представени по вид и стойност;

4. обменния курс, използван при платежната операция от доставчика на платежни услуги на получателя, и стойността на платежната операция преди обмяната на валута;

5. вальора на заверяване на сметката на получателя.

(2) В рамковия договор може да бъде предвидено, че информацията по ал. 1 се предоставя или осигурява на разположение на получателя поне веднъж месечно и по уговорен начин, който позволява на получателя да съхранява и възпроизвежда информацията в непроменен вид.

Глава четвърта

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ПЛАТЕЖНИ УСЛУГИ

Раздел I

Общи положения

Приложно поле

Чл. 48. (1) Изискванията на тази глава се прилагат, когато доставчикът на платежни услуги на платеца и доставчикът на платежни услуги на получателя или единственият доставчик на платежни услуги по платежната операция се намират на територията на Европейската общност.

(2) Когато ползвателят на платежна услуга не е потребител, страните по платежната операция могат да договорят, че в отношенията им няма да се прилагат чл. 49, ал. 1, чл. 51, ал. 1, чл. 56, 58, 59, 62, 68, 69 и чл. 70, ал. 1, както и да договорят срок, различен от предвидения в чл. 55.

(3) Българската народна банка може да определя с наредба изисквания и процедури за изпълнение на платежни операции и използване на определени платежни инструменти.

Приложими такси

Чл. 49. (1) Доставчикът на платежни услуги не може да начислява на

ползвателите на платежни услуги такси за изпълнение на неговите информационни задължения или за предприемане на коригиращи и предпазни мерки, освен когато в тази глава е предвидено друго. Ако се допуска начисляване на такси, те се договарят между ползвателя на платежни услуги и доставчика на платежни услуги и трябва да съответстват на действителните разходи на доставчика на платежни услуги.

(2) Получателят заплаща таксите, които се събират от неговия доставчик на платежни услуги, а платецът заплаща таксите, които се събират от неговия доставчик на платежни услуги, освен в случаите, когато платежната операция изисква обмяна на валута.

(3) Доставчикът на платежни услуги не може да препятства получателя да изисква от платеца заплащането на такси или да му предлага отстъпка за използването на определен платежен инструмент.

(4) При платежни операции, извършвани чрез платежна карта или друг подобен инструмент, получателят не може да изисква от платеца заплащане на такси за използването на инструмента.

(5) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) Когато плащанията се извършват във валута, различна от валутата на държава членка, страните по платежната операция могат да договорят заплащане на таксите по начин, различен от определения в ал. 2 и в чл. 63, ал. 4.

Исключения за платежни инструменти и електронни пари на ниска стойност

Чл. 50. (1) За платежни инструменти и електронни пари, които според рамковия договор се използват само за извършване на отделни платежни операции, които не надвишават 60 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута или които имат лимит на плащанията от 300 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута, или на които се съхраняват средства, които в нито един момент не надхвърлят 300 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута, доставчиците на платежни услуги могат да уговорят с ползвателите на платежни услуги:

1. да не се прилагат чл. 53, т. 2, чл. 54, ал. 1, т. 4 - 6 и чл. 58, ал. 3 и 4, ако платежният инструмент не позволява блокиране или предотвратяване на по-нататъшното му използване;

2. да не се прилагат чл. 56, 57 и чл. 58, ал. 1 и 2, ако по причини, присъщи на платежния инструмент, доставчикът на платежни услуги не е в състояние да докаже, че платежната операция е била разрешена;

3. че доставчикът на платежни услуги няма да има задължението по чл. 61, ал. 1, 2 и 3 да предоставя уведомление за отказ за изпълнение на платежно нареждане, ако причините за този отказ са очевидни с оглед на конкретните обстоятелства;

4. че платецът няма да има право да отменя платежното нареждане, след като е предал платежното нареждане или след като е дал съгласието си за изпълнение на платежната операция на получателя;

5. да се прилагат срокове за изпълнение, различни от установените в чл. 64, ал. 2 - 7.

(2) Разпоредбите на чл. 57 и 58 се прилагат и за електронни пари, освен ако доставчикът на платежни услуги на платеца няма възможност да блокира платежната сметка или платежния инструмент.

Раздел II

Разрешаване на платежни операции

Съгласие и оттегляне на съгласието

Чл. 51. (1) Платежната операция е разрешена, ако платецът я е наредил или е дал съгласие за изпълнението ѝ. При липса на съгласие платежната операция е неразрешена.

(2) Разрешението от платеца се дава преди изпълнението на платежната операция или ако е уговорено между платеца и неговия доставчик на платежни услуги - след изпълнението на операцията.

(3) Съгласието за изпълнение на платежна операция или на поредица от платежни операции се дава по ред и начин, уговорени между платеца и неговия доставчик на платежни услуги.

(4) Наредването или съгласието на платеца за изпълнение на платежна операция може да бъде оттеглено от платеца по всяко време, но не по-късно от момента, в който платежната операция е станала неотменима съгласно чл. 62.

(5) При оттегляне на съгласието за изпълнение на поредица от платежни операции всички бъдещи платежни операции се смятат за неразрешени.

Ограничения при използване на платежен инструмент

Чл. 52. (1) В случаите, когато се дава съгласие чрез използване на конкретен платежен инструмент, платецът и неговият доставчик на платежни услуги могат да договорят лимити на платежните операции, изпълнени чрез платежния инструмент.

(2) Когато е уговорено в рамковия договор, доставчикът на платежни услуги има право да блокира използването на платежен инструмент по обективни причини, свързани със:

1. сигурността на платежния инструмент;
2. съмнение за неразрешена употреба на платежен инструмент;
3. употреба на платежния инструмент с цел измама;
4. значително нараснал риск платецът да не е в състояние да изпълни задължението си за плащане - при платежни инструменти с предоставяне на кредит.

(3) В случаите по ал. 2 при възможност преди блокирането или най-късно непосредствено след това доставчикът информира платеца за блокирането на платежния инструмент и за причините, наложили блокирането, освен ако даването на такава информация не е позволено поради съображения за сигурност или с оглед спазването на нормативни изисквания, препятстващи информирането на платеца.

(4) Доставчикът на платежни услуги деблокира платежния инструмент или го замества с нов платежен инструмент, след като причините за блокирането отпаднат.

Задължения за ползвателя на платежни услуги по отношение на платежните инструменти

Чл. 53. Ползвателят на платежни услуги, който има право да използва определен платежен инструмент, има следните задължения:

1. да използва платежния инструмент в съответствие с условията за неговото издаване и използване;

2. да уведомява доставчика на платежни услуги или упълномощено от него лице за загубване, кражба, присвояване или неразрешена употреба на платежния инструмент незабавно след узнаването;

3. след получаване на платежния инструмент да предприеме всички разумни действия за запазване на неговите персонализирани защитни характеристики, включително да не записва каквато и да е информация за тези характеристики върху платежния инструмент и да не съхранява такава информация заедно с платежния инструмент.

Задължения на доставчика на платежни услуги по отношение на платежните

инструменти

Чл. 54. (1) Доставчикът на платежни услуги, който издава платежен инструмент, има следните задължения:

1. да осигури недостъпност на персонализираните защитни характеристики на платежния инструмент за лица, различни от ползвателя на платежни услуги, който има право да използва платежния инструмент, без да се засягат задълженията на ползвателя на платежни услуги по чл. 53;

2. да не изпраща платежен инструмент, ако такъв не е поискан, освен в замяна на платежен инструмент, вече притежаван от ползвателя на платежни услуги;

3. да съхранява в 5-годишен срок информацията, която позволява проследяване на операциите, извършвани с платежния инструмент;

4. да създаде необходимите технически и други условия за приемане на уведомление от ползвателя на платежни услуги по чл. 53, т. 2 по всяко време, а при искане за деблокиране по чл. 52, ал. 4 - в рамките на работното време;

5. при поискване, отправено от ползвателя на платежни услуги, в срок до 18 месеца, считано от датата на уведомлението по чл. 53, т. 2, да му предостави съответните доказателства, че ползвателят е направил такова уведомление;

6. след уведомление по чл. 53, т. 2 да предотвратява своевременно всяко използване на платежния инструмент.

(2) Доставчикът на платежни услуги носи риска от неправомерно използване при изпращането на платежен инструмент на платеца, както и при изпращането на персонализираните защитни характеристики на платежен инструмент.

Уведомяване за неразрешени или неточно изпълнени платежни операции

Чл. 55. (1) Доставчикът на платежни услуги коригира платежната операция само ако ползвателят на платежни услуги го е уведомил без неоснователно забавяне, след като е узнал за неразрешената или неточно изпълнената платежна операция, която поражда възможност за предявяване на правата му, включително по смисъла на чл. 68, 69 и чл. 70, ал. 1, но не по-късно от 13 месеца от датата на задължаване на сметката му.

(2) Смята се, че ползвателят на платежни услуги е узнал за неразрешената или неточно изпълнената платежна операция най-късно с получаване на информацията по чл. 38, ал. 1 или чл. 46, ал. 1.

(3) Срокът по ал. 1 не се прилага, когато доставчикът на платежни услуги не е изпълнил задълженията си за предоставяне на информация за платежната операция съгласно глава трета.

Доказване на автентичността и точното изпълнение на платежна операция

Чл. 56. (1) Когато ползвателят на платежна услуга твърди, че не е разрешавал изпълнението на платежна операция или че е налице неточно изпълнена платежна операция, доставчикът на платежната услуга носи доказателствената тежест при установяване на автентичността на платежната операция, нейното точно регистриране, осчетоводяването, както и за това, че операцията не е засегната от техническа повреда или друг недостатък.

(2) Установяването на автентичността е процедура, която позволява на доставчика на платежна услуга да провери правомерното използване на конкретен платежен инструмент, включително неговите персонализираните защитни характеристики. Използването на конкретен платежен инструмент се определя от правилата и процедурите на доставчика на платежни услуги по изпълнение на съответната платежна операция.

(3) Когато ползвателят на платежна услуга твърди, че не е разрешавал платежна

операция, регистрираното от доставчика на платежни услуги използване на платежен инструмент не е достатъчно доказателство, че платежната операция е била разрешена от платеца или че платецът е действал чрез измама, или че умишлено или при груба небрежност не е изпълнил някое от задълженията си по чл. 53.

Отговорност на доставчика на платежни услуги за неразрешени платежни операции

Чл. 57. (1) В случай на неразрешена платежна операция доставчикът на платежни услуги на платеца му възстановява незабавно стойността на неразрешената платежна операция и, когато е необходимо, възстановява платежната сметка на платеца в състоянието, в което тя би се намирала преди изпълнението на неразрешената платежна операция.

(2) Възстановяването по ал. 1 се извършва незабавно след приключване на процедурата по чл. 56, но не по-късно от 21 дни след получаване на уведомлението по чл. 55.

(3) Алинеи 1 и 2 се прилагат и за електронни пари, освен ако доставчикът на платежни услуги на платеца няма възможност да блокира платежната сметка или платежния инструмент.

Отговорност на платеца за неразрешени платежни операции

Чл. 58. (1) Разпоредбата на чл. 57 не се прилага и платецът понася загубите, свързани с всички неразрешени платежни операции, произтичащи от използването на изгубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент, когато платецът не е успял да запази персонализираните защитни характеристики на инструмента, до максимален размер, договорен между доставчика на платежни услуги и ползвателя, но не повече от 300 лв.

(2) Платецът понася всички загуби, свързани с неразрешени платежни операции, ако ги е причинил чрез измама или с неизпълнението на едно или повече от задълженията си по чл. 53 умишлено или поради груба небрежност. В тези случаи платецът понася вредите независимо от размера им.

(3) След уведомяване по реда на чл. 53, т. 2 платецът не понася никакви имуществени вреди, произтичащи от използване на изгубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент, с изключение на случаите, когато платецът е действал чрез измама.

(4) Ако доставчикът на платежни услуги не осигури подходящи начини за уведомление по всяко време за изгубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент съгласно изискванията на чл. 54, ал. 1, т. 4, платецът не носи отговорност за имуществените вреди, произтичащи от използването на този платежен инструмент, с изключение на случаите, когато платецът е действал чрез измама.

(5) Алинеи 1 - 4 се прилагат и за електронни пари, освен ако доставчикът на платежни услуги на платеца няма възможност да блокира платежната сметка или да блокира платежния инструмент.

Възстановяване на средства по платежна операция, извършена по инициатива на или чрез получателя

Чл. 59. (1) Платецът има право да поиска от своя доставчик на платежни услуги възстановяване на цялата сума по вече изпълнена и разрешена платежна операция, ако тя е наредена от или чрез получателя и са спазени следните условия:

1. към момента на даване на разрешението за изпълнение на платежната операция не е посочена нейната точна стойност, и

2. стойността на платежната операция надвишава очакваната от платеца стойност с оглед на неговите предходни разходи за подобни операции, условията на рамковия

договор и други специфични за случая обстоятелства.

(2) Искането за възстановяване на средства по реда на ал. 1 се отправя от платеща в срок до 56 дни от датата, на която е била задължена сметката му. По искане на доставчика на платежни услуги платецът представя доказателства относно наличието на условията по ал. 1.

(3) Доставчикът на платежни услуги на платеща в срок до 10 работни дни от получаване на искането възстановява на платеща цялата сума на платежната операция или отказва възстановяването ѝ, като посочва основанията за отказ и органите, пред които платецът може да направи възражение, ако не приема изложените основания за отказ. Когато платецът и неговият доставчик са се договорили по реда на ал. 5, доставчикът не може да откаже възстановяване на сумата.

(4) За целите на ал. 1, т. 2 платецът не може да се позовава на причини, свързани с извършена обмяна на валута, ако е приложен референтният обменен курс, уговорен с доставчика на платежни услуги.

(5) При директен дебит платецът и неговият доставчик на платежни услуги могат да договорят в рамковия договор, че платецът ще има право на възстановяване на сумата по платежна операция от неговия доставчик на платежни услуги и без да са спазени условията по ал. 1.

(6) В рамковия договор между платеща и неговия доставчик на платежни услуги може да бъде уговорено, че платецът няма да има право на възстановяване по ал. 1, ако е дал съгласието си за изпълнение на платежната операция директно на своя доставчик на платежни услуги и доставчикът на платежни услуги или получателят е предоставил или осигурил на разположение на платеща информация за предстоящата платежна операция по договорен начин най-малко 28 дни преди датата на изпълнение на платежната операция.

Раздел III

Изпълнение на платежни операции

Получаване на платежно нареждане

Чл. 60. (1) Моментът на получаване на платежното нареждане е моментът, в който доставчикът на платежни услуги получава платежното нареждане, предадено пряко от платеща или косвено от или чрез получателя по договорените между страните ред и начин за получаване на платежното нареждане.

(2) Когато моментът на получаване не е работен ден за доставчика на платежни услуги на платеща, платежното нареждане се смята за получено на следващия работен ден.

(3) Доставчикът на платежни услуги може да определи краен срок в рамките на работния ден, след който всяко платежно нареждане се смята за получено на следващия работен ден.

(4) Когато ползвателят на платежни услуги, който подава платежно нареждане, и неговият доставчик се уговорят платежното нареждане да бъде изпълнено на определен ден или в деня, следващ изтичането на определен срок, или в деня, в който платецът предостави на своя доставчик на платежни услуги необходимите средства за изпълнение на нареждането, за момент на получаване на платежното нареждане се смята уговореният ден, а ако този ден не е работен за доставчика на платежни услуги - следващият работен ден.

Отказ за изпълнение на платежно нареждане

Чл. 61. (1) Когато доставчикът на платежни услуги откаже изпълнението на

платежно нареждане, отказът и, ако е възможно, причините за него и процедурата за поправка на фактическите грешки, довели до отказ, трябва да бъдат съобщени на ползвателя на платежни услуги, освен ако е налице забрана за предоставяне на подобна информация съгласно друг закон или акт на Европейската общност.

(2) Доставчикът на платежни услуги предоставя или осигурява на разположение на ползвателя на платежни услуги уведомлението по ал. 1 своевременно и по договорен с ползвателя начин в сроковете по чл. 64, ал. 2 - 8.

(3) В рамковия договор може да бъде предвидена възможност доставчикът на платежни услуги да начисли такса за предоставяне на уведомление, ако отказът за изпълнение на платежно нареждане е обективно обоснован.

(4) Когато са налице всички предвидени в рамковия договор условия, доставчикът на платежни услуги на платеца няма право да откаже изпълнението на разрешено платежно нареждане, независимо дали е подадено от платеца или от, или чрез получателя, освен ако за изпълнението на нареждането е налице ограничение съгласно нормативен акт.

(5) За целите на чл. 64, ал. 2 - 6, чл. 68, 69 и чл. 70, ал. 1 платежно нареждане, чието изпълнение е отказано, се смята за неполучено.

Неотменимост на платежното нареждане

Чл. 62. (1) Ползвателят на платежни услуги не може да отменя платежното нареждане след получаването му от доставчика на платежни услуги на платеца.

(2) Когато платежната операция се извършва по инициатива на или чрез получателя, платецът не може да отменя платежното нареждане след предаването му или след като е дал своето съгласие за изпълнение на платежната операция в полза на получателя.

(3) В случаите по чл. 60, ал. 4 ползвателят на платежни услуги може да отмени платежното нареждане най-късно до края на работния ден, предхождащ уговорения ден.

(4) При директен дебит платецът може да отмени платежното нареждане най-късно до края на работния ден, предхождащ уговорения ден за задължаване на сметката му.

(5) След изтичането на сроковете по ал. 1 - 4, но не по-късно от заверяване сметката на получателя, платежното нареждане може да бъде отменено само при съгласие за това между ползвателя на платежни услуги и неговия доставчик, като в случаите по ал. 2 и 4 се изисква и съгласието на получателя.

(6) Доставчикът на платежни услуги има право да начисли такса за отмяна на платежното нареждане, ако такава възможност е предвидена в рамковия договор.

Преведени и получени суми по платежното нареждане

Чл. 63. (1) Доставчикът на платежни услуги на платеца, доставчикът на платежни услуги на получателя и всички посредници на доставчиците на платежни услуги са длъжни да преведат в пълен размер сумата по платежната операция, без да удържат такси от нея.

(2) Не се допускат частични преводи по отделни платежни нареждания или искания за директен дебит.

(3) Получателят и неговият доставчик на платежни услуги могат да договорят, че доставчикът на платежни услуги има право да удържи таксите си от преведената сума, преди да завери сметката на получателя. В предоставената на получателя информация стойността на платежната операция се посочва отделно от размера на таксите, които ще бъдат удържани от нея.

(4) В случай на удържане на такси, различни от посочените в ал. 3, доставчикът на платежни услуги на платеца осигурява получаването на цялата сума по платежната операция от получателя, а ако платежната операция е извършена по инициатива на или

чрез получателя, неговият доставчик на платежни услуги осигурява получаването на цялата сума по платежната операция от получателя.

Раздел IV

Срок за изпълнение и вальор

Срок за изпълнение на платежни операции в левове, евро и платежни операции, свързани с еднократна обмяна на валута между лев и евро

Чл. 64. (1) Сроковете за изпълнение на платежни операции по този член се прилагат за платежни операции:

1. в левове;

2. в евро;

3. свързани с еднократна обмяна на валута между лев и евро, при условие че обмяната се извършва в Република България, както и в случаи на презгранични платежни операции, когато платежната операция се извършва в евро.

(2) Доставчикът на платежни услуги на платеца е длъжен да осигури заверяването на платежната сметка на доставчика на платежни услуги на получателя със сумата на платежната операция най-късно до края на следващия работен ден след момента на получаване на платежното нареждане. Този срок може да се удължава с още един работен ден при инициране на платежни операции на хартиен носител.

(3) При изпълнение на платежни операции в левове между доставчиците на платежни услуги, участващи в платежна система по чл. 103 или в платежна система по чл. 107, ал. 2, доставчикът на платежни услуги на платеца осигурява заверяването на платежната сметка на доставчика на платежни услуги на получателя в същия работен ден, в който е получено платежното нареждане.

(4) Доставчикът на платежни услуги по ал. 3 информира ползвателя за работното време, в което се приемат платежни нареждания за изпълнение през същия работен ден.

(5) Доставчикът на платежни услуги на получателя определя вальора на заверяване и осигурява на разположение по платежната сметка на получателя сумата по платежната операция след получаване на средствата от съответния доставчик на платежни услуги съгласно чл. 66.

(6) Доставчикът на платежни услуги на получателя предава на доставчика на платежни услуги на платеца платежното нареждане, дадено от или чрез получателя в рамките на предвидените между получателя и неговия доставчик срокове, така че да има възможност за сегълмент на уговорената дата.

(7) Когато получателят няма платежна сметка при доставчика на платежни услуги, средствата се осигуряват в сроковете по ал. 2 - 6 на разположение на получателя от доставчика на платежни услуги, който получава средствата за получателя.

(8) Когато пари в наличност са внесени от потребител по платежна сметка при доставчика на платежни услуги във валутата, в която е открита съответната платежна сметка, доставчикът на платежни услуги осигурява на разположение сумата и определя вальора на заверяване незабавно след момента на получаване на средствата. Когато ползвателят на платежни услуги не е потребител, сумата се осигурява на разположение и вальорът се определя най-късно на следващия работен ден след получаване на средствата.

Срок за изпълнение на платежни операции в друга валута

Чл. 65. (1) При платежни операции, различни от посочените в чл. 64, ал. 1, се прилагат сроковете по чл. 64, освен ако между ползвателя на платежни услуги и неговия

доставчик е договорено друго.

(2) При платежни операции в рамките на Европейската общност договорените срокове по ал. 1 не могат да надвишават 4 работни дни след момента на получаване на платежното нареждане.

Вальор на заверяване и вальор на задължаване на платежната сметка

Чл. 66. (1) Вальорът на заверяване на платежната сметка на получателя е не по-късно от работния ден, в който сметката на доставчика на платежни услуги на получателя е заверена със сумата по платежната операция.

(2) Доставчикът на платежни услуги на получателя осигурява на разположение на получателя сумата по платежната операция незабавно, след като сметката на доставчика на платежни услуги на получателя е заверена с тази сума.

(3) Вальорът на задължаване на платежната сметка на платеца е не по-рано от момента, в който платежната сметка се задължава със сумата по платежната операция.

Раздел V

Отговорност

Неточен уникален идентификатор

Чл. 67. (1) Когато платежно нареждане е изпълнено в съответствие с посочения в него уникален идентификатор, нареждането се смята за точно изпълнено по отношение на получателя, посочен с уникалния идентификатор.

(2) Доставчикът на платежни услуги не носи отговорност за неизпълнението или неточното изпълнение на платежна операция при неточност на посочения от ползвателя на платежни услуги уникален идентификатор.

(3) При неизпълнение на платежна операция поради посочване на невалиден уникален идентификатор доставчикът на платежни услуги на наредителя възстановява сумата по платежната сметка на наредителя на следващия работен ден.

(4) В случаите по ал. 2 и 3 доставчикът на платежни услуги е длъжен в рамките на дължимата грижа да положи усилия за възстановяване на сумата по платежната операция. Когато е уговорено в рамковия договор, доставчикът на платежни услуги може да начисли такса за това възстановяване.

(5) При предоставяне на допълнителна информация относно платежната операция, освен посочената в чл. 37, ал. 1, т. 1 и чл. 41, т. 2, буква "б", доставчикът на платежни услуги носи отговорност за изпълнението на платежната операция само в съответствие с уникалния идентификатор, предоставен от ползвателя на платежни услуги.

Неизпълнение и неточно изпълнение на платежни операции при плащания, наредени от платеца

Чл. 68. (1) Когато платежно нареждане е подадено от платеца, доставчикът на платежни услуги на платеца носи отговорност пред платеца за точното изпълнение на платежната операция, освен ако докаже пред платеца или пред доставчика на платежни услуги на получателя, че доставчикът на платежни услуги на получателя е получил сумата по платежната операция в срока по чл. 64, ал. 2, като в този случай доставчикът на платежни услуги на получателя носи отговорност пред получателя за точното изпълнение на платежната операция.

(2) Когато доставчикът на платежни услуги на платеца носи отговорност по ал. 1, той своевременно възстановява на платеца сумата на неизпълнената или неточно изпълнената платежна операция и, когато е приложимо, възстановява задължената платежна сметка в

състоянието, в което тя би се намирала преди изпълнението на неточно изпълнената платежна операция.

(3) Когато доставчикът на платежни услуги на получателя носи отговорност по ал. 1, той незабавно осигурява на разположение на получателя сумата по платежната операция и, когато е приложимо, заверява платежната сметка на получателя със съответната сума.

(4) В случай на неизпълнена или неточно изпълнена платежна операция, наредена от платеца, неговият доставчик на платежни услуги при поискване предприема действия в рамките на дължимата грижа за проследяване на платежната операция и уведомява платеца за резултата.

Неизпълнение и неточно изпълнение на платежни операции при плащания, наредени от получателя

Чл. 69. (1) Когато платежно нареждане е подадено от или чрез получателя, доставчикът на платежни услуги на получателя носи отговорност пред получателя за точното предаване на платежното нареждане на доставчика на платежни услуги на платеца в съответствие с чл. 64, ал. 6. Когато доставчикът на платежни услуги на получателя носи отговорност по тази алинея, той незабавно предава съответното платежно нареждане на доставчика на платежни услуги на платеца.

(2) Доставчикът на платежни услуги на получателя носи отговорност пред получателя за изпълнението на платежната операция в съответствие с чл. 66 и осигурява на разположение на получателя сумата по платежната операция незабавно след заверяването на сметката на доставчика на платежни услуги на получателя с тази сума.

(3) В случай на неизпълнена или неточно изпълнена платежна операция, за която доставчикът на платежни услуги на получателя не носи отговорност по ал. 1 и 2, доставчикът на платежни услуги на платеца носи отговорност пред платеца и възстановява на платеца без неоснователно забавяне сумата на неизпълнената или неточно изпълнената платежна операция, както и сумите, необходими за привеждане на платежната сметка в състоянието, в което би се намирала преди изпълнението на неточно изпълнената платежна операция.

(4) В случай на неизпълнена или неточно изпълнена платежна операция, наредена от получателя, неговият доставчик на платежни услуги при поискване предприема действия в рамките на дължимата грижа за проследяване на платежната операция и уведомява получателя за резултата.

Отговорност за възстановяване на такси и лихви

Чл. 70. (1) Доставчиците на платежни услуги носят отговорност пред съответните ползватели за възстановяване на всички платени от тях такси, както и за възстановяване на всички лихви, начислени на ползвателите вследствие на неизпълнението или неточното изпълнение на платежната операция.

(2) Ползвателите на платежни услуги имат право и на обезщетение до пълния размер на претърпените от тях вреди съгласно приложимото право към договора с доставчика на платежни услуги.

Право на регресен иск

Чл. 71. Когато доставчикът на платежни услуги носи отговорност съгласно този закон поради действията на друг доставчик на платежни услуги или на посредник, доставчикът на платежни услуги или посредникът, който е причинил неизпълнение или неточно изпълнение на платежна операция, заплаща на понеслия отговорността доставчик на платежни услуги обезщетение за всички претърпени вреди, както и всяко друго допълнително обезщетение, уговорено в споразуменията между доставчиците на платежни

услуги и/или с посредниците според приложимото към тези споразумения право.

Коригиране на грешки

Чл. 72. (1) Когато доставчикът на платежни услуги на платеца носи отговорност пред платеца за неточно изпълнена платежна операция, при която средствата погрешно са постъпили по чужда сметка, доставчикът на платежни услуги на платеца има право да поиска от доставчика на платежни услуги на получателя извършване на служебен коригиращ превод от сметката на получателя, по която погрешно са постъпили средствата, в срок до 5 работни дни от датата, на която доставчикът на платежни услуги на платеца е възстановил сумата на неточно изпълнената платежна операция по сметката на платеца, но не по-късно от един месец, след като е бил уведомен от платеца или по друг начин за неточно изпълнената платежна операция.

(2) Доставчикът на платежни услуги на получателя на неточно изпълнената платежна операция в срок до 5 работни дни от получаване на искането по ал. 1 извършва коригиращ превод от сметката на получателя по сметка на доставчика на платежни услуги на платеца.

(3) В случаите, когато по реда и в сроковете по ал. 1 и 2 не е извършен служебен коригиращ превод, отношенията между страните се уреждат по общия ред.

Освобождаване от отговорност

Чл. 73. Отговорността, предвидена в тази глава, не се носи в случаите на извънредни и непредвидени обстоятелства извън контрола на страната, позоваваща се на съществуването на такива обстоятелства, последиците от които неизбежно биха настъпили въпреки положените усилия за тяхното предотвратяване, както и в случаите, когато доставчикът на платежни услуги е действал в изпълнение на нормативно установено задължение според общностното право или законодателството на държава членка.

Глава четвърта "а"

(Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) ПРОЗРАЧНОСТ И СЪПОСТАВИМОСТ НА ТАКСИТЕ. ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА ПЛАТЕЖНИ СМЕТКИ. ДОСТЪП ДО ПЛАТЕЖНИ СМЕТКИ ЗА ОСНОВНИ ОПЕРАЦИИ

Раздел I

(Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.)

Общи положения

Приложно поле

Чл. 73а. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Тази глава се прилага по отношение на платежните сметки, чрез които потребителите могат да извършват най-малко следното:

1. внасяне на средства по платежна сметка;
2. теглене на пари в наличност от платежна сметка, и
3. изпълнение и получаване на платежни операции, включително кредитни преводи,

до и от трети лица.

(2) Разпоредбите на раздел IV от тази глава се прилагат единствено за банки, лицензирани от БНБ, и за клонове на банки, осъществяващи дейност на територията на страната, които предоставят платежни услуги на потребители. Разпоредбите на раздели II и III от тази глава се прилагат за всички доставчици на платежни услуги, лицензирани от БНБ, клоновете и представителите на доставчици на платежни услуги, осъществяващи дейност на територията на страната.

Раздел II

(Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.)

Прозрачност и съпоставимост на таксите, свързани с платежна сметка

Списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка

Чл. 73б. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила три месеца след влизането в сила на делегиращия акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 3, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС) (1) Българската народна банка приема с наредба списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка, който съдържа както национални, така и стандартизирани на равнището на Европейския съюз термини.

(2) Услугите по ал. 1 са тези услуги, които потребителите използват най-често във връзка с техните платежни сметки и/или които носят най-големи разходи за потребителите.

Документ с информация за таксите

Чл. 73в. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила 9 месеца след влизането в сила на делегиращия акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 3, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС) (1) В достатъчен срок, преди потребителят да бъде обвързан с договор за платежна сметка, доставчикът на платежни услуги трябва да му предостави на хартиен или на друг дълготраен носител документ с информация за таксите, съдържащ стандартизираните термини от списъка по чл. 73б. Предоставянето на документа с информация за таксите не засяга задълженията на доставчика на платежни услуги по чл. 41, т. 3 или по Закона за потребителския кредит.

(2) Документът по ал. 1 трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да представлява кратък и самостоятелен документ;
2. да е представен и да е структуриран по ясен и лесен за четене начин, като е използван четлив шрифт;
3. да не се нарушава четливостта му, ако цветен оригинал бъде копиран в черно и бяло;
4. да е съставен на български език или на друг език, уговорен между потребителя и доставчика на платежни услуги;

5. да е точен и да не съдържа подвеждаща информация;

6. таксите в документа да са посочени във валутата на платежната сметка или в друга валута на държава членка, уговорена между потребителя и доставчика на платежни услуги;

7. да е озаглавен "Документ с информация за таксите" в горната част на първата страница непосредствено до общия символ, който разграничава този документ от други документи;

8. да включва текст, че документът съдържа такси за най-представителните услуги, свързани с платежна сметка, и че пълна предоговорна и договорна информация за всички услуги е налична в други документи.

(3) Когато една или повече услуги се предлагат като част от пакет от услуги, свързани с платежна сметка, в документа с информация за таксите се посочват таксата за целия пакет, услугите, включени в пакета, и техният брой, както и допълнителна такса за всяка услуга извън броя на услугите, за които се дължи пакетна такса.

(4) Документът с информация за таксите се изготвя в стандартизиран формат и съдържа общ символ съгласно делегиран акт, който Европейската комисия приема на основание чл. 4, параграф 6 от Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно съпоставимостта на таксите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки и достъпа до платежни сметки за основни операции (ОВ, L 257/214 от 28 август 2014 г.), наричана по-нататък "Директива 2014/92/ЕС".

Речник

Чл. 73г. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила 9 месеца след влизането в сила на делегирания акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 3, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС) (1) Доставчиците на платежни услуги предоставят на потребителите речник, минималното съдържание на който включва стандартизираните термини от списъка по чл. 73б и съответните определения.

(2) При съставяне на речника по ал. 1, както и за въвеждане на други определения се използва ясен и недвусмислен език, който не е подвеждащ, като се избягват техническите термини.

Предоставяне на документа с информация за таксите и речника

Чл. 73д. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила 9 месеца след влизането в сила на делегирания акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 3, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС) (1) Документът с информация за таксите и речникът се предоставят от доставчиците на платежни услуги на разположение на потребителите по всяко време. Те се предоставят по начин, който осигурява лесен достъп до тях, включително и на лица, които не са клиенти. Те се предоставят на място в помещенията на доставчиците, до които потребителите имат достъп, а когато са налични в електронна форма – и чрез интернет страниците на доставчиците на платежни услуги.

(2) По искане на потребителя документите по ал. 1 се предоставят безплатно и на

хартиен или друг дълготраен носител.

(3) Документът с информация за таксите може да се предоставя заедно с друга информация, изисквана съгласно законодателството на Европейския съюз или на българското законодателство относно платежните сметки и свързаните с тях услуги.

Отчет за таксите

Чл. 73е. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила 9 месеца след влизането в сила на делегирания акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 3, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС) (1) Доставчиците на платежни услуги осигуряват при поискване на потребителите безплатно най-малко веднъж годишно отчет за всички начислени такси и ако е приложимо, информация относно лихвените проценти за овърдрафт по платежната сметка, кредитен лихвен процент по платежната сметка и общия размер на натрупаната лихва за съответния период за услугите, свързани с платежна сметка. В отчета доставчиците на платежни услуги използват термините от списъка по чл. 73б.

(2) Изискванията по ал. 1 не засягат задължението на доставчиците на платежни услуги да предоставят информация по чл. 46 и 47, както и по Закона за потребителския кредит.

(3) Доставчикът на платежни услуги и потребителят уговарят начина за предоставяне на отчета по ал. 1, като при поискване от потребителя отчетът се предоставя и на хартиен носител.

(4) Отчетът за таксите може да се предоставя заедно с друга информация, изисквана съгласно законодателството на Европейския съюз или на българското законодателство относно платежните сметки и свързаните с тях услуги.

Съдържание на отчета

Чл. 73ж. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила 9 месеца след влизането в сила на делегирания акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 3, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС) (1) Отчетът по чл. 73е съдържа следната информация:

1. единичната такса, начислена за всяка услуга, и колко пъти услугата е била използвана през съответния период;

2. в случай че услугите са предоставени в пакет – начислената такса за пакета от услуги като цяло, колко пъти пакетната такса е била начислявана през съответния период и допълнителните такси, начислени за надвишаване на включения в пакета брой услуги;

3. общия размер на платените такси за съответния период за всяка предоставена услуга, за всеки пакет от услуги и за услугите, надвишаващи броя, включен в пакета;

4. когато е приложимо – лихвения процент за овърдрафт по платежната сметка и общия размер на лихвата по овърдрафта за съответния период;

5. когато е приложимо – кредитния лихвен процент по платежната сметка и общия размер на натрупаната лихва за съответния период;

6. общия размер на наложените такси за всички предоставени услуги през съответния период.

(2) Отчетът по чл. 73е трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е представен и да е структуриран по ясен и лесен за четене начин, като се използва четлив шрифт;

2. да е точен и да не съдържа подвеждаща информация;

3. да е във валутата на платежната сметка или в друга валута, уговорена между потребителя и доставчика на платежни услуги;

4. да е озаглавен "Отчет за таксите" в горната част на първата страница на отчета, непосредствено до общия символ, който разграничава отчета от други документи;

5. да е съставен на български или на друг език, уговорен между потребителя и доставчика на платежни услуги.

(3) Отчетът за таксите се изготвя в стандартизиран формат и съдържа общ символ съгласно делегиран акт, който Европейската комисия приема на основание чл. 5, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС.

Информация за потребителите

Чл. 73з. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила 9 месеца след влизането в сила на делегирания акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 3, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС) (1) В предоставяната на потребителите договорна, търговска и маркетингова информация доставчиците на платежни услуги използват, когато е приложимо, стандартизираните термини от списъка по чл. 73б.

(2) В документа с информация за таксите и отчета за таксите доставчиците на платежни услуги могат да използват търговски наименования, при условие че те се явяват допълнение към стандартизираните термини от окончателния списък съгласно чл. 73б и служат като вторично наименование на тези услуги.

(3) Доставчиците на платежни услуги могат да използват търговски наименования за своите услуги в предоставяната на потребителите договорна, търговска и маркетингова информация, при условие че ясно посочат, когато е приложимо, съответстващите им стандартизирани термини от списъка по чл. 73б.

Интернет страница за съпоставяне на такси

Чл. 73и. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила 9 месеца след влизането в сила на делегирания акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 3, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС) (1) Потребителите имат право на безплатен достъп на национално равнище до най-малко една интернет страница за съпоставяне на таксите, налагани от доставчиците на платежни услуги за предоставяне на услугите, включени в списъка по чл. 73б.

(2) Интернет страницата по ал. 1 трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е функционално независима, като гарантира, че доставчиците на платежни услуги са еднакво представени в резултатите от търсенето;

2. ясно посочва кой е собственикът на интернет страницата;

3. определя ясни, обективни критерии, въз основа на които ще се извършва сравнението;

4. използва ясен и недвусмислен език и когато е възможно, стандартизираните термини от списъка по чл. 73б;

5. предоставя точна информация и посочва времето на последната актуализация;

6. включва широк обхват от оферти за платежни сметки, обхващащи значителна част от пазара, а когато представената информация не съдържа пълен обзор на пазара, това ясно се съобщава преди показването на резултатите;

7. осигурява ефективна процедура за докладване на неточна информация относно публикуваните такси.

(3) Българската народна банка поддържа интернет страница по ал. 1 по ред, определен с наредба на БНБ.

(4) Други лица, поддържащи интернет страници, които отговарят на посочените в ал. 1 и 2 изисквания, уведомяват БНБ за това с цел включването им в предоставяната по ал. 6 информация.

(5) Доставчиците на платежни услуги информират БНБ за начисляваните от тях такси за услугите, включени в списъка по чл. 73б, по ред, определен с наредба на БНБ, както и за всички изменения в тях.

(6) Българската народна банка предоставя информация на страницата си относно наличните интернет страници, които отговарят на посочените в настоящия член условия.

(7) Отношенията между Министерството на финансите и БНБ по повод възстановяване на направените от БНБ разходи се уреждат с договор.

Платежни сметки, предлагани в пакет

Чл. 73к. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) Когато платежните сметки се предлагат като част от пакет заедно с друг продукт или услуга, които не са свързани с платежна сметка, доставчикът на платежни услуги уведомява потребителя относно възможността платежната сметка да бъде открита и водена отделно. При наличие на такава възможност доставчикът на платежни услуги осигурява отделна информация за разходите и таксите, свързани с всеки от другите продукти и услуги, предлагани в пакета, които могат да бъдат закупени отделно.

Раздел III

(Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.)
Прехвърляне на платежна сметка

Предоставяне на услуга по прехвърляне на платежна сметка

Чл. 73л. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) Доставчик на платежни услуги предоставя на потребител услугата по прехвърляне на платежна сметка, описана в този раздел, когато платежните сметки са водени в една и съща валута при доставчици на платежни услуги, намиращи се на територията на Република България.

Услуга по прехвърляне на платежна сметка

Чл. 73м. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Приеманият доставчик на платежни услуги започва процедура по прехвърляне на платежна сметка по искане на потребителя и след като е получил разрешение от потребителя. В случай че има двама или повече титуляри на сметката, разрешение се получава от всеки от тях. Разрешението се дава писмено на български език или на друг уговорен между страните език, като копие от него се предоставя и на потребителя.

(2) С разрешението по ал. 1 потребителят дава съгласие:

1. за изпълнение от страна на прехвърлящия доставчик на платежни услуги на всяко от действията, посочени в ал. 4;

2. за изпълнение от страна на приемащия доставчик на платежни услуги на всяко от действията, посочени в ал. 7.

(3) С разрешението по ал. 1 потребителят може също така да посочи:

1. кои конкретни входящи кредитни преводи, нареждания за периодични преводи и съгласия за директни дебити трябва да се прехвърлят;

2. дата, най-малко 6 работни дни след датата, на която приемащият доставчик на платежни услуги е получил документите от прехвърлящия доставчик на платежни услуги съгласно ал. 5, от която нарежданията за периодични преводи и директните дебити да се изпълняват от откритата или водената в приемащия доставчик на платежни услуги платежна сметка.

(4) В срок два работни дни след получаването на разрешението по ал. 1 приемащият доставчик на платежни услуги изисква от прехвърлящия доставчик на платежни услуги осъществяването на следните дейности, ако са включени в разрешението от потребителя:

1. да предостави на приемащия доставчик на платежни услуги и на потребителя, ако той изрично е поискал това, списък на съществуващите нареждания за периодични преводи и наличната информация за съгласията за директни дебити, които се прехвърлят;

2. да изпрати на приемащия доставчик на платежни услуги и на потребителя при изрично отправено от него искане наличната информация относно входящите периодични кредитни преводи и съгласията за директните дебити, които се съхраняват от получателя,

извършени по платежната сметка на потребителя, за предходните 13 месеца;

3. да преустанови приемането на директни дебити и входящи кредитни преводи от датата, посочена в разрешението, когато прехвърлящият доставчик на платежни услуги не разполага със система за автоматизирано пренасочване на входящите кредитни преводи и директните дебити към платежната сметка на потребителя в приемащия доставчик на платежни услуги;

4. да спре изпълнението на нарежданията за периодични преводи от датата, посочена в разрешението;

5. да прехвърли положителното салдо, ако има такова, по платежната сметка, открита или водена в приемащия доставчик на платежни услуги, на посочената от потребителя дата, и

6. да закрие платежната сметка, водена при прехвърлящия доставчик на платежни услуги, на посочената от потребителя дата.

(5) При получаване на искане по ал. 4 прехвърлящият доставчик изпълнява следните действия, ако са включени в разрешението от потребителя:

1. изпраща на приемащия доставчик информацията, посочена в ал. 4, т. 1 и 2, в срок 5 работни дни;

2. когато прехвърлящият доставчик не разполага със система за автоматизирано пренасочване на входящите кредитни преводи и директните дебити към платежната сметка, притежавана или открита от потребителя при приемащия доставчик на платежни услуги, преустановява приемането на входящите кредитни преводи и директните дебити по платежната сметка от датата, посочена в разрешението; прехвърлящият доставчик на платежни услуги информира платеща или получателя за основанията за неприемане на платежната операция;

3. спира да изпълнява нарежданията за периодични преводи от датата, посочена в разрешението;

4. прехвърля положителното салдо, ако има такова, към платежната сметка, открита или водена при приемащия доставчик, на посочената в разрешението дата;

5. закрива платежната сметка на посочената в разрешението дата, ако е спазен приложимият съгласно чл. 44 срок и потребителят няма непогасени задължения по тази сметка и при условие че предвидените в т. 1, 2 и 4 от настоящата алинея действия са извършени; прехвърлящият доставчик на платежни услуги незабавно уведомява потребителя, ако платежната му сметка не може да бъде закрыта поради наличието на непогасени задължения.

(6) Прехвърлящият доставчик на платежни услуги няма право да блокира платежни инструменти преди датата, посочена в предоставеното от потребителя разрешение, така че

предоставянето на платежни услуги на потребителя да не се прекъсва в хода на предоставянето на услугата по прехвърляне освен в случаите по чл. 52, ал. 2.

(7) В срок 5 работни дни след получаването на поисканата от прехвърлящия доставчик на платежни услуги информация по ал. 4 приемащият доставчик на платежни услуги изпълнява следните действия, ако са предвидени в разрешението и доколкото предоставената от прехвърлящия доставчик на платежни услуги информация му дава възможност да ги изпълни:

1. съставя поисканите от потребителя нареждания за периодични преводи и ги изпълнява от датата, посочена в разрешението;

2. извършва необходимата подготовка за приемането на директни дебити и ги приема от датата, посочена в разрешението;

3. при необходимост уведомява потребителите за правата им съгласно чл. 5, параграф 3, буква "г" от Регламент (ЕС) № 260/2012;

4. уведомява посочените в разрешението платци, които извършват входящи периодични кредитни преводи по платежната сметка на потребителя, за данните на платежната сметка на потребителя, водена при него, и им изпраща копие от предоставеното разрешение; ако приемащият доставчик на платежни услуги не разполага с цялата информация, необходима за уведомяването на платците, той изисква от потребителя или от прехвърлящия доставчик на платежни услуги да предоставят липсващата информация;

5. уведомява посочените в разрешението получатели на средства по директни дебити от платежната сметка на потребителя за данните на платежната сметка на потребителя, водена при него, и за датата, от която трябва да се изпълняват директните дебити от тази сметка, и им изпраща копие от предоставеното разрешение; ако приемащият доставчик на платежни услуги не разполага с цялата информация, необходима за уведомяването на получателите, той изисква потребителят или прехвърлящият доставчик на платежни услуги да предоставят липсващата информация.

(8) Когато потребителят избере лично да предостави посочената в ал. 7, т. 4 и 5 информация на платците или на получателите на средства, вместо да предостави изричното си съгласие приемащият доставчик на платежни услуги да извърши уведомяването, в срока по ал. 7 приемащият доставчик на платежни услуги предоставя на потребителя стандартни уведомителни писма, в които се посочват данните за платежната сметка и определената в разрешението начална дата.

Такси, свързани с услугата по прехвърляне на платежна сметка

Чл. 73н. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Доставчиците на платежни услуги не могат да начисляват такси на потребители за достъп до отнасящата се до тях информация относно съществуващи нареждания за периодични преводи и директни дебити, съхранявани от прехвърлящия или от приемащия доставчик на платежни услуги.

(2) Прехвърлящият доставчик на платежни услуги не може да начислява такси на

потребителя или на приемащия доставчик на платежни услуги в случаите по чл. 73м, ал. 5, т. 1.

(3) В случай че прехвърлящият доставчик на платежни услуги събира от потребителя такси при закриването на платежната сметка, те се определят в съответствие с изискванията на чл. 44, ал. 2 и 5.

(4) В случай на начисляване на такси на потребителя от прехвърлящия или от приемащия доставчик на платежни услуги за всяка от услугите, предвидени в чл. 73м, с изключение на тези по ал. 1 – 3 от този член, таксите трябва да са приемливи и да съответстват на действителните разходи на доставчика на платежни услуги.

Финансови загуби за потребителите

Чл. 73о. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Финансовите загуби, включително такси и лихви, понесени от потребителя и произтичащи пряко от неспазване на задълженията по чл. 73м от страна на участващ в процедурата по прехвърляне на платежна сметка доставчик на платежни услуги, се възстановяват незабавно от този доставчик на платежни услуги.

(2) Алинея 1 не се прилага, в случай че:

1. неизпълнението се дължи на извънредни и непредвидими обстоятелства извън контрола на доставчика на платежни услуги, чиито последици неизбежно биха настъпили, въпреки всички усилия за тяхното предотвратяване, или

2. когато доставчикът на платежни услуги е действал в изпълнение на нормативно установено задължение съгласно законодателството на Европейския съюз или на българското законодателство.

Информация относно услугата по прехвърляне на платежна сметка

Чл. 73п. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Доставчиците на платежни услуги предоставят на потребителите информация относно услугата по прехвърляне на платежна сметка, която се отнася до:

1. функцията на прехвърлящия и на приемащия доставчик на платежни услуги на всеки етап от процедурата по прехвърляне на платежна сметка по чл. 73м;

2. сроковете за изпълнението на съответните етапи;

3. такси, в случай че такива се начисляват във връзка с прехвърлянето на платежната сметка;

4. всяка информация, която ще бъде изискана от потребителя, и

5. информация относно процедурите за алтернативно разрешаване на спорове, посочени в глава осма.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя безплатно на потребителите и при поискване – на хартиен или на друг дълготраен носител, във всички достъпни за

потребителите помещения на доставчиците на платежни услуги, както и в електронен формат на техните интернет страници във всеки един момент.

Улесняване на потребителите при трансгранично откриване на сметка

Чл. 73р. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Когато даден потребител уведоми своя доставчик на платежни услуги, че желае да открие платежна сметка при доставчик на платежни услуги, намиращ се в друга държава членка, то при получаването на такова искане доставчикът на платежни услуги, при който потребителят има открита платежна сметка:

1. предоставя безплатно на потребителя списък на всички активни към момента нареждания за периодични кредитни преводи и съгласия за директни дебити, които се съхраняват при доставчика на платежни услуги на платеца, ако има такива, и наличната информация за входящите периодични кредитни преводи и директните дебити, съгласието за които се съхранява от получателя, извършени по платежната сметка на потребителя за предходните 13 месеца. Този списък не поражда задължение за новия доставчик на платежни услуги да осигурява услуги, които по принцип не предоставя;

2. прехвърля положителното салдо, ако има такова, от платежната сметка на потребителя по платежната сметка, открита или водена при новия доставчик на платежни услуги, при условие че искането съдържа пълните идентификационни данни за новия доставчик на платежни услуги и за платежната сметка на потребителя;

3. закрива платежната сметка на потребителя.

(2) Ако е спазен срокът по чл. 44 и ако потребителят няма непогасени задължения по платежната сметка, доставчикът на платежни услуги изпълнява действията по ал. 1 на посочената от потребителя дата, която е най-малко шест работни дни, след като доставчикът на платежни услуги получи искането на потребителя, освен ако не е уговорено друго. Доставчикът на платежни услуги уведомява незабавно потребителя, ако сметката му не може да бъде закрита поради наличието на непогасени задължения.

Раздел IV

(Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.)

Достъп до платежни сметки

Недискриминация

Чл. 73с. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Потребителите, пребиваващи законно в Европейския съюз, не могат да бъдат обект на дискриминация от страна на банките въз основа на тяхната националност или местопребиваване, нито на друго основание съгласно член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз, когато тези потребители подават заявление за откриване на платежна сметка или се опитват да получат достъп до платежна сметка на територията на Република България.

(2) Условието, приложими във връзка с откриването и воденето на платежна сметка за основни операции по смисъла на чл. 73т, не трябва да бъдат дискриминационни.

Платежна сметка за основни операции

Чл. 73г. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Платежната сметка за основни операции е платежна сметка, водена в български левове, чрез която се предоставят следните услуги:

1. откриване, използване и закриване на платежна сметка;
2. внасяне на средства по платежна сметка;
3. теглене на пари в брой от платежната сметка в рамките на Европейския съюз от гише или терминално устройство АТМ през работното време на банката или извън него;
4. изпълнение на следните платежни операции в рамките на Европейския съюз:
 - а) директни дебити;
 - б) платежни операции, извършвани чрез платежна карта, включително плащания чрез интернет;
 - в) кредитни преводи, включително нареждания за периодични преводи, на терминални устройства АТМ и ПОС и гишета, когато са налични, и чрез системите за онлайн банкиране на банка.

(2) Банките предлагат всяка от услугите по ал. 1 по платежна сметка за основни операции, ако я предоставят на потребители, притежаващи платежна сметка, различна от сметката за основни операции.

(3) Банките осигуряват възможност по платежна сметка за основни операции да се извършват неограничен брой операции относно услугите, посочени в ал. 1.

(4) Банките осигуряват на потребителите възможност да управляват и да извършват платежни операции от платежната си сметка за основни операции на място в офиси на банката и/или чрез система за онлайн банкиране, ако е налична.

(5) Банките предоставят безплатно на потребителите достъпна информация и помощ във връзка с характеристиките на предлаганите платежни сметки за основни операции, свързаните с тях такси и условията за ползването им. Информацията трябва да пояснява, че покупката на допълнителни услуги не е задължително условие за достъп до платежна сметка за основни операции.

(6) Българската народна банка, банките по чл. 73у, ал. 1 и лицата, поддържащи интернет страници по чл. 73и, ал. 1, предприемат необходимите мерки за повишаване на обществената осведоменост относно възможността за ползване на платежни сметки за основни операции.

Право на достъп до платежна сметка за основни операции

Чл. 73у. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Всички банки, лицензирани от БНБ, и клонове на банки, осъществяващи дейност на територията на страната, които предоставят платежни услуги на потребители, предлагат платежни сметки

за основни операции по смисъла на чл. 73т.

(2) Потребители, пребиваващи законно в Европейския съюз, включително такива без постоянен адрес, търсещи международна закрила лица и потребители, на които не е предоставено разрешение за пребиваване, но които не е възможно да бъдат експулсирани по правни или фактически причини, имат право да открият и използват платежна сметка за основни операции.

(3) Банките, които са получили заявление за откриване на платежна сметка за основни операции, трябва да открият платежната сметка за основни операции или да дадат отказ за откриване на такава сметка не по-късно от 10 дни след получаването на всички необходими документи.

(4) Банките отказват откриването на платежна сметка за основни операции, когато откриването на такава сметка би довело до нарушаване на установените в законодателството разпоредби относно предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма.

(5) Банките могат да откажат откриване на платежна сметка за основни операции на потребител в някои от следните случаи:

1. потребителят вече притежава платежна сметка, водена от същата банка, чрез която може да използва услугите по чл. 73т, ал. 1, освен ако е бил уведомен, че сметката му ще бъде закрыта;

2. потребителят декларира, че притежава платежна сметка, водена от друга банка на територията на страната, чрез която може да използва услугите по чл. 73т, ал. 1, освен ако той също така декларира, че е бил уведомен, че сметката му ще бъде закрыта.

(6) В случай на отказ за откриване на платежна сметка банките уведомяват потребителя за отказа, както и за конкретното основание за отказа веднага щом вземат решението, освен ако разкриването на тази информация би било в противоречие с целите на националната сигурност, обществения ред или законодателството относно предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Уведомлението се извършва писмено и за него не се събира такса. С уведомлението банките информират потребителите за процедурата по подаване на възражение срещу отказа по реда на чл. 127 и за възможността да се обърнат към БНБ и Помирителната комисия за платежни спорове, като им предоставят данни за контакт.

(7) Достъпът до платежна сметка за основни операции не е обвързан с покупката на допълнителни услуги или на акции на банката, освен ако извършването на такава покупка е условие за всички потребители на банката.

Такси по платежните сметки за основни операции

Чл. 73ф. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Банките предоставят на потребителите услугите, посочени в чл. 73т, ал. 1, безплатно или срещу приемливи такси независимо от броя платежни операции, извършени по сметката.

(2) Таксите, начислявани на потребители за неспазване на задълженията им по рамковия договор за платежна сметка за основни плащания, трябва да са приемливи.

(3) Приемливите такси по ал. 1 и 2 следва да бъдат съобразени с нивото на доходите в Република България, като бъдат по-ниски от средния размер на таксите, събирани от банките за съответни услуги по платежни сметки на потребители, различни от платежни сметки по чл. 73т, и от размера на таксите, които банката прилага по тарифа за съответните услуги по платежни сметки на потребители, различни от платежни сметки по чл. 73т.

(4) Българската народна банка публикува на интернет страницата си веднъж годишно средния размер на таксите, начислявани от банките за съответните услуги по платежни сметки на потребители, различни от платежни сметки по чл. 73т. Банките информират БНБ за начисляваните от тях такси за съответните услуги по платежни сметки на потребители по ред, определен с наредба на БНБ.

Рамкови договори за платежни сметки за основни операции и прекратяване

Чл. 73х. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) Доколкото в този член не е предвидено друго, към рамковите договори за платежна сметка за основни операции се прилагат разпоредбите на чл. 40 – 47.

(2) Банката може едностранно да прекрати рамков договор за платежна сметка за основни операции само когато е изпълнено поне едно от следните условия:

1. потребителят умишлено е използвал платежната сметка за незаконни цели;
2. в продължение на повече от 24 последователни месеца по платежната сметка не е осъществена платежна операция;
3. потребителят е предоставил невярна информация, за да бъде открита платежна сметка за основни операции, когато предоставянето на вярната информация би довело до отказ за откриването ѝ;
4. потребителят вече не пребивава законно в Европейския съюз;
5. потребителят впоследствие е открил в банка друга платежна сметка, която му дава възможност да ползва изброените в чл. 73т, ал. 1 услуги;
6. потребителят нарушава условията на рамковия договор.

(3) Когато банка прекратява рамковия договор за платежна сметка за основни операции на едно или повече от основанията, посочени в ал. 2, т. 2, 4 – 6, тя уведомява потребителя за причините и основанията за прекратяването с предизвестие със срок най-малко два месеца, освен ако разкриването на тази информация би било в противоречие с целите на националната сигурност или обществения ред. Уведомлението се извършва писмено и за него не се събира такса.

(4) Когато банка прекратява рамков договор за платежна сметка за основни операции

на основание ал. 2, т. 1 или 3, прекратяването влиза в сила незабавно.

(5) В уведомлението за прекратяване по ал. 3 банките информират потребителите за процедурата по подаване на възражение срещу прекратяването съгласно чл. 127 и за възможността да отнесат спора към БНБ и Помирителната комисия за платежни спорове, като им предоставят данни за контакт с посочените органи.

Глава пета **ЕЛЕКТРОННИ ПАРИ**

Раздел I

(Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.)

Общи положения

Издатели на електронни пари

Чл. 74. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Издатели на електронни пари по смисъла на този закон са:

1. банки по смисъла на чл. 2 от Закона за кредитните институции;
2. дружества за електронни пари, получили лиценз по смисъла на този закон;
3. Европейската централна банка и националните централни банки на държавите членки, когато не действат в качеството си на органи на паричната политика или на органи, осъществяващи публичноправни функции.

(2) Разпоредбите на тази глава не се прилагат за:

1. (изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) парична стойност, съхранявана в инструменти, които могат да бъдат използвани за придобиване на стоки или услуги единствено в помещенията на издателя или по силата на търговски договор с издателя в рамките на ограничена мрежа от доставчици на услуги или за придобиване на ограничени по вид стоки или услуги;

2. парична стойност, която се използва за извършване на платежни операции, изпълнявани чрез телекомуникационно, цифрово или информационно устройство, когато закупените стоки или услуги се доставят и се използват чрез телекомуникационно, цифрово или информационно устройство и при условие че операторът на телекомуникационни, цифрови или информационни услуги не действа само като посредник между ползвателя на платежни услуги и доставчика на стоки и услуги.

Издаване и обратно изкупуване

Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Издателите на електронни пари издават електронни пари по номинална стойност при получаване на средства.

(2) По искане на държателя на електронни пари издателите на електронни пари изкупуват обратно по всяко време и по номинална стойност паричната стойност на държаните електронни пари.

(3) В договора между издателя и държателя на електронни пари се посочват ясно и недвусмислено условията за обратно изкупуване, включително всички свързани с това такси, като на държателя на електронни пари се предоставя информация относно тези условия, преди да бъде обвързан от договор или оферта.

(4) За обратното изкупуване може да се начислява такса само ако това е посочено в

договора в съответствие с ал. 3 и ако е налице поне едно от следните условия:

1. когато обратното изкупуване е поискано преди изтичането на договора;
2. когато договорът предвижда дата на изтичане и държателят на електронни пари прекрати договора преди тази дата;
3. когато обратното изкупуване е поискано повече от една година след датата на изтичане на договора.

(5) Таксата по ал. 4 е пропорционална и съразмерна на действителните разходи, направени от издателя на електронни пари.

(6) Когато обратното изкупуване е поискано преди изтичането на договора, държателят на електронни пари може да поиска обратно изкупуване на част от електронните пари или на цялата сума.

(7) Когато обратното изкупуване е поискано от държателя на електронни пари на датата на изтичане на договора или до една година след това, дружеството за електронни пари:

1. изкупува обратно цялата стойност на държаните електронни пари, или
2. изкупува обратно всички средства, поискани от държателя на електронни пари, ако дружеството за електронни пари извършва друга дейност по смисъла на чл. 77д, ал. 1, т. 5 и делът от средства, предназначени да се използват като електронни пари, не е предварително известен.

(8) Независимо от разпоредбите на ал. 5, 6 и 7 правата на обратно изкупуване на различни от потребители лица, които приемат плащания с електронни пари, се уреждат с договора между издателите на електронни пари и съответните лица.

Раздел II

(Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.)

Лицензиране

Дружество за електронни пари

Чл. 76. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Дружество за електронни пари е юридическо лице, което е получило лиценз за издаване на електронни пари по реда на този раздел.

(2) Електронните пари са парична стойност, съхранявана в електронна, включително магнитна форма, която представлява вземане към издателя, издава се при получаване на средства с цел извършване на платежни операции и се приема от физическо или юридическо лице, различно от издателя на електронни пари.

(3) Лице, което възнамерява да издава електронни пари като дружество за електронни пари, трябва да получи лиценз за извършване на дейност като дружество за електронни пари, преди да започне да издава електронни пари.

Условия за издаване, отказ за издаване, отнемане на лиценз и прекратяване на дейността

Чл. 77. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Българската народна банка издава лиценз за извършване на дейност като дружество за електронни пари, когато седалището на заявителя е в Република България. Българската народна банка издава лиценз, когато заявителят е представил всички изискуеми сведения и документи в съответствие с изискванията на този закон и подзаконовите актове по прилагането му и ако по преценка на БНБ заявителят отговаря на условията за издаване на лиценз.

(2) За условията за издаване, отказ за издаване, отнемане на лиценз и прекратяване на дейността се прилагат съответно разпоредбите на чл. 10 - 17.

(3) Българската народна банка издава наредба по прилагането на този член.

Начален капитал

Чл. 77а. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Към момента на получаване на лиценза дружеството за електронни пари трябва да разполага с начален капитал в размер не по-малко от 700 000 лв.

(2) Позициите, които се включват в началния капитал, се определят с наредбата по чл. 77, ал. 3.

Собствен капитал

Чл. 77б. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Собственият капитал на дружество за електронни пари не може да спада под по-голямата от стойностите, определени по ал. 2 - 6 или по чл. 77а.

(2) По отношение на дейностите, посочени в чл. 77д, ал. 1, т. 1, които не са свързани с издаването на електронни пари, изискванията за размер на собствения капитал на дружеството за електронни пари се изчисляват съгласно чл. 9, ал. 1 и 2.

(3) По отношение на дейността по издаване на електронни пари размерът на собствения капитал на дружеството за електронни пари трябва да възлиза на 2 на сто от средната стойност на електронните пари в обращение.

(4) Средна стойност на електронните пари в обращение означава средната стойност на общия размер на финансовите пасиви, свързани с издаването на електронни пари, в края на всеки календарен ден за предходните 6 календарни месеца, изчислявана на първия календарен ден от всеки календарен месец и прилагана за същия календарен месец.

(5) Дружеството за електронни пари разполага по всяко време със собствен капитал, който не може да спада под сумата на изискваните размери, посочени в ал. 2 и 3.

(6) Въз основа на оценка на процесите по управление на риска на базата на данни за рисковете от загуби и на механизмите за вътрешен контрол на дружеството за електронни пари БНБ може да изиска от дружеството за електронни пари да разполага със собствен капитал, който надвишава с до 20 на сто сумата, която се получава при определяне на размера съгласно чл. 9, ал. 1 и 2, или да разреши на дружеството за електронни пари да разполага със собствен капитал, който е с до 20 на сто по-малък от сумата, която се получава при определяне на размера съгласно чл. 9, ал. 1 и 2.

(7) Структурата и елементите, начините и методите на изчисляването му, периодичността, формата и съдържанието на отчетите за размера на собствения капитал се определят с наредба на БНБ.

Раздел III

(Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.)

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ДЕЙНОСТТА

Забрана за приемане на влогове и за начисляване на лихви

Чл. 77в. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Дружество за електронни пари не може да приема влогове или други възстановими средства по смисъла на Закона за кредитните институции.

(2) Получените от дружество за електронни пари средства от държател на електронни пари се обменят незабавно срещу електронни пари. Тези средства не представляват влог

или други възстановими средства по смисъла на Закона за кредитните институции.

(3) Дружество за електронни пари не може да начислява лихви или да предоставя каквито и да е други ползи, свързани с продължителността на срока, за който държателят на електронни пари държи електронните пари.

(4) За счетоводната отчетност и одиторите на дружество за електронни пари се прилагат съответно чл. 22, 23 и чл. 24, ал. 1.

Защитни мерки

Чл. 77г. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Дружество за електронни пари прилага по отношение на средствата, получени в замяна на издадени електронни пари, защитните мерки, посочени в чл. 21.

(2) Средствата, получени под формата на плащане с платежен инструмент, не са предмет на защитните мерки по ал. 1, докато не бъдат заверени по платежната сметка на дружеството за електронни пари или не бъдат предоставени на разположение по друг начин на дружеството за електронни пари в съответствие с изискванията за срока на изпълнение, посочен в чл. 64, ал. 2. При всички случаи тези средства са предмет на защитни мерки не по-късно от 5 работни дни след издаването на електронните пари.

(3) Дружеството за електронни пари информира БНБ предварително за всяко съществено изменение в мерките, предприемани за защита на средствата, които са били получени в замяна на издадените електронни пари.

Допълнителни дейности

Чл. 77д. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Освен издаването на електронни пари дружеството за електронни пари има право да извършва следните дейности:

1. предоставяне на платежни услуги по чл. 4;

2. предоставяне на кредит, свързан с платежни услуги по чл. 4, т. 4, 5 или 7, когато са изпълнени условията, предвидени в чл. 19;

3. предоставяне на оперативни услуги и на тясно свързани спомагателни услуги по отношение на издаването на електронни пари или на предоставянето на платежните услуги, посочени в т. 1;

4. извършване на дейност като оператор на платежна система с изключение на платежни системи, осигуряващи окончателност на сетълмента по Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа, изменена с Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г., без да се засягат разпоредбите на чл. 85 и 86;

5. друга дейност при спазване на нормативните изисквания за нейното извършване.

(2) Кредитът по ал. 1, т. 2 не може да се предоставя от средства, получени в замяна на електронни пари и държани в съответствие с чл. 77в.

(3) По отношение на средствата, които са получени за предоставяне на платежни услуги по чл. 4, извън дейността по издаване на електронни пари, се прилагат съответно чл. 20 и 21.

(4) Когато дружество за електронни пари освен издаването на електронни пари и предоставянето на платежни услуги извършва и друга търговска дейност, БНБ има право да изиска отделянето в самостоятелно дружество на дейността по издаване на електронни пари и/или предоставяне на платежни услуги, ако по преценка на БНБ другата дейност засяга или може да засегне финансовата стабилност на дружеството за електронни пари или възможността на БНБ като надзорен орган да следи за изпълнението на изискванията

на този закон.

Представители, клонове и подизпълнители

Чл. 77е. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Дружество за електронни пари не може да издава електронни пари чрез представители.

(2) Дружество за електронни пари може да разпространява и изкупува обратно електронни пари чрез представители - търговци, действащи от негово име.

(3) За представителите и клоновете на дружество за електронни пари се прилагат съответно чл. 25, ал. 2 - 5, чл. 26 и 27, а за подизпълнителите се прилагат съответно чл. 27 и 28.

(4) Дружество за електронни пари може да предоставя чрез представители платежни услуги, ако са спазени съответно условията на чл. 25, ал. 2 - 5, чл. 26 и 27, или да възлага осъществяването на оперативни функции, свързани с платежни услуги, ако са спазени съответно условията на чл. 27 и 28.

(5) Дружество за електронни пари, лицензирано в Република България, може да извършва дейност директно или чрез клон на територията на друга държава членка по реда на чл. 29. Дружество за електронни пари, лицензирано в друга държава членка, може да извършва дейност директно или чрез клон на територията на Република България по реда на чл. 30.

(6) Дружество за електронни пари, лицензирано в Република България, може да разпространява и изкупува обратно електронни пари на територията на друга държава членка чрез представител по реда на чл. 29. Дружество за електронни пари, лицензирано в друга държава членка, може да разпространява и изкупува обратно електронни пари на територията на Република България чрез представител по реда на чл. 30.

(7) Дружество за електронни пари, лицензирано в Република България, може да предоставя платежни услуги на територията на друга държава членка чрез представител по реда на чл. 29. Дружество за електронни пари, лицензирано в друга държава членка, може да предоставя платежни услуги на територията на Република България чрез представител по реда на чл. 30.

Квалифицирано дялово участие

Чл. 77ж. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) (1) Физическо или юридическо лице, както и лица, действащи съгласувано, не могат без предварително одобрение от БНБ да придобиват пряко или косвено акции или право на глас по акции/дялове в дружество за електронни пари, лицензирано в Република България, ако в резултат на придобиването участието им става квалифицирано или ако това участие достига или надхвърля праговете от 20, 30 или 50 на сто от акциите/дяловете или от правото на глас по акциите/дяловете, както и когато дружеството за електронни пари става дъщерно дружество.

(2) Всяко физическо или юридическо лице, което възнамерява да прехвърли пряко или непряко квалифицираното си дялово участие в дружество за електронни пари, лицензирано в Република България, или да намали квалифицираното си дялово участие така, че акциите/дяловете му или правото на глас по акциите/дяловете спаднат съответно под 20, 30 или 50 на сто от капитала, уведомява БНБ за размера на дяловото си участие, което притежава преди прехвърлянето, и за размера на дяловото си участие, което ще притежава след прехвърлянето.

(3) В случаите по ал. 1 или 2 се прилагат съответно чл. 28, 28а, 28б, 31, 32 и 34 от Закона за кредитните институции.

(4) Ако одобрение по ал. 1 не бъде поискано в срок или бъде отказано, БНБ може да

лиши временно от право на глас акционер/съдружник и/или да му нареди писмено да прехвърли притежаваните от него акции/дялове в срок до 30 дни.

(5) Когато акционери/съдружници са лишени временно от право на глас по реда на ал. 4, размерът на притежаваните от тях акции не се взема предвид при изчисляване на необходимия кворум за провеждане на общото събрание на акционерите/съдружниците и за вземане на решение от това събрание. В тези случаи, ако възниква опасност за надеждността или сигурността в управлението на дружеството за електронни пари, БНБ може да ограничи дейността на дружеството, като му забрани да извършва определени дейности или да забрани плащането на дивиденди или под друга форма разпределянето на капитал.

Чл. 78. (Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.).

Глава пета "а"

(Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.)

ОКОНЧАТЕЛНОСТ НА СЕТЪЛМЕНТА В ПЛАТЕЖНИ СИСТЕМИ И СИСТЕМИ ЗА СЕТЪЛМЕНТ НА ЦЕННИ КНИЖА

Общи положения

Чл. 78а. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) (1) Платежна система и система за сетълмент на ценни книжа по Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа, изменена с Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г., наричани по-нататък "система с окончателност на сетълмента", е система, която отговаря едновременно на следните условия:

1. представлява писмено споразумение между трима или повече участници, без да се включват системният оператор на тази система, както и агентът по сетълмента, централният съконтрагент, клиринговата къща или непрекият участник, ако има такива, с общи правила и стандартизирани процедури за клиринг, чрез централен съконтрагент или без такъв или за изпълнение на нареждания за преводи между участниците;

2. участниците са избрали законодателството на държава членка да урежда споразумението за системата;

3. правилата и процедурите на системата са съобразени с изискванията за окончателност на сетълмента по тази глава.

(2) Участниците в система с окончателност на сетълмента могат да изберат българското законодателство да урежда споразумението за системата само ако седалището и адресът на управление поне на един от тях се намира на територията на Република България.

(3) Система с окончателност на сетълмента се обслужва от системен оператор. Системният оператор може да действа и като агент по сетълмента, централен съконтрагент или клирингова къща.

(4) Споразумение, сключено между оперативно съвместими системи, не представлява система с окончателност на сетълмента.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Министерството на финансите уведомява Европейския орган за ценни книжа и пазари за системите по ал. 1 и за системните оператори по ал. 3, когато българското законодателство урежда споразумението за системата, след като бъде извършена проверка за съответствие на правилата и процедурите на системите с изискванията за окончателност на сетълмента.

Агент по сетълмента на система с окончателност на сетълмента

Чл. 78б. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) (1) Агент по сетълмента е лице, предоставящо на институциите и/или на централния съконтрагент, участващи в системата, сметки за сетълмент, чрез които се уреждат нарежданията за превод в тази система, и предоставящо в зависимост от случая кредит на тези институции и/или на централния съконтрагент за целите на сетълмента.

(2) Сметка за сетълмент по смисъла на тази глава е сметка при централна банка, агент по сетълмента или централен съконтрагент, използвана за съхраняване на парични средства или ценни книжа и за сетълмент по сделки между участници в системата.

Участници в система с окончателност на сетълмента

Чл. 78в. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) (1) Участник в система с окончателност на сетълмента може да бъде само:

1. Българската народна банка и централна банка на друга държава членка;
2. агент по сетълмента;
3. централен съконтрагент;
4. клирингова къща;
5. институция по смисъла на § 1, т. 8 от допълнителните разпоредби;
6. системен оператор.

(2) Съгласно правилата на системата един и същ участник може да действа като централен съконтрагент, агент по сетълмента или клирингова къща в система с окончателност на сетълмента или да осъществява част от или всички тези функции.

(3) При поискване от лицата, които имат законен интерес, институциите информират за системите с окончателност на сетълмента, в които участват, и предоставят информация за основните правила, уреждащи функционирането на тези системи.

Оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо участник в система с окончателност на сетълмента

Чл. 78г. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) (1) Оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо участник в система с окончателност на сетълмента са предприетите спрямо банка мерки или процедури по чл. 133 от Закона за кредитните институции, както и всяка друга предвидена в законодателството мярка, прилагана от административен орган или от съда спрямо участник в система и включваща спиране или налагане на ограничения върху неговите сделки или плащания.

(2) Момент на налагане на оздравителните мерки или за откриване на прекратителната процедура е моментът, когато съответният съд или административен орган вземе решение за налагане на мерките или за откриване на процедурата.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) При вземане на решение за налагане на оздравителни мерки или за откриване на прекратителна процедура спрямо участник в система с окончателност на сетълмента съответният съд или административен орган незабавно уведомява Министерството на финансите, което уведомява другите държави членки, Европейския съвет за системен риск и Европейския орган за ценни книжа и пазари.

(4) Налагането на оздравителни мерки или откриването на прекратителна процедура

нямат обратно действие по отношение на правата и задълженията на участниците и не могат да доведат до преизчисляване на вземания и задължения на участниците, произтичащи от или свързани с тяхното участие в системата с окончателност на сетълмента преди момента на налагането на мерките или откриването на процедурата по ал. 2. Това правило се прилага и по отношение на правата и задълженията на участник в оперативно съвместима система или системен оператор на оперативно съвместима система, който не е участник.

(5) В случай на налагане на оздравителни мерки или откриване на прекратителна процедура спрямо участник в системата с окончателност на сетълмента правата и задълженията, произтичащи от или във връзка с неговото участие, се определят от закона, който урежда тази система.

Изпълнение на нареждания за превод и нетиране в системата с окончателност на сетълмента

Чл. 78д. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) (1) Нарежданията за превод и нетирането поражда правно действие и имат задължителна сила за трети лица, дори и в случай на оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо участник в системата с окончателност на сетълмента, при условие че нарежданията за превод са въведени в системата преди момента на налагане на оздравителни мерки или откриване на прекратителна процедура по чл. 78г, ал. 2. Това правило се прилага и при оздравителни мерки или прекратителна процедура срещу участник в системата с окончателност на сетълмента или в оперативно съвместима система или при оздравителни мерки или прекратителна процедура срещу системния оператор на оперативно съвместима система, който не е участник.

(2) Когато нарежданията за превод са въведени в системата с окончателност на сетълмента след момента на налагане на оздравителните мерки или откриването на прекратителната процедура и се изпълняват в рамките на работния ден, те поражда правно действие и имат задължителна сила за трети лица само ако системният оператор може да докаже, че към момента, в който нарежданията за превод са станали неотменими, не е знаел и не е бил длъжен да знае за откриването на тази процедура.

(3) Моментът на въвеждане на нареждането за превод в системата с окончателност на сетълмента се определя от правилата на системата.

(4) При оперативно съвместими системи всяка от системите определя в свои собствени правила момента на въвеждане в системата, така че да гарантира, че правилата на съответните оперативно съвместими системи са съгласувани в това отношение. Правилата на системата относно момента на въвеждане не се засягат от правилата на другите системи, с които тя е оперативно съвместима, освен ако в правилата на всички системи, от които е съставен оперативно съвместимият механизъм, изрично не е предвидено друго.

(5) При налагане на оздравителни мерки или откриване на прекратителна процедура спрямо участник или системен оператор на оперативно съвместима система наличните по сметка за сетълмент на участник в системата с окончателност на сетълмента парични суми или ценни книжа могат да бъдат използвани за изпълнение на задълженията му в системата или в оперативно съвместимата система през работния ден на налагане на оздравителни мерки или откриване на прекратителна процедура.

(6) Правилата на системата могат да предвидят използването на кредитни улеснения от участника срещу предоставянето на налично и съществуващо обезпечение за покриване на задълженията на този участник в системата или в оперативно съвместима система.

(7) Работният ден по смисъла на този член обхваща сетълмента както през деня, така и през нощта, и включва всички събития, настъпили по време на работния цикъл на система с окончателност на сетълмента.

(8) Разпоредбите на действащото законодателство, свързани с обявяване на нищожността или унищожаемостта на сделки и плащания, извършени преди момента на налагане на оздравителни мерки или откриване на прекратителни процедури, не се прилагат при нетиране и не могат да доведат до отмяна на нетирането.

Неотменимост на нареждане за превод

Чл. 78е. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) (1) Участник в система с окончателност на сетълмента или трето лице не може да отмени нареждане за превод след определения в правилата на системата момент.

(2) При оперативно съвместимите системи всяка от системите определя в свои собствени правила момента на неотменимост, така че да гарантира, доколкото е възможно, че правилата на всички оперативно съвместими системи са съгласувани в това отношение. Правилата на системата относно момента на неотменимост не се засягат от правилата на другите системи, с които тя е оперативно съвместима, освен ако в правилата на всички системи, от които е съставен оперативно съвместимият механизъм, изрично не е предвидено друго.

Защита на обезпеченията

Чл. 78ж. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) (1) Правата на системен оператор или на участник в система с окончателност на сетълмента върху предоставеното им във връзка със система или с оперативно съвместима система обезпечение, както и правата на централните банки на държавите членки или на Европейската централна банка върху предоставеното им обезпечение, не могат да бъдат засегнати от оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо предоставилия обезпечението участник, системен оператор на оперативно съвместима система, който не е участник, контрагент на централна банка на държава членка или на Европейската централна банка, както и спрямо всяко трето лице, което предоставя обезпечението. Обезпечението може да бъде използвано за удовлетворяване на тези права.

(2) (Нова – ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) Когато в рамките на оперативно съвместима система системен оператор е предоставил обезпечение на друг системен оператор, правата на предоставилия обезпечението системен оператор върху предоставеното обезпечение не могат да бъдат засегнати от оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо системния оператор, на който е предоставено обезпечението.

(3) (Предишна ал. 2, доп. – ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) Когато ценни книжа, включително права по ценни книжа, са предоставени като обезпечение на участник, на системен оператор или на централна банка на държава членка или на Европейската централна банка по реда на ал. 1 и 2 и тяхното право или правото на посочено от тях лице - посредник или трето лице, действащи от тяхно име във връзка с ценните книжа, е законно вписано в регистър, счетоводна система или централен депозитар, намиращи се в държава членка, произтичащите от това правоотношения се уреждат от законодателството на държавата, в която обезпечението е регистрирано.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) Обезпечение е всеки реализируем актив, включително финансово обезпечение по смисъла на чл. 4 от Закона за договорите за финансово обезпечение, предоставен като залог, включително залог на парично вземане, сделка с уговорка за обратно изкупуване (репо-сделка) или

друго подобно споразумение, сключено с цел обезпечаване на права и задължения, свързани със система с окончателност на сетълмента или предоставени на централна банка на държава членка или на Европейската централна банка.

Глава шеста

ПЛАТЕЖНИ СИСТЕМИ

Раздел I

Изисквания към дейността на платежните системи

Платежна система

Чл. 79. (1) Платежна система е система за прехвърляне на средства, която функционира въз основа на формални и стандартизирани процедури и общи правила за обработка, клиринг и/или сетълмент на платежни операции.

(2) Платежната система се обслужва от оператор на платежна система. Когато участниците в платежната система са повече от един, операторът се определя със споразумение за платежна система, сключено между тях.

Чл. 80. (Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.).

Чл. 81. (Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.).

Сетълмент в платежна система (Загл. доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.)

Чл. 82. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Сетълментът в платежна система е прехвърляне на парични средства по сметки за сетълмент с цел изпълнение на нареждания за превод между участници в платежната система.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Сметка за сетълмент е сметка при агент по сетълмента, използвана за съхраняване на парични средства и за разплащане по сделки между участници в системата.

(3) Агент по сетълмента може да бъде само централна банка или банка по смисъла на чл. 2, ал. 5 от Закона за кредитните институции.

(4) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) За платежни системи с окончателност на сетълмента, когато българското законодателство урежда споразумението за системата, агент по сетълмента е БНБ.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Агентът по сетълмента трябва да осигури надеждни и ефективни административни и счетоводни процедури, съответстващи на характеристиките на системата и на обема на извършваните през нея операции.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Агентът по сетълмента може да предоставя кредити на участниците в системата за целите на сетълмента. Тези кредити трябва да са краткосрочни и напълно обезпечени с бързоликвидни активи.

(7) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Когато агент по сетълмента е банка, тя представя в БНБ информация за условията за предоставяне на обезпечения по кредитите по ал. 6.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Българската народна банка може да определя допълнителни изисквания за ликвидност към банките -

агенти по сетълмента.

Чл. 83. (Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.).

Съхраняване на нареждания към платежната система

Чл. 84. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Участниците в платежната система и операторът на платежната система съхраняват нарежданията към платежната система за срок най-малко 5 години, считано от датата на тяхното въвеждане.

Достъп до платежни системи

Чл. 85. (1) Правилата за достъп до платежни системи на лицензираните доставчици на платежни услуги - юридически лица, трябва да бъдат обективни, недискриминационни и съразмерни, като не ограничават достъпа повече от необходимото за защита срещу специфични видове риск, като сетълмент риск, операционен риск и бизнес риск и за защита на финансовата и функционалната стабилност на платежната система.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Платежните системи не могат да налагат на доставчици на платежни услуги, на ползватели на платежни услуги или на други системи:

1. ограничителни правила относно ефективно участие в други платежни системи;
2. правила, които налагат дискриминация между лицензирани доставчици на платежни услуги по отношение на правата, задълженията и привилегиите на участниците, или
3. ограничения, основани на правния статус на доставчиците на платежни услуги.

Ограничения за достъпа до платежни системи

Чл. 86. Разпоредбата на чл. 85 не се прилага по отношение на платежни системи:

1. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) по Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа, изменена с Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г.;

2. съставени изключително от доставчици на платежни услуги, които принадлежат към група, съставена от лица, свързани чрез капиталово участие между тях, при което едно от лицата упражнява контрол по смисъла на § 1, ал. 1, т. 7 от допълнителните разпоредби на Закона за кредитните институции спрямо останалите лица в групата, или

3. при които единствен доставчик на платежни услуги:

а) действа или може да действа в качеството на доставчик на платежни услуги както на платеща, така и на получателя, и носи изключителна отговорност за управлението на системата, и

б) дава одобрение за участието в системата на други доставчици на платежни услуги, като последните нямат право да договарят помежду си такси, свързани с платежната система, въпреки че могат да определят собствените си тарифи по отношение на платци и получатели.

Правила на платежната система

Чл. 87. (1) Правилата на всяка платежна система са неразделна част от споразумението за съответната система.

(2) Правилата на платежната система съдържат най-малко:

1. оператора на платежната система;
2. агента по сетълмента и начина за осигуряване неотменимост на нарежданията за превод;
3. участниците в платежната система;
4. изискванията към реда, начина и формата на платежните нареждания, подавани от

ползвателя на платежни услуги към участниците в системата;

5. правилата за достъп и условията за участие в платежната система;
6. условията за напускане или изключване на участник от платежната система;
7. правата и задълженията на участниците и на оператора на платежната система;
8. начина на подаване на нареждания за превод, тяхната форма и структура;
9. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) начина на подаване, формата и структурата на информацията за операциите по сметките за сетълмент;
10. принципа на опериране на платежната система и метода за сетълмент на насрещни вземания и задължения на участниците;
11. момента на приемане на нареждане за превод от платежната система, както и времеви период, в който платежната система приема нареждания;
12. момента на неотменимост на нареждане за превод, прието от платежната система;
13. начина за осигуряване на средствата за сетълмент на нарежданията за превод, подадени към платежната система;
14. валутата или валутите, в които платежната система оперира;
15. наличието на потенциални финансови, оперативни и технически рискове за участниците, както и мерки за управление на тези рискове;
16. тарифата на предлаганите услуги;
17. правилата за управление на финансови и операционни рискове;
18. правилата и техническите способности за защита на информацията срещу неправомерен достъп или употреба;
19. правилата за извънредни ситуации.

(3) Българската народна банка може да конкретизира изискванията към правилата на платежните системи с наредба.

(4) Разпоредбите на споразумението по ал. 1 и правилата на платежната система трябва да осигуряват спазването на изискванията на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му. Операторът и участниците са длъжни да спазват правилата и споразумението за съответната платежна система.

Раздел II

Окончателност на сетълмента

(Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.)

Чл. 88. (Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.).

Чл. 89. (Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.).

Чл. 90. (Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.).

Чл. 91. (Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.).

Чл. 92. (Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.).

Чл. 93. (Отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.).

Раздел III

Лицензиране на оператор на платежна система с окончателност на сетълмента

(Загл. доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.)

Заявление за издаване на лиценз

Чл. 94. (1) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Дружество, което иска да получи лиценз за оператор на платежна система с окончателност на сетълмента, когато българското законодателство урежда споразумението за системата, подава до БНБ писмено заявление за издаване на лиценз.

(2) Документите, необходими за издаване на лиценз по ал. 1, се определят с наредба на БНБ.

(3) При подаване на заявление за издаване на лиценз заявителят представя пред БНБ писмена декларация, че подадената със заявлението информация и приложените към заявлението документи са актуални, пълни и достоверни.

Условия за издаване на лиценз

Чл. 95. (1) За издаване на лиценз по чл. 94, ал. 1 трябва да са изпълнени едновременно следните условия спрямо заявителя:

1. да е регистриран или в процес на учредяване като акционерно дружество;
2. да има внесен капитал най-малко 5 млн. лв., от които поне 50 на сто да са внесени като парична вноска;
3. произходът на вношения в дружеството капитал или на средствата, с които са придобити акции при прехвърлянето им, да е прозрачен и законен;
4. вписаните в търговския регистър при Агенцията по вписванията седалище и адрес на управление да съвпадат с мястото, където се извършва реално управлението на заявителя;
5. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) да прилага надеждни правила за управление на дейността по опериране на платежна система с окончателност на сетълмента, които включват:
 - а) ясна организационна структура;
 - б) ясно определени, прозрачни и последователни правила за отговорност;
 - в) ефективни процедури за установяване, управление, контрол и докладване на рисковете, на които е изложена или може да бъде изложена платежната система;
 - г) подходящи механизми за вътрешен контрол, включително надеждни и ефективни административни и счетоводни процедури;
6. да осигурява технически, организационни и функционални възможности за упражняване дейностите на системата, включително механизми и правила за сигурност и за управление на риска, съответстващи на обхвата на платежната система;
7. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) да представи стратегия и бизнес план за дейността си във връзка с оперирането на платежната система с окончателност на сетълмента, които да са надлежно финансово осигурени и основани върху реалистични икономически прогнози;
8. управляващите и представляващите заявителя и членовете на неговите органи за управление и надзор, включително като представители на юридически лица, са лица, които притежават необходимата квалификация, професионален опит и добра репутация, изискванията за които са установени с наредба;
9. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) лицата, които пряко или косвено притежават квалифицирано дялово участие по смисъла на § 1, ал. 1, т. 6 от допълнителните разпоредби на Закона за кредитните институции в капитала на заявителя, са доказали своята надеждност с оглед на необходимостта да се гарантира стабилно и разумно управление на оператора на платежна система с окончателност на сетълмента;
10. не е установено, че наличието на тесни връзки по смисъла на § 1, ал. 1, т. 10 от

допълнителните разпоредби на Закона за кредитните институции между заявителя и други лица може да възпрепятства ефективното упражняване на надзор;

11. да гарантира извършването на сетълмента на нарежданията, приемани от платежната система;

12. (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) платежната система с окончателност на сетълмента, участниците в нея, както и споразумението и правилата за функционирането ѝ да отговарят на изискванията на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му;

13. чрез дейността на платежната система да не се застрашават съвместимостта и единството на функциониране на платежните системи, както и стабилността и сигурността на финансовата система на страната.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Без разрешение на БНБ операторът на платежна система с окончателност на сетълмента не може да извършва по занятие друга дейност освен оперирането на платежната система, за която е лицензиран.

Разглеждане на заявление за издаване на лиценз

Чл. 96. (1) Преди да издаде лиценз, БНБ извършва проучвания за съответствие на представените документи с условията за издаване на лиценз и за възможностите на заявителя да отговори на изискванията за извършване на дейността, за която желае да бъде лицензиран.

(2) В срок до 6 месеца от получаване на заявлението и всички необходими документи БНБ взема решение за издаване на лиценз или отказва издаването на лиценз.

Издаване на лиценз

Чл. 97. (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Българската народна банка издава лиценз за оператор на платежна система с окончателност на сетълмента, когато заявителят е представил всички изискуеми сведения и документи в съответствие с изискванията на този закон и подзаконовите актове по прилагането му и ако по преценка на БНБ заявителят отговаря на условията за издаване на лиценз.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Лицензът по ал. 1 се предоставя за опериране на конкретна платежна система с окончателност на сетълмента за неограничен срок и не може да се прехвърля на друго лице, както и да бъде обект на правоприемство.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Агенцията по вписванията вписва в предмета на дейност оперирането на платежна система с окончателност на сетълмента, когато заявителят представи издадения от БНБ лиценз.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Операторът на платежна система с окончателност на сетълмента е длъжен да отговаря на условията по чл. 95 през целия период на действие на издадения лиценз.

Регистър на операторите на платежни системи

Чл. 97а. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) (1) Българската народна банка води регистър на операторите на платежни системи с окончателност на сетълмента.

(2) Регистърът на операторите на платежни системи с окончателност на сетълмента е публичен и съдържа:

1. номера на издадения от БНБ лиценз;
2. наименованието и единния идентификационен код на оператора;
3. наименованието и вида на оперираната система;
4. отнемането, преустановяването на действието на издадения лиценз или

прекратяването на дейността като оператор на системата.

(3) Операторите на платежни системи с окончателност на сетълмента не могат да започнат дейност преди вписването им в регистъра.

(4) Регистърът е достъпен по електронен път и се актуализира редовно.

Започване на дейност

Чл. 98. (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Лицата, получили лиценз за оператор на платежна система с окончателност на сетълмента, могат да започнат да осъществяват дейност, след като представят в БНБ документи и сведения, които удостоверяват, че притежават необходимата информационна, техническа, организационна и функционална готовност за започване на дейността, за която са лицензирани.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) След изпълнение на условията по ал. 1 БНБ вписва в регистъра по чл. 97а полученото лиценз лице и датата, от която то ще започне извършването на дейността.

(3) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) За одиторите на оператор на платежна система по ал. 1 се прилагат съответно чл. 23 и 24.

Промени след издаване на лиценз

Чл. 99. (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) След получаването на лиценз операторът на платежна система с окончателност на сетълмента уведомява незабавно БНБ за всяка промяна в информацията и документите, представени във връзка с издаването на лиценза.

Отказ за издаване на лиценз

Чл. 100. (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Българската народна банка отказва издаването на лиценз за оператор на платежна система с окончателност на сетълмента, когато:

1. прецени, че заявителят не отговаря на някои от изискванията по чл. 95;
2. заявителят не е представил необходимите сведения и документи или представените документи съдържат непълна, противоречива или невярна информация.

Отнемане на лиценз

Чл. 101. (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Българската народна банка може да отнеме издадения лиценз на оператор на платежна система с окончателност на сетълмента, когато:

1. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) платежната система с окончателност на сетълмента не започне дейност в 6-месечен срок от датата на издаване на лиценза;

2. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) дейността на платежната система с окончателност на сетълмента е била прекъсната за срок, по-дълъг от 6 месеца;

3. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) в дейността на платежната система с окончателност на сетълмента са констатирани сериозни нарушения;

4. лицензът е бил издаден въз основа на неверни сведения и документи;

5. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) платежната система с окончателност на сетълмента е престанала да отговаря на условията за издаване на лиценза;

6. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) по преценка на БНБ платежната система с окончателност на сетълмента би могла да застраши сигурността на изпълняваните чрез нея платежни операции, обработка, клиринг или сетълмент на платежните операции;

7. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) операторът на платежната

система с окончателност на сетълмента заяви писмено пред БНБ, че желае да прекрати извършването на дейността, за която е лицензиран.

(2) Българската народна банка предприема мерки за оповестяване на решението за отнемане на лиценза по подходящ начин пред обществеността.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) В срок до 7 дни след вземане на решението за отнемане на лиценз на оператор на платежна система с окончателност на сетълмента БНБ отправя искане до Агенцията по вписванията за заличаване на тази дейност от предмета на дейност на съответния търговец в търговския регистър.

Прекратяване на дейността

Чл. 102. (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Операторът на платежна система с окончателност на сетълмента съгласува с БНБ най-малко един месец предварително вземането на решение за доброволна ликвидация или за прекратяване на дейността си.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Българската народна банка дава съгласие за вземане на решенията по ал. 1, след като операторът на платежна система с окончателност на сетълмента удостовери, че е създал необходимата организация и план за прекратяване на дейността на оперираната от него платежна система, без да се застрашава финансовата стабилност на участниците в нея, и е осигурил цялостното и навременно приключване на изпълнението на задълженията по извършваните чрез платежната система платежни операции.

Раздел IV

Платежна система за брутен сетълмент в реално време

Платежна система за брутен сетълмент в реално време (RINGS)

Чл. 103. (1) Българската народна банка изгражда и оперира платежна система за брутен сетълмент в реално време, наречена RINGS (Real-time Interbank Gross Settlement System).

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) RINGS е платежна система с окончателност на сетълмента, която извършва прехвърляне на парични средства между сметките за сетълмент на участниците в нея окончателно, индивидуално (транзакция по транзакция) и в реално време след получаване от системата на нареждането за превод.

(3) Сетълментът в RINGS се извършва в левове.

(4) Правилата и процедурите за функционирането на RINGS и изискванията за участие в нея се определят от БНБ.

Участници в RINGS

Чл. 104. (1) Участници в RINGS са:

1. Българската народна банка;
2. лицензирани от БНБ банки и клонове на банки, осъществяващи дейност на територията на страната.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Участници в RINGS могат да бъдат и банки от държави членки, извършващи дейност на територията на Република България чрез клон.

(3) Участието в RINGS се осъществява чрез индивидуален код.

(4) Участниците в RINGS са длъжни да отговарят на изискванията за участие в системата.

(5) Когато БНБ установи, че участник в RINGS е престанал да отговаря на

изискванията за участие в системата или не изпълнява своите задължения, БНБ може да ограничи неговото участие или да го изключи от платежната система.

Агент по сетълмента в RINGS

Чл. 105. (1) Агент по сетълмента в RINGS е БНБ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Българската народна банка води сметки за сетълмент за участниците в RINGS.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Българската народна банка извършва сетълмент на нареждания за превод по сметките за сетълмент в съответствие с тяхната поредност и при условие че съответният участник има достатъчно средства по своята сметка за сетълмент.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Участниците в RINGS осигуряват наличието на достатъчно средства по своите сметки за сетълмент за извършване сетълмента на нарежданията за превод.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) В случай на недостиг на средства по сметката за сетълмент БНБ може да предоставя кредит на участник, който подлежи на връщане в същия или най-късно през работния ден, следващ деня, когато е бил предоставен. Предоставянето на кредит от БНБ се осъществява съобразно изискванията на Закона за Българската народна банка.

(6) Когато БНБ е агент по сетълмента на системи за сетълмент на ценни книжа, сметки в RINGS могат да имат и други лица, участници в тези системи, извън лицата по чл. 104, ал. 1. Тези сметки могат да се използват само за плащания по сделки с ценни книжа.

Плащания, извършвани задължително през RINGS

Чл. 106. През RINGS задължително се извършват следните плащания:

1. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) всички плащания, по които първоначалният инициатор и крайният получател имат сметки за сетълмент при БНБ;

2. плащания, инициирани от платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа, чийто агент по сетълмента е БНБ;

3. плащания на клиенти на банки за суми, равни на или над 100 000 лв.

Подаване на нареждания за превод и информация за тях

Чл. 107. (1) Участниците в RINGS подават до БНБ нареждания за превод чрез кредитен превод.

(2) Платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа, на които БНБ е агент по сетълмента, могат да имат достъп до RINGS за извършване на плащания.

(3) Българската народна банка изпраща информация до съответните участници в RINGS за обработените от системата нареждания за превод.

(4) Българската народна банка не извършва сетълмент на нареждания за превод, които не отговарят на установените от нея изисквания.

Срокове за приемане и подаване на нареждания за превод

Чл. 108. (1) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Участниците в RINGS могат да подават до БНБ нареждания за превод в съответствие с графика за работа на системата.

(2) Системата за брутен сетълмент в реално време не извършва сетълмент с дата, различна от посочената в нареждането за превод дата за сетълмент.

Ограничения при изпълнение на нарежданията за превод

Чл. 109. (1) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Ако до момента на приключване на работното време на RINGS участник в нея не притежава достатъчно средства по своята сметка за сетълмент, БНБ отказва изпълнение на нарежданията за

превод на този участник, без по тях да е извършен сетълмент. Информацията за тези нареждания се запазва в RINGS.

(2) В случаите на отказване изпълнението на нареждане за превод участникът е длъжен в началото на следващия работен ден да отправи с текуща дата до съответните платежни системи по чл. 107, ал. 2 или до RINGS същото нареждане със същия регистрационен номер.

Гаранционни механизми

Чл. 110. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г., бр. 59 от 2016 г.)

(1) За извършване на сетълмента БНБ може да създава механизми за осигуряване на достатъчна наличност по сметките за сетълмент, включително чрез резервиране на ликвидност и поставяне на изискване за задължителна минимална наличност по всяка сметка.

(2) Българската народна банка може да изисква от системен оператор и участниците в платежна система или в система за сетълмент на ценни книжа, която извършва нетен сетълмент в определен момент в RINGS, да създават гаранционни механизми за сетълмента на плащанията на участниците в съответната система.

Раздел V

Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време

Чл. 111. (1) Българската народна банка може да бъде оператор на системен компонент към системата за сетълмент в евро "Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET 2/TARGET 2)".

(2) Участието в системата по ал. 1 се осъществява съобразно правилата на системата, приети от Европейската централна банка.

Глава седма

ПЛАТЕЖЕН НАДЗОР

Раздел I

Осъществяване на платежния надзор

Общи разпоредби

Чл. 112. (1) Платежният надзор се осъществява от БНБ.

(2) Обект на платежния надзор са:

1. платежните институции и другите доставчици на платежни услуги по отношение на дейността им по предоставяне на платежни услуги;

2. операторите на платежни системи и участниците в тях;

3. операторите на системи за сетълмент на ценни книжа при осъществяване на дейността им по извършване на платежни операции;

4. (нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) дружествата за електронни пари.

(3) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) За издаване на лицензи и

разрешения, които произтичат от упражняването на платежния надзор, лицата - обект на платежен надзор, заплащат на БНБ такси по ред и в размери, определени от Управителния съвет на БНБ.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) Българската народна банка и оправомощените от нея длъжностни лица не носят отговорност за вреди при упражняване на функциите си по платежен надзор, освен ако са действали умишлено.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) При упражняване на платежен надзор оправомощените от БНБ длъжностни лица са длъжни да не допускат възникване на конфликт на интереси, при който надзорните им задължения влизат в противоречие с техните собствени интереси.

Събиране на информация за нуждите на платежния надзор

Чл. 113. Лицата - обект на платежен надзор, предоставят на БНБ за нуждите на платежния надзор и за статистически цели информация и отчети за дейността си по ред, със съдържание и периодичност, определени с наредба.

Правомощия на БНБ

Чл. 114. (1) (Предишен текст на чл. 114 - ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Във връзка с осъществяването на платежния надзор БНБ има право:

1. на свободен достъп чрез оправомощени служители в служебните помещения на лицата - обект на платежен надзор;

2. да изисква документи и да събира сведения във връзка с изпълнението на възложената задача;

3. да ползва външни независими експерти;

4. да извършва чрез оправомощени служители проверки на място на лицата - обект на платежен надзор, както и на техни представители, клонове и подизпълнители;

5. да присъства чрез оправомощени служители на заседанията на управителните и контролните органи на лицата - обект на платежен надзор, които могат да изразяват становища и препоръки, които се отразяват в протокола от заседанието.

(2) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Българската народна банка осъществява правомощията по ал. 1 и по отношение на лицата, извършващи дейност като дружество за електронни пари или платежна институция без издаден лиценз в нарушение на чл. 7 и 76.

Съдействие при упражняването на платежен надзор

Чл. 115. (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) Лицата - обект на платежен надзор, както и клоновете, представителите и подизпълнителите на платежни институции и дружества за електронни пари, са длъжни да осигуряват необходимите документи, информация и съдействие, изисквани с оглед осъществяването на платежния надзор, както и да се въздържат от действия, които биха могли да попречат на неговото провеждане.

(2) За нуждите на платежния надзор, упражняван от БНБ, органите и институциите, осъществяващи публичноправни функции, са длъжни да оказват съдействие и да предоставят на БНБ цялата поискана информация, с която разполагат.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) За нуждите на платежния надзор БНБ може да изисква при необходимост информация и документи и от други физически и юридически лица.

Задължение за конфиденциалност при упражняване на платежния надзор

Чл. 116. (1) Членовете на Управителния съвет на БНБ, служителите, експертите и другите лица, работещи за БНБ, са длъжни да пазят професионалната тайна, включително след прекратяване на отношенията им с БНБ.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., изм., бр. 59 от 2016 г.)
Професионална тайна е информацията, която БНБ получава или създава за целите на платежния надзор или във връзка с него. Професионалната тайна не представлява служебна тайна по смисъла на Закона за защита на класифицираната информация.

(3) Не е професионална тайна информацията, която подлежи на публикуване или оповестяване съгласно нормативен акт.

(4) Лицата по ал. 1 могат да използват информацията, представляваща професионална тайна, само за целите и при изпълнение на служебните си задължения. Тази информация не може да се разгласява или предоставя на други лица или органи освен посочените в чл. 117.

(5) Ограниченията по ал. 4 не се прилагат, ако информацията се предоставя в обобщен вид, така че да не могат да бъдат идентифицирани лицата, за които тя се отнася.

(6) Информацията, получена от лице, задължено да я предоставя по този закон, може да му бъде предоставена обратно при поискване от негова страна.

Предоставяне на информация - професионална тайна

Чл. 117. (1) Лицата по чл. 116, ал. 1 могат да предоставят информация, представляваща професионална тайна, на следните органи във връзка с изпълнението на техните функции или задължения:

1. органите на съдебната власт - в случаите на образувано наказателно производство;
2. съда:

а) в случаите на обжалване на административен акт на БНБ, издаден по реда на този закон;

б) във връзка със съдебно дело, засягащо извършени надзорни действия;

в) (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) в случаите на образувано производство по ликвидация или несъстоятелност на платежна институция или дружество за електронни пари с изключение на информацията, която се отнася до трети лица, които искат да придобият част или цялото предприятие на платежната институция или дружеството за електронни пари в рамките на плана за оздравяването ѝ;

3. органите за финансов надзор в Република България и на Държавна агенция "Национална сигурност" - в случай и по ред, определени със съвместни инструкции или споразумения;

4. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) синдиците или ликвидаторите на платежна институция или дружество за електронни пари, както и на органите, които по закон осъществяват контрол върху платежна институция или дружество за електронни пари в производство по ликвидация или несъстоятелност;

5. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) одиторите на финансовите отчети на платежна институция или дружество за електронни пари, както и на лицата, които по закон осъществяват контрол върху одиторите на платежна институция или дружество за електронни пари;

б. органите на държави членки, посочени в чл. 118;

7. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) органите на държави членки, които участват в процедури по ликвидация или несъстоятелност на платежна институция или дружество за електронни пари или в други подобни процедури, както и на органите на държави членки, които отговарят за контрола над платежна институция или дружество за електронни пари в производство по несъстоятелност, ликвидация или в други подобни процедури;

8. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) органите на други държави

членки, които отговарят за предвидените в закон одити на отчетите на платежни институции или дружества за електронни пари, както и на органите, които по закон осъществяват контрол върху одиторите на платежни институции или дружества за електронни пари.

(2) Органите по ал. 1 са длъжни да използват получената информация само за целите, за които им е предоставена, и да не я разпространяват и предоставят на трети лица освен при изпълнение на задължение, предвидено в закон.

(3) Органите по ал. 1, т. 3 - 8 могат да получават информация от БНБ, ако са обвързани от задължение за опазване на професионална тайна, аналогично на установеното в този закон.

(4) Разпоредбите на чл. 116 и на ал. 1 - 3 се прилагат съответно и за информацията, получена от БНБ при осъществяване на платежен надзор над лица - обекти на платежен надзор, които не са платежни институции.

Надзорно сътрудничество

Чл. 118. (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) При упражняване на своите надзорни функции БНБ си сътрудничи със съответните компетентни органи за надзор над платежни институции и дружества за електронни пари на държавите членки и, при необходимост, с Европейската централна банка и националните централни банки, с компетентните органи за надзор над другите доставчици на платежни услуги, както и със съответните компетентни органи за надзор над платежните системи и системите за сетълмент на ценни книжа.

(2) Българската народна банка има право да обменя информация, необходима за платежния надзор, с органите по ал. 1, както и с други органи на държавите членки, отговорни за спазване на законодателството в областта на защита на личните данни и на предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма.

(3) Обменът на надзорна информация се извършва при спазване на изискванията относно професионалната тайна, включително като се гарантира защита на личните данни и на търговската тайна.

(4) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) За целите на осъществяване на надзора по глава четвърта "а" БНБ своевременно обменя информация със съответните компетентни органи на другите държави членки и си сътрудничи във връзка с извършването на надзорни дейности или разследване.

(5) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) Когато обменя информация с други компетентни органи по въпроси, свързани с осъществяване на надзора по глава четвърта "а", при предаването на информацията БНБ може да посочи, че тази информация ще се разкрива само с нейно изрично съгласие и ще бъде обменяна единствено за целите, за които БНБ е дала своето съгласие.

Предоставяне на информацията, получена от компетентните органи на държави членки

Чл. 119. (1) Разпоредбите на чл. 116 се прилагат и за информацията, получена от БНБ от компетентните надзорни органи на държави членки.

(2) Информацията, получена от БНБ от компетентните надзорни органи на други държави членки, може да се предоставя по реда на този закон на органите по чл. 117 или на други лица и органи, ако е налице изрично писмено съгласие на компетентния надзорен орган на държавата членка, от която е получена информацията, и при спазване на условията, при които е дадено това съгласие.

(3) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) Българската народна банка може да предоставя получената по реда на чл. 118, ал. 4 информация на съответните компетентни органи, а на други органи, физически или юридически лица – само с изричното съгласие на компетентните органи, които са я разкрили, и единствено за целите, за които тези органи са дали съгласието си да бъде разкрита, освен при надлежно обосновани обстоятелства, като в този случай БНБ незабавно уведомява компетентния орган, който е предоставил информацията.

Отказ за съдействие при надзорно сътрудничество

Чл. 119а. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) (1) По въпроси, свързани с осъществяване на надзора по глава четвърта "а", БНБ може да откаже да съдейства при получено искане за сътрудничество за извършването на разследване или надзорна дейност, или обмен на информация, само когато:

1. такова разследване, проверка на място, надзорна дейност или обмен на информация могат да засегнат по неблагоприятен начин суверенитета, националната сигурност или обществения ред на Република България;

2. вече е започнало съдебно производство по отношение на същите лица и за същите действия пред компетентните съдебни органи на Република България;

3. има влязло в сила съдебно решение по отношение на същите лица и за същите действия в Република България.

(2) В случай на отказ по ал. 1 БНБ уведомява по подходящ начин отпавилия искането компетентен орган, като му предоставя възможно най-подробна информация.

Уреждане на разногласия между компетентните органи на различни държави членки

Чл. 119б. (Нов – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) Когато по искане за обмен на информация по чл. 118, ал. 4 е получен отказ или не са били предприети действия в разумен срок, БНБ може да отнесе въпроса до Европейския банков орган (ЕБО), като поиска съдействието на ЕБО, съгласно чл. 19 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

Раздел II

Надзор над платежни системи

Общи разпоредби

Чл. 120. Българската народна банка упражнява надзор за спазване изискванията на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му спрямо операторите и участниците в платежни системи.

Надзорни мерки спрямо платежни системи

Чл. 121. (1) В случай че БНБ установи нарушения в дейността на платежна система, в зависимост от характера и тежестта на установените нарушения тя може да:

1. отправи писмено предупреждение и/или да даде задължителни указания до оператор и/или участник в платежната система;

2. задължи оператор и/или участник в платежната система да преустанови и отстрани нарушенията в предварително определен срок;

3. разпореди на оператора на платежна система да изключи определен участник от платежната система, ако участникът не спазва установените с този закон изисквания или

правилата на системата;

4. разпорежи на участниците и оператора на платежна система промени в правилата;

5. задължи оператора на платежната система да извърши за своя сметка извънреден вътрешен или външен одит на системата или на участници в нея;

6. наложи на оператора на платежна система временна или постоянна забрана за извършване на дейност на платежната система;

7. отнеме лиценза на оператора на платежна система, подлежаща на лицензиране.

(2) Мерките по ал. 1, т. 1 могат да се прилагат и спрямо лица, които по договор осъществяват ръководни функции, както и спрямо лица, които осъществяват контрол по смисъла на § 1, ал. 1, т. 7 от допълнителните разпоредби на Закона за кредитните институции върху оператор или участник в платежна система.

Раздел III

Надзор над доставчици на платежни услуги

Общи разпоредби

Чл. 122. (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Българската народна банка упражнява надзор за спазване изискванията на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му спрямо доставчиците на платежни услуги със седалище в Република България, клоновете и представителите на доставчици на платежни услуги със седалище в държава членка, които извършват дейност на територията на Република България, като упражняват правото на установяване, както и спрямо лицата, извършващи дейност като дружество за електронни пари или платежна институция без издаден лиценз в нарушение на чл. 7 и 76.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., доп., бр. 103 от 2012 г., изм. и доп., бр. 59 от 2016 г.) Ако служебно или въз основа на възражение от ползвател на платежни услуги или държател на електронни пари или от друго заинтересовано лице, включително сдружение на потребители, БНБ установи, че доставчик на платежни услуги или друго лице са допуснали нарушение на този закон, на подзаконовите актове по прилагането му или на Регламент (ЕО) № 1781/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 ноември 2006 г. относно информацията за платеца, придружаваща парични преводи, наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 1781/2006, на Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001 (ОВ, L 266/11 от 9 октомври 2009 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 924/2009", на Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебити в евро и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 (ОВ, L 94/22 от 30 март 2012 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 260/2012", както и на Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти (ОВ, L 123/1 от 19 май 2015 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) 2015/751, БНБ има право да приложи подходящи надзорни мерки и/или да наложи имуществени санкции с цел преустановяване на нарушението.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., бр. 59 от 2016 г.) При подаване на възражение от ползвател на платежни услуги или държател на електронни пари или друго заинтересовано лице БНБ с отговора си информира подателя на

възражението за възможността да отнесе спора за разглеждане от Помирителната комисия за платежни спорове. Отговорът на БНБ не представлява индивидуален административен акт.

Допълнителни изисквания при упражняване на надзор над платежни институции и дружества за електронни пари

(Загл. доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.)

Чл. 123. (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) Надзорните правомощия на БНБ спрямо платежните институции и дружествата за електронни пари се осъществяват в съответствие с рисковете, на които те са изложени или могат да бъдат изложени във връзка с дейността си, както и за поддържане на адекватен на рисковете собствен капитал.

Надзорни мерки спрямо доставчици на платежни услуги

Чл. 124. (1) В случай че БНБ установи нарушения в дейността на доставчик на платежни услуги по чл. 122, ал. 1, в зависимост от характера и тежестта на установените нарушения тя може да:

1. отправи писмено предупреждение и/или да даде задължителни указания на доставчика на платежни услуги;

2. задължи доставчика на платежни услуги да преустанови и/или отстрани нарушението в предварително определен срок;

3. изиска извършването на промени във вътрешните правила и процедури на доставчика на платежни услуги;

4. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) забрани извършването на дейност по предоставяне на някои или всички платежни услуги или извършването на дейност по издаване на електронни пари, докато не бъдат отстранени констатираните нарушения.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2009 г., в сила от 3.11.2009 г., отм., бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.).

(3) Прилагането на надзорни мерки не засяга възможността за прилагане на мерки по други нормативни актове.

(4) По преценка на БНБ прилагането на надзорни мерки може да бъде направено обществено достояние.

Допълнителни надзорни мерки спрямо платежните институции и дружествата за електронни пари (Загл. доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.)

Чл. 125. (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) Освен мерките по чл. 124, в случай че БНБ установи нарушения в дейността на платежна институция или дружество за електронни пари, тя може да:

1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) задължи платежната институция или дружеството за електронни пари да извършат за своя сметка извънреден одит;

2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) наложи на платежната институция или дружеството за електронни пари по-строги надзорни изисквания от установените за тях при нормалното им функциониране;

3. (изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) ограничи дейността на платежната институция или дружеството за електронни пари, като им забрани да извършват определени сделки, дейности или операции;

4. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) ограничи обема на определен вид дейности, извършвани от платежната институция или дружеството за електронни

пари, или да изисква увеличение на собствения капитал;

5. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) отнеме лиценза на платежната институция или дружеството за електронни пари.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) Прилагането на допълнителни надзорни мерки не засяга възможността за прилагане на мерки по други нормативни актове.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) По преценка на БНБ прилагането на допълнителни надзорни мерки може да бъде направено обществено достояние.

Раздел IV

Нарушения

Видове нарушения

Чл. 126. За нарушения по смисъла на чл. 121, ал. 1, чл. 124, ал. 1 и чл. 125, ал. 1 се смятат:

1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 103 от 2012 г.) нарушение или заобикаляне на този закон, на друг нормативен акт, издаден по неговото прилагане, или на регламентите по чл. 122, ал. 2;

2. неизпълнение на указания и разпореждания на БНБ;

3. възпрепятстване упражняването на платежен надзор и проверки на място;

4. (доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) непредоставяне на изискваната от БНБ информация и документи;

5. неказване на съдействие, когато такова е било поискано от проверяваното лице;

6. неспазване на условията за издаване на лиценза, когато лицето - обект на платежен надзор, подлежи на лицензиране по реда на този закон;

7. застрашаване или засягане сигурността и финансовата стабилност на платежна система;

8. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) застрашаване или засягане на сигурността и финансовата стабилност на финансова институция или дружество за електронни пари, включително поради извършвана от тях друга търговска дейност, несвързана с предоставянето на платежни услуги, съответно с издаването на електронни пари.

Глава осма

ИЗВЪНСЪДЕБНО РАЗРЕШАВАНЕ НА СПОРОВЕ

Раздел I

Вътрешни процедури

Възражения

Чл. 127. (1) Всеки доставчик на платежни услуги в рамките на вътрешните си правила предвижда процедура за подаване на възражения, решаване на спорове и определяне на обезщетения във връзка с предоставянето на платежни услуги.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Доставчикът на платежни услуги е длъжен да се произнесе и да уведоми писмено клиента за решението си по всяко постъпило възражение в 14-дневен срок от подаването му.

(3) Ако доставчикът на платежни услуги не се произнесе в предвидения в ал. 2 срок, както и когато решението не удовлетворява клиента, спорът може да бъде отнесен за разглеждане от Помирителната комисия за платежни спорове. Доставчикът на платежни услуги информира ползвателя на платежни услуги за наличието на тази възможност.

(4) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) Алинеи 1 - 3 се прилагат и за дружествата за електронни пари.

Раздел II

Помирителна комисия за платежни спорове

Статут

Чл. 128. (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., изм., бр. 103 от 2012 г., бр. 59 от 2016 г.) (1) Помирителната комисия за платежни спорове към Комисията за защита на потребителите е орган за извънсъдебно разрешаване на национални и трансгранични спорове между доставчици на платежни услуги и ползватели на платежни услуги, както и между издатели на електронни пари и техни клиенти във връзка с прилагането на този закон, на подзаконовите актове по прилагането му, на Регламент (ЕО) № 924/2009, на Регламент (ЕС) № 260/2012 и на Регламент (ЕС) 2015/751.

(2) Помирителната комисия за платежни спорове, наричана по-нататък "комисията", разглежда национални и трансгранични спорове между лицата по ал. 1, произтичащи от договори за предоставяне на платежни услуги от разстояние по смисъла на Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние. При разглеждане на трансгранични спорове, получени чрез платформата за онлайн решаване на спорове, комисията спазва изискванията на Регламент (ЕС) № 524/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно онлайн решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (Регламент за ОРС за потребители) (ОВ, L 165/1 от 18 юни 2013 г.).

(3) Комисията е независима и към нея не могат да се отправят задължителни указания относно изпълнението на дейността ѝ.

Състав на Помирителната комисия за платежни спорове

Чл. 129. (1) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Помирителната комисия за платежни спорове се състои от председател и заместник-председател, определени от управителя на БНБ, и членове - лица, посочени в листи, утвърдени от представителна организация на банките и от Комисията за защита на потребителите. Във всяка листа трябва да бъдат включени най-малко три лица с необходимата квалификация. Те могат да бъдат освобождавани без основателни причини.

(2) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Помирителното производство се разглежда в състав от трима членове, който включва председателя или заместник-председателя на комисията и по един член от съответните листи. Членовете на комисията за всяко помирително производство се определят от председателя на ротационен принцип.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) При невъзможност на някой от членовете да участва в отделно помирително производство председателят или заместник-председателят на комисията определя друг член измежду включените в съответната листа лица.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Членовете на комисията, председателят и заместник-председателят са длъжни да бъдат обективни и безпристрастни при изпълнение

на задълженията си. Те нямат право да разгласяват търговската, служебната, банковата и професионалната тайна или други сведения, станали им известни при или по повод изпълнение на техните задължения.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 57 от 2015 г., доп., бр. 59 от 2016 г.) Ежегодно, до един месец след изтичането на календарната година, председателят на комисията изготвя годишен доклад за дейността, който предоставя на Българската народна банка, на Комисията за защита на потребителите и на организациите, утвърдили листите по ал. 1. При изготвяне на годишния доклад се спазват изискванията на чл. 181ж от Закона за защита на потребителите. Годишният доклад се публикува на интернет страницата на Помирителната комисия за платажни спорове.

Принципи на помирителното производство

Чл. 130. (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) (1) При решаване на спорове комисията спазва принципите на доброволност, експертност, независимост, безпристрастност, прозрачност, ефективност, справедливост, свобода и законосъобразност, заложен в глава девета, раздел II на Закона за защита на потребителите, и изискванията за защита на личните данни съгласно Закона за защита на личните данни.

(2) Производството пред комисията не е задължителна предпоставка за предявяване на иск в съда.

Помирително производство

Чл. 131. (Доп. – ДВ, бр. 57 от 2015 г., изм., бр. 59 от 2016 г.) (1) Помирителното производство започва с подаване на заявление до комисията. Заявлението се подава в писмена форма, както и по електронна поща или онлайн чрез интернет страницата на Комисията за защита на потребителите.

(2) Изискванията към заявлението по ал. 1, редът и условията за образуване и прекратяване на помирителното производство и за разглеждане и разрешаване на спорове от компетентността на комисията, както и максималният паричен праг на споровете се определят с правилник, утвърден от управителя на БНБ. Правилникът се обнародва в "Държавен вестник".

(3) Помирителната комисия за платажни спорове предоставя на страните на траен носител при поискване информация относно процедурата за провеждане на помирителното производство.

Чл. 132. (Отм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.).

Чл. 133. (Отм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.).

Помирително предложение

Чл. 134. (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) (1) След извършване на необходимите действия по изясняване на спора комисията изготвя и приема писмено помирително предложение за неговото разрешаване.

(2) Приемане на предложението от двете страни има силата на споразумение между тях.

(3) Когато страните по спора са сключили споразумение, но някоя от тях не изпълнява задълженията си по него, другата страна може да се обърне към съда за разглеждане на спора – предмет на споразумението.

Разходи за производството

Чл. 135. (1) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Страните не заплащат такса за разглеждане на спора от комисията. Направените от страните разноски са за тяхна сметка.

(2) Разходите за възнаграждения на членовете на комисията се поемат от организациите, които са ги определили. Комисията за защита на потребителите осигурява персонал и подходящи условия за работа на Помирителната комисия за платежни спорове.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.).

Сътрудничество

Чл. 136. (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) В случаи на трансгранични спорове комисията си сътрудничи със съответните органи за извънсъдебно разрешаване на спорове в държавите членки, като обменя информация и становища с тях.

Чл. 136а. (Нов – ДВ, бр. 57 от 2015 г., доп., бр. 59 от 2016 г.) За неуредените въпроси за дейността на комисията като орган за алтернативно решаване на спорове се прилагат разпоредбите на глава девета, раздел II от Закона за защита на потребителите.

Глава девета

ИЗДАВАНЕ И ОБЖАЛВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ

Издаване и обжалване на административни актове

Чл. 137. (1) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., бр. 97 от 2017 г., в сила от 5.12.2017 г.) Индивидуалните административни актове по този закон се издават от управителния съвет на БНБ по предложение на подуправителя, ръководещ управление "Банково", с изключение на индивидуалните административни актове по чл. 26 и чл. 77е, ал. 3, които се издават от подуправителя, ръководещ управление "Банково".

(2) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г., отм., бр. 97 от 2017 г., в сила от 5.12.2017 г.).

(3) Административните актове на БНБ се мотивират и подлежат на незабавно изпълнение.

(4) Административните актове могат да се обжалват пред Върховния административен съд относно тяхната законосъобразност по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Съдът не може да спре изпълнението на акта до окончателното произнасяне по жалбата.

(5) В съдебните производства по ал. 4, когато е необходимо извършването на съдебно-счетоводна или съдебно-икономическа експертиза, съдът назначава вещи лица от списъка по чл. 151, ал. 4 от Закона за кредитните институции.

(6) Индивидуалните административни актове по този закон се съобщават на адресатите им чрез връчване срещу подпис или чрез препоръчано писмо с обратна разписка. Връчването с препоръчано писмо с обратна разписка се извършва на постоянния адрес на лицето, ако то е физическо лице, или по неговото седалище и адрес на управление, ако е юридическо лице.

(7) Ако административният акт не бъде връчен по един от посочените в ал. 6 начини, той се смята за връчен с поставянето му на публично достъпно място в сградата на БНБ. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на подуправителя, ръководещ управление "Банково".

(8) При прилагане на надзорни мерки чл. 26 и 34 от Административнопроцесуалния кодекс не се прилагат.

Глава десета

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Глоби и имуществени санкции

Чл. 138. (1) (Доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Който извърши или допусне извършването на нарушение на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му, ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер до 3000 лв., а при повторно нарушение - от 3000 до 5000 лв. Ако нарушителят е юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер до 8000 лв., а при повторно нарушение – от 8000 до 15 000 лв.

(2) На оператор на платежна система, който извърши или допусне извършването на нарушение на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му, се налага имуществена санкция в размер до 10 000 лв., а при повторно нарушение - от 10 000 до 20 000 лв.

(3) На доставчик на платежни услуги по чл. 122, ал. 1, който извърши или допусне извършването на нарушение на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му, се налага имуществена санкция в размер до 8000 лв., а при повторно нарушение - от 8000 до 15 000 лв.

(4) На участник в платежна система, който извърши или допусне извършването на нарушение на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му, се налага имуществена санкция в размер до 8000 лв., а при повторно нарушение - от 8000 до 15 000 лв.

(5) На оператор на платежна система, доставчик на платежни услуги или участник в платежна система, който не изпълни приложена от БНБ надзорна мярка, се налага имуществена санкция в размер до 20 000 лв., а при повторно нарушение - от 20 000 до 100 000 лв.

(6) Който извършва дейност като платежна институция без лиценз, ако деянието не съставлява престъпление, или извършва без разрешение друга дейност, за която този закон изисква разрешение, се наказва с глоба в размер до 20 000 лв., а при повторно нарушение - от 20 000 до 40 000 лв. Ако нарушителят е юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер до 40 000 лв., а при повторно нарушение - от 40 000 до 80 000 лв.

(7) Който извършва дейност като оператор на платежна система без лиценз, когато такъв се изисква, ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер до 50 000 лв., а при повторно нарушение - от 50 000 до 100 000 лв. Ако нарушителят е юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер до 100 000 лв., а при повторно нарушение - от 100 000 до 200 000 лв.

(8) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г.) Който извършва дейност като дружество за електронни пари без лиценз, ако деянието не съставлява престъпление, или извършва без разрешение друга дейност, за която този закон изисква разрешение, се наказва с глоба в размер до 20 000 лв., а при повторно нарушение - от 20 000 до 40 000 лв. Ако нарушителят е юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер до 40 000 лв., а при повторно нарушение - от 40 000 до 80 000 лв.

Имуществени санкции при нарушение на Регламент (ЕО) № 1781/2006, на Регламент (ЕО) № 924/2009, на Регламент (ЕС) № 260/2012 и на Регламент (ЕС) 2015/751

(Загл. изм. и доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.)

Чл. 139. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.04.2011 г., бр. 103 от 2012 г.,

изм. и доп., бр. 59 от 2016 г.) При нарушения на Регламент (ЕО) № 1781/2006, на Регламент (ЕО) № 924/2009, на Регламент (ЕС) № 260/2012, както и на Регламент (ЕС) 2015/751 на доставчика на платежни услуги или на друго лице се налага имуществена санкция в размер до 8000 лв., а при повторно нарушение - от 8000 до 15 000 лв.

Издаване и обжалване на наказателни постановления

Чл. 140. (1) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Актовете за установяване на нарушенията по чл. 138 и 139 се съставят от оправомощени от подуправителя на БНБ, ръководещ управление "Банково", лица, а наказателните постановления се издават от подуправителя или от оправомощено от него лице.

(2) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(3) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) Българската народна банка може да оповести всяко влязло в сила наказателно постановление, с което е наложено наказание или имуществена санкция за нарушаването на разпоредбите на глава четвърта "а", доколкото това оповестяване не би изложило на сериозна опасност финансовите пазари или не би причинило несъразмерна вреда на засегнатите страни.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Вальор" е референтна дата, използвана от доставчик на платежни услуги за изчисляване на лихвите по средствата, с които е задължена или заверена платежната сметка. Когато не е договорено олихвяване на платежната сметка, вальор е датата, на която доставчикът на платежни услуги е длъжен да задължи или завери платежната сметка.

2. "Група" е група от предприятия, която се състои от:

а) предприятие майка и неговите дъщерни дружества, както и образуванията, в които предприятието майка или дъщерните му дружества имат участие, или

б) предприятия, които се управляват общо по силата на договор или на учредителните им актове или устави, или

в) предприятия, в които повече от половината от членовете на управителните или контролните им органи са едни и същи лица през съответната финансова година до датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет.

3. (Доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Директен дебит" е национална или презгранична платежна услуга по задължаване на платежна сметка на платеца, когато платежната операция се извършва по инициатива на получателя въз основа на даденото съгласие от платеца на получателя, на доставчика на платежни услуги на получателя или на доставчика на платежни услуги на платеца.

4. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Дълготраен носител" е всеки инструмент, който позволява на ползвателя на платежни услуги да съхранява адресирана до него информация по начин, достъпен за последващи справки, за период от време, достатъчен за целите, за които е предоставена информацията, и който позволява непроменено възпроизвеждане на съхранената информация. За дълготрайни носители се смятат разпечатки от устройства за разпечатване на извлечения по сметки, дискети, CD-ROM, DVD, компютърни твърди дискове, на които може да се съхраняват електронни съобщения, интернет страници, които са достъпни за последващи справки, за срок, достатъчен за целите на информацията и позволяващ непромененото възпроизвеждане на

съхранената информация и други.

5. "Държава членка" е държава - членка на Европейския съюз, или друга държава, която принадлежи към Европейското икономическо пространство.

6. "Държава членка по произход" е държава членка, в която се намира седалището на доставчика на платежни услуги, а ако доставчикът на платежни услуги няма седалище съгласно националното му право - държавата членка, в която се намира централното му управление.

7. "Дъщерно дружество" е юридическо лице, контролирано от друго юридическо лице (предприятие майка). Юридически лица, които са дъщерни на дъщерното дружество, също се смятат за дъщерни дружества на предприятието майка.

8. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) "Институция" е участваща в система с окончателност на сетълмента и отговорна за изпълнение на финансовите задължения, произтичащи от нареждания за превод в рамките на системата:

а) банка по смисъла на чл. 2, ал. 5 от Закона за кредитните институции, кредитна институция по смисъла на чл. 4, параграф 1 от Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитните институции (преработена), включително институциите, изброени в чл. 2 от директивата;

б) (изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г., в сила от 16.02.2018 г.) инвестиционен посредник съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти и чл. 4, параграф 1, т. 1 от Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС, с изключение на институциите, изброени в чл. 2, параграф 1 от директивата.

9. "Клирингова къща" е субект, който отговаря за изчисляването на нетните позиции на институциите, евентуален централен съконтрагент и/или евентуален агент по сетълмента.

10. "Клон на платежна институция" е място на стопанска дейност, представляващо юридически необособена част от платежна институция, чрез което се извършват пряко всички или някои от дейностите на платежната институция. За извършване на дейност като платежна институция на територията на Република България чрез клон платежната институция, лицензирана в държава членка, създава един клон независимо от броя на местата на дейност.

10а. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Кредитен лихвен процент" е лихвен процент, плащан на потребителя във връзка с притежаването на средства по платежна сметка.

10б. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Кредитен превод" е национална или презгранична платежна услуга за заверяване на платежна сметка на получателя посредством една или няколко платежни операции, извършвани по платежна сметка на платеца от доставчика на платежни услуги, който води платежната сметка на платеца, въз основа на дадено от платеца разпореждане.

11. "Наличен паричен превод" е платежна услуга, при която средствата се предоставят от платеца, без да са открити платежни сметки на името на платеца или на получателя, с единствена цел прехвърляне на съответната сума на получателя или на друг доставчик на платежни услуги, действащ от името на получателя, и/или когато тези средства се получават от името на получателя и са на негово разположение.

11а. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Нареждане за периодични

преводи" е разпореждане на платеца до доставчика на платежни услуги, който води платежната сметка на платеца, да извършва кредитни преводи на редовни интервали от време или на предварително определени дати.

12. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) "Нареждане за превод" е всяко нареждане на участник в система с окончателност на сетълмента да предостави на разположение на получателя парична сума чрез записване по сметките на кредитна институция, централна банка, централен съконтрагент или агент по сетълмента или всяко друго нареждане, водещо до поемане или изпълнение на задължение за плащане съгласно правилата на системата, както и нареждане на участник да прехвърли правото на собственост или лихвата върху ценна книга или ценни книжа чрез записване в регистър или по друг начин.

13. "Невалиден уникален идентификатор" е идентификатор, който не отговаря на стандартизираните изисквания, ако има такива.

14. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) "Непряк участник" е институция, централен съконтрагент, агент по сетълмента, клирингова къща или системен оператор, които се намират в договорни отношения с участник в система с окончателност на сетълмента, изпълняваща нареждания за превод, които позволяват на непреките участници да подават нареждания за превод чрез системата, при условие че непрекият участник е известен на системния оператор.

15. "Нетиране" е преобразуване на всички вземания и задължения, произтичащи от нареждания за превод, които участник или участници издават или получават от един или повече други участници, така че само едно нетно вземане може да се иска или едно нетно задължение се дължи.

15а. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Овърдрафт" е изрично уговорен кредит, с който доставчик на платежни услуги предоставя на потребителя възможността да ползва средства, надвишаващи наличността по платежната му сметка.

15б. (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г., предишна т. 15а, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Оперативно съвместими системи" са две или повече системи с окончателност на сетълмента, чиито системни оператори са сключили помежду си споразумение, предвиждащо изпълнение на нареждания за превод между различните системи.

15в. (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г., предишна т. 15б, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Оператор на платежна система" е системен оператор, който носи юридическа отговорност за функционирането на платежна система.

16. "Платежен инструмент" е персонализирано/персонализирани устройство/устройства и/или набор от процедури, договорени между ползвателя на платежни услуги и доставчика на платежни услуги и използвани от ползвателя на платежни услуги с цел подаване на платежно нареждане.

17. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) "Платежна операция" е действие, предприето от платеца или от получателя по внасяне, прехвърляне или теглене на средства независимо от основното правоотношение между платеца и получателя.

18. "Платежна сметка" е сметка, водена на името на един или повече ползватели на платежни услуги, използвана за изпълнението на платежни операции.

19. "Платежно нареждане" е всяко нареждане от платеца или получателя към доставчика на платежни услуги, с което се разпорежда изпълнението на платежна операция.

20. "Платец" е физическо или юридическо лице, което е титуляр на платежна сметка

и разпорежда изпълнението на платежно нареждане по тази сметка, а когато липсва платежна сметка - физическо или юридическо лице, което дава платежно нареждане.

21. "Ползвател на платежни услуги" е физическо или юридическо лице, което се ползва от платежна услуга в качеството си на платец или на получател, или и в двете си качества.

22. "Получател" е физическо или юридическо лице, определено като краен получател на средства, които са предмет на платежна операция.

23. "Потребител" е физическо лице - ползвател на платежна услуга, което при договори за предоставяне на платежни услуги извършва дейност, различна от неговата търговска или професионална дейност.

23а. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Пребиваващ законно в Европейския съюз" е физическо лице, което има право да пребивава в държава членка по силата на акт на Европейския съюз или на националното право, включително потребители без постоянен адрес, лица, търсещи убежище съгласно Конвенцията за статута на бежанците, съставена в Женева на 28 юли 1951 г., и Протокола за статута на бежанците от 1967 г., ратифицирани със закон (обн., ДВ, бр. 36 от 1992 г.; доп., бр. 30 от 1993 г.) (ДВ, бр. 88 от 1993 г.), и други приложими международни договори.

24. "Предприятие майка" е юридическо лице, което упражнява контрол спрямо едно или повече дружества (дъщерни дружества).

24а. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Прехвърляне на платежна сметка" или "услуга по прехвърляне" е прехвърляне по искане на потребителя от един доставчик на платежни услуги към друг на информацията относно всички или някои нареждания за периодични преводи, периодични директни дебити и периодични входящи кредитни преводи, извършвани по платежна сметка, и/или прехвърляне на положителното салдо, ако има такова, от една платежна сметка към друга платежна сметка със или без закриване на предишната платежна сметка.

24б. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Прехвърлящ доставчик на платежни услуги" е доставчик на платежни услуги, от който се подава необходимата за извършване на прехвърлянето информация в процедурата по прехвърляне на платежна сметка.

24в. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Приемащ доставчик на платежни услуги" е доставчик на платежни услуги, към който се подава необходимата за извършване на прехвърлянето информация в процедурата по прехвърляне на платежна сметка.

25. "Приемаща държава" е държава членка, различна от държавата членка по произход, в която доставчикът на платежни услуги има клон, представител или предоставя директно платежни услуги.

26. "Работен ден" е денят, в който съответният доставчик на платежни услуги на платца или доставчикът на платежни услуги на получателя, които участват в изпълнението на платежната операция, осъществяват дейност, необходима за изпълнението на платежната операция.

27. "Регистрационен номер" е предварително оповестен набор от данни или уникален номер, присвояван от доставчика на платежни услуги, който позволява еднозначно идентифициране на платежната операция.

28. "Референтен лихвен процент" е лихвеният процент, използван като основа за

изчисляване на приложимия лихвен процент и който произтича от общодостъпен източник, който може да бъде проверен от двете страни по договор за предоставяне на платежна услуга.

29. "Референтен обменен курс" е обменният курс, използван като основа за изчисляване при обмяна на валута, който е предоставен от доставчика на платежни услуги или от общодостъпен източник.

29а. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Свърховърдрафт" е мълчаливо приет овърдрафт, при който доставчик на платежни услуги предоставя на потребителя възможността да ползва средства, надвишаващи наличността по платежната му сметка или договорения размер на овърдрафта.

29б. (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г., предишна т. 29а, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Системен оператор" е субект или субекти, които носят юридическа отговорност за функционирането на дадена система.

30. "Средства" са банкноти и монети, пари по сметка и електронни пари.

31. "Средства за дистанционна комуникация" са средства, чрез които може да се сключи договор за платежна услуга без едновременното физическо присъствие на доставчика и ползвателя на платежни услуги.

31а. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Такси" са всички плащания и неустойки, които потребителят дължи на доставчика на платежни услуги за или във връзка с предоставянето на услуги, свързани с платежна сметка.

32. "Трета държава" е държава, която не е държава членка по смисъла на т. 5.

33. "Уникален идентификатор" е комбинация от букви, цифри или символи, съобщена от доставчика на платежни услуги на ползвателя на платежни услуги, която трябва да бъде предоставена от ползвателя на платежни услуги при изпълнение на платежна операция, за да може еднозначно да бъде установен другият ползвател на платежни услуги и/или неговата платежна сметка.

33а. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) "Услуги, свързани с платежната сметка" са всички услуги, свързани с откриването, използването и закриването на платежна сметка, включително платежни услуги и платежни операции по смисъла на чл. 2, ал. 1, т. 7, както и овърдрафт и свърховърдрафт.

34. (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г., изм., бр. 15 от 2018 г., в сила от 16.02.2018 г.) "Ценни книжа" са финансови инструменти по смисъла на чл. 4 от Закона за пазарите на финансови инструменти.

35. (Предишна т. 34, изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) "Централен съконтрагент" е лице, разположено между институциите в система с окончателност на сетълмента, действащо като изключителен контрагент на тези институции във връзка с нарежданията им за превод.

§ 2. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) Този закон въвежда разпоредбите на:

1. Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 95/7/ЕО (ОВ, L 319/1 от 5 декември 2007 г.);

2. Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа и на Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за изменение на Директива 98/26/ЕО относно окончателността на сетълмента в

платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа и на Директива 2002/47/ЕО относно финансовите обезпечения по отношение на свързаните системи и вземанията по кредити (ОВ, L 146/37 от 10 юни 2009 г.);

3. Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО (ОВ, L 267/7 от 10 октомври 2009 г.).

4. (Нова - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Директива 2010/78/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за изменение на директиви 98/26/ЕО, 2002/87/ЕО, 2003/6/ЕО, 2003/41/ЕО, 2003/71/ЕО, 2004/39/ЕО, 2004/109/ЕО, 2005/60/ЕО, 2006/48/ЕО, 2006/49/ЕО и 2009/65/ЕО във връзка с правомощията на Европейския надзорен орган (Европейски банков орган), Европейския надзорен орган (Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване) и Европейския надзорен орган (Европейски орган за ценни книжа и пазари) (ОВ, L 331/120 от 15 декември 2010 г.).

5. (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 18.09.2016 г.) Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно съпоставимостта на таксите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки и достъпа до платежни сметки за основни операции.

§ 3. До 1 януари 2012 г. платецът и неговият доставчик на платежни услуги могат да договарят срок за изпълнение на платежните услуги, по-дълъг от предвидения в чл. 64, ал. 2, но не повече от три работни дни. Този срок може да се удължава с още един работен ден при инициране на платежни операции на хартиен носител.

§ 4. Банките, които са лицензирани за дейностите по чл. 2, ал. 2, т. 1 от Закона за кредитните институции, могат да извършват платежни услуги без допълнително разрешение.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 5. Законът за паричните преводи, електронните платежни инструменти и платежните системи (обн., ДВ, бр. 31 от 2005 г.; изм., бр. 99 от 2005 г., бр. 30 и 59 от 2006 г. и бр. 16 от 2008 г.) се отменя.

§ 6. (1) В тримесечен срок от влизането в сила на закона доставчиците на платежни услуги, операторите на платежни системи и другите задължени по закона лица са длъжни да приведат в съответствие със закона дейността си и своите правоотношения с трети лица, възникнали преди влизането му в сила.

(2) Доставчиците на платежни услуги могат да използват начините и реда за уведомяване, посочени в чл. 42, ал. 1 и чл. 43, ал. 1 и 2, при уведомяване на лицата, с които имат вече сключени рамкови договори, за настъпилите промени в тези договори, произтичащи от този закон.

§ 7. В тримесечен срок от влизането в сила на закона БНБ актуализира лицензите на дружествата за налични парични преводи, издадени по отменения Закон за паричните преводи, електронните платежни инструменти и платежните системи, съгласно изискванията на този закон и ги вписва в регистъра по чл. 17. Актуализираните лицензи се издават от управителя на БНБ.

§ 8. В тримесечен срок от влизането в сила на закона БНБ актуализира лицензите на системните оператори на платежни системи по чл. 60 от отменения Закон за паричните преводи, електронните платежни инструменти и платежните системи съгласно

изискванията на този закон и ги вписва в регистъра по чл. 81. Актуализираните лицензи се издават от управителя на БНБ.

§ 9. Извън случаите по § 7 и 8 дружествата, извършващи някоя от платежните услуги по чл. 4, в тримесечен срок от влизането в сила на закона подават заявление до БНБ за издаване на лиценз. Дружество, което не подаде заявление в срока по изречение първо или, след като документите бъдат разгледани от БНБ, получи отказ по реда на чл. 14, няма право да извършва дейност като платежна институция.

§ 10. (В сила от 27.03.2009 г.) Управителният съвет на БНБ приема наредби по прилагането на глави втора, трета, четвърта и шеста в тримесечен срок от обнародването на закона в "Държавен вестник".

§ 11. Управителният съвет на БНБ приема наредба, с която определя начина на формиране на уникалния идентификатор на водените от банките платежни сметки (IBAN).

§ 12. (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

§ 13. В Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние (ДВ, бр. 105 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 8:

а) създава се нова ал. 2:

"(2) Когато доставчикът е доставчик на платежни услуги по смисъла на Закона за платежните услуги и платежните системи, в случаите по ал. 1 се прилагат разпоредбите на чл. 39, съответно чл. 41 и 42 от Закона за платежните услуги и платежните системи, като на потребителя се предоставя и информацията по ал. 1, т. 2, букви "в" - "ж", т. 3, букви "а", "г" и "д" и т. 4, буква "б".";

б) досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4.

2. В чл. 15 думите "чл. 8, ал. 1 и 3" се заменят с "чл. 8, ал. 1 и 4".

§ 14. В Закона за защита на потребителите (обн., ДВ, бр. 99 от 2005 г.; изм., бр. 30, 51, 53, 59, 105 и 108 от 2006 г., бр. 31, 41, 59 и 64 от 2007 г., бр. 36 и 102 от 2008 г.) чл. 60 се отменя.

§ 15. В Закона за мерките срещу изпирането на пари (обн., ДВ, бр. 85 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 1 и 102 от 2001 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 54, 59, 82 и 108 от 2006 г., бр. 52, 92 и 109 от 2007 г. и бр. 16, 36, 67 и 69 от 2008 г.) в чл. 3, ал. 2, т. 1 думите "дружествата, извършващи налични парични преводи" се заменят с "другите доставчици на платежни услуги".

§ 16. В Закона за държавния дълг (обн., ДВ, бр. 93 от 2002 г.; изм., бр. 34 от 2005 г. и бр. 52 от 2007 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 35, ал. 1 т. 3 се изменя така:

"3. изгражда и организира система за сетълмент на държавни ценни книжа, в която участват трима или повече членове, които могат да бъдат първични дилъри, поддепозитари на държавни ценни книжа и други лица, определени от министъра на финансите и от управителя на Българската народна банка по реда на наредбата по чл. 36, ал. 1, с общи правила, гарантиращи изпълнението на задълженията, свързани с участието в системата на основата на споразумение;"

2. Създава се чл. 35а:

"Чл. 35а. Правилата на чл. 83 и на глава шеста, раздел II от Закона за платежните услуги и платежните системи се прилагат съответно към системата за сетълмент на държавни ценни книжа, водена от Българската народна банка."

§ 17. В Наказателния кодекс (обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от

1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50, 97 и 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62, 85 и 120 от 1997 г., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21, 51 и 98 от 2000 г., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38, 57, 64, 85, 89 и 94 от 2007 г., бр. 19, 67 и 102 от 2008 г. и бр. 12 от 2009 г.) в чл. 252, ал. 1 след думите "други финансови сделки" се добавя "както и платежни услуги".

§ 18. В Търговския закон (обн., ДВ, бр. 48 от 1991 г.; изм., бр. 25 от 1992 г., бр. 61 и 103 от 1993 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 63 от 1995 г., бр. 42, 59, 83, 86 и 104 от 1996 г., бр. 58, 100 и 124 от 1997 г., бр. 21, 39, 52 и 70 от 1998 г., бр. 33, 42, 64, 81, 90, 103 и 114 от 1999 г., бр. 84 от 2000 г., бр. 28, 61 и 96 от 2002 г., бр. 19, 31 и 58 от 2003 г., бр. 31, 39, 42, 43, 66, 103 и 105 от 2005 г., бр. 38, 59, 80 и 105 от 2006 г., бр. 59, 92 и 104 от 2007 г., бр. 50, 67, 70, 100 и 108 от 2008 г. и бр. 12 от 2009 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Членове 426 - 429 се отменят.
2. Членове 448 - 450 се отменят.
3. В чл. 634в се създава ал. 5:

"(5) Ако длъжникът е участник в системата за сетълмент на сделки с държавни ценни книжа, едновременно с произнасяне на решението за откриване на производство по несъстоятелност по чл. 630 съдът уведомява Българската народна банка за откриването на производство по несъстоятелност, като изпраща решението на Българската народна банка."

§ 19. В Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (обн., ДВ, бр. 55 от 2003 г.; попр., бр. 59 от 2003 г.; изм., бр. 107 от 2003 г., бр. 39 и 52 от 2004 г., бр. 31 и 87 от 2005 г., бр. 24, 38 и 59 от 2006 г., бр. 11 и 41 от 2007 г., бр. 16 от 2008 г.) в приложението към чл. 9, ал. 1, т. 2 в т. 1 думите "по извършване на налични парични преводи" се заменят с "като платежна институция".

§ 20. В Закона за данък върху добавената стойност (обн., ДВ, бр. 63 от 2006 г.; изм., бр. 86, 105 и 108 от 2006 г., Решение № 7 на Конституционния съд от 2007 г. - бр. 37 от 2007 г.; изм., бр. 41, 52, 59, 108 и 113 от 2007 г., бр. 106 от 2008 г. и бр. 12 от 2009 г.) в чл. 46, ал. 1 т. 3 се изменя така:

"3. сделката, включително договарянето, свързана с платежни сметки, платежни услуги, електронни пари, плащания, дългове, вземания, чекове и други подобни договорни инструменти, без сделката по събиране на дългове и факторинг и отдаване под наем на сейфове;"

§ 21. Законът влиза в сила от 1 ноември 2009 г., с изключение на § 10, който влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 12 март 2009 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за платежните услуги и платежните системи

(ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2010 г.)

§ 58. Платежни системи с окончателност на сетълмента, за които е уведомена Европейската комисия преди влизането в сила на този закон, продължават да се смятат за такива системи.

§ 59. Нареджания за превод, въведени в система с окончателност на сетълмента преди влизане в сила на този закон, сетълментът по които се изпълнява след този момент, продължават да се смятат за нареджания за превод по смисъла на § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби.

§ 60. (В сила от 31.12.2010 г. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Управителният съвет на БНБ приема наредба по прилагането на глава пета в тримесечен срок от обнародването на този закон в "Държавен вестник".

.....
§ 69. Законът влиза в сила от 30 юни 2011 г. с изключение на:

1. параграфи 1 - 16, § 41 - 56 и § 62 и 66, които влизат в сила от 30 април 2011 г.;

2. параграфи 60 и 68, които влизат в сила от 31 декември 2010 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за електронните съобщения

(ДВ, бр. 105 от 2011 г., в сила от 29.12.2011 г.)

.....
§ 220. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции

(ДВ, бр. 105 от 2011 г.)

.....
§ 44. В Закона за платежните услуги и платежните системи (обн., ДВ, бр. 23 от 2009 г.; изм., бр. 24 и 87 от 2009 г. и бр. 101 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за платежните услуги и платежните системи

(ДВ, бр. 59 от 2016 г.)

§ 33. (В сила от 18.09.2016 г. - ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Министерството на финансите уведомява Европейската комисия, ЕБО и останалите държави членки за избора на БНБ като компетентен орган по прилагането на Директива 2014/92/ЕС. Министерството на финансите уведомява Европейската комисия, ЕБО и останалите държави членки за определянето на БНБ като звено за контакт за целите на сътрудничеството и координацията.

§ 34. (В сила от 18.09.2016 г. - ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Управителният съвет на БНБ приема наредба по прилагането на глава четвърта "а".

.....
§ 39. Параграфи 1, 5, 13 - 15, § 31, т. 2, § 32, т. 1 и 2, § 33 и 34 от закона влизат в сила от 18 септември 2016 г. Параграф 5 относно чл. 73б влиза в сила три месеца след влизането в сила на делегирания акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 3, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС. Параграф 5 относно чл. 73в, 73г, 73д, 73е, 73ж, 73з и 73и влиза в сила 9 месеца след влизането в сила на делегирания акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 3, параграф 4 от Директива 2014/92/ЕС.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за платежните услуги и платежните системи

(ДВ, бр. 20 от 2018 г., в сила от 6.03.2018 г.)

.....
§ 4. Законът за платежните услуги и платежните системи (обн., ДВ, бр. 23 от 2009 г.; изм., бр. 24 и 87 от 2009 г., бр. 101 от 2010 г., бр. 105 от 2011 г., бр. 103 от 2012 г., бр. 57 и 102 от 2015 г., бр. 59, 95 от 2016 г., бр. 97 от 2017 г. и бр. 15 от 2018 г.) се отменя.

.....
§ 28. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. член 47, който влиза в сила, след като Европейската комисия публикува електронната брошура относно правата на потребителите съгласно чл. 106, параграф 2 от Директива 2015/2366/ЕС, и чл. 71, ал. 2, т. 3, чл. 72, ал. 3, т. 4, ал. 4, т. 1, чл. 73, ал. 2, т. 3, ал. 3, т. 1 и чл. 100, които влизат в сила 18 месеца след влизането в сила на регулаторните технически стандарти, които Европейската комисия приема съгласно чл. 98, параграф 4 от Директива 2015/2366/ЕС; до влизането в сила на чл. 100, ал. 1 – 6 доставчиците на платежни услуги спазват изискванията на Окончателни насоки относно сигурността на плащанията в интернет от 19 декември 2014 г. на Европейския банков орган;

2. член 102, който влиза в сила от 30 април 2018 г., и чл. 103 – 109, които влизат в сила от 31 октомври 2018 г.;

3. параграф 16, т. 2, буква "в" от преходните и заключителните разпоредби относно ал. 8, която влиза в сила от 1 януари 2019 г.;

4. параграф 25 и § 26, т. 1 – 5 от преходните и заключителните разпоредби, които влизат в сила от 1 юли 2018 г.